

V Bruseli 24. februára 2022
(OR. en)

6533/22

**Medziinštitucionálny spis:
2022/0051(COD)**

**DRS 11
SUSTDEV 44
CODEC 207
IA 20
COMPET 118**

NÁVRH

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	24. februára 2022
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 71 final
Predmet:	Návrh SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 71 final.

Príloha: COM(2022) 71 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 2. 2022
COM(2022) 71 final

2022/0051 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

**o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti a o zmene smernice (EÚ)
2019/1937**

(Text s významom pre EHP)

{SEC(2022) 95 final} - {SWD(2022) 38 final} - {SWD(2022) 39 final} -
{SWD(2022) 42 final} - {SWD(2022) 43 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

Dôvody a ciele návrhu

Správanie spoločností vo všetkých odvetviach hospodárstva je kľúčové pre úspech prechodu Únie na klimaticky neutrálne a zelené hospodárstvo¹ v súlade s Európskou zelenou dohodou² a pre plnenie cieľov udržateľného rozvoja OSN vrátane jej cieľov týkajúcich sa ľudských práv a životného prostredia. To si vyžaduje, aby spoločnosti vykonávali komplexné procesy na zmiernenie nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie v rámci svojich hodnotových reťazcov, začleňovali udržateľnosť do systémov správy a riadenia spoločnosti a prijímali obchodné rozhodnutia so zohľadnením ľudských práv, klímy a vplyvov na životné prostredie, ako aj v súvislosti s odolnosťou spoločnosti z dlhodobého hľadiska.

Spoločnosti z EÚ pôsobia v komplexných prostrediach a najmä veľké spoločnosti sa opierajú o globálne hodnotové reťazce. Vzhľadom na veľký počet ich dodávateľov v Únii a v tretích krajinách a na celkovú zložitosť hodnotových reťazcov môžu spoločnosti z EÚ vrátane veľkých spoločností narážať na ťažkosti pri identifikovaní a zmierňovaní rizík v ich hodnotových reťazcoch súvisiacich s dodržiavaním ľudských práv alebo vplyvov na životné prostredie. Identifikovanie týchto nepriaznivých vplyvov v hodnotových reťazcoch sa zjednoduší, ak bude viac spoločností vykonávať náležitú starostlivosť, v dôsledku čoho bude k dispozícii viac údajov o nepriaznivých vplyvoch na ľudské práva a životné prostredie.

Prepojenie hospodárstva EÚ s miliónmi pracovníkov po celom svete prostredníctvom globálnych hodnotových reťazcov so sebou prináša zodpovednosť za riešenie nepriaznivých vplyvov na práva týchto pracovníkov. Jasná požiadavka občanov Únie, najmä v rámci Konferencie o budúcnosti Európy, aby hospodárstvo EÚ prispievalo k riešeniu týchto a iných nepriaznivých vplyvov, sa premieta do existujúcich alebo plánovaných vnútroštátnych právnych predpisov o náležitej starostlivosti v oblasti ľudských práv a životného prostredia³, do diskusií prebiehajúcich na vnútroštátnej úrovni a do výzvy Európskeho parlamentu a Rady k akcii. Obe tieto inštitúcie vyzvali Komisiu, aby navrhla pravidlá Únie pre povinnosť medziodvetvovej náležitej starostlivosti podnikov⁴. Európsky parlament, Rada Európskej únie a Európska komisia sa vo svojom spoločnom vyhlásení o legislatívnych prioritách EÚ na rok 2022⁵ zaviazali vytvoriť hospodárstvo, ktoré pracuje v prospech ľudí, ako aj zlepšiť regulačný rámec pre udržateľnú správu a riadenie spoločností.

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy), ktoré takisto obsahuje záväzný cieľ, pokiaľ ide o čisté domáce zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2030 minimálne o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990.

² Oznámenie Komisie o Európskej zelenej dohode, COM(2019) 640 final.

³ Horizontálny zákon o náležitej starostlivosti zatiaľ prijala Francúzsko (*Loi relative au devoir de vigilance, 2017*) a Nemecko (*Sorgfaltspflichtengesetz, 2021*), pričom ďalšie členské štáty (Belgicko, Holandsko, Luxembursko a Švédsko) tak plánujú urobiť v blízkej budúcnosti a Holandsko zaviedlo cielenejší zákon o detskej práci (*Wet zorgplicht kinderarbeid, 2019*).

⁴ Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. marca 2021 s odporúčaniami pre Komisiu k náležitej starostlivosti podnikov a zodpovednosti podnikov [2020/2129(INL)]; závery Rady o ľudských právach a dôstojnej práci v globálnych dodávateľských reťazcoch z 1. decembra 2020 (13512/20).

⁵ Spoločné vyhlásenie Európskeho parlamentu, Rady Európskej únie a Európskej komisie o legislatívnych prioritách EÚ na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 514I, 21.12.2021, s. 1).

Uplatňovaním existujúcich medzinárodných dobrovoľných noriem zodpovedného obchodného správania⁶ čoraz väčší počet spoločností z EÚ používa náležitú starostlivosť v rámci hodnotového reťazca ako nástroj na identifikáciu rizík vo svojom hodnotovom reťazci a na budovanie odolnosti voči náhlým zmenám v hodnotových reťazcoch. Spoločnosti však pri zvažovaní uplatňovania náležitej starostlivosti v rámci hodnotového reťazca na svoje činnosti môžu narážať na ťažkosti. Tieto ťažkosti môžu byť napríklad spôsobené nedostatočnou právnou zrozumiteľnosťou v súvislosti s povinnosťami náležitej starostlivosti podnikov, zložitnosťou hodnotových reťazcov, nedostatkom informácií a nákladmi. V dôsledku toho európske spoločnosti a jednotlivé hospodárske odvetvia využívajú výhody náležitej starostlivosti len v obmedzenej miere.

Procesy náležitej starostlivosti uplatňujú čoraz častejšie najmä veľké spoločnosti, keďže im to môže priniesť konkurenčnú výhodu⁷. Ide takisto o reakciu na rastúci tlak trhu na spoločnosti, ktorý ich núti konať udržateľným spôsobom, keďže im to pomáha predchádzať neželanému ohrozeniu dobrého mena vo vzťahu k spotrebiteľom a investorom, ktorí si čoraz viac uvedomujú aspekty udržateľnosti. Tieto procesy sa však zakladajú na dobrovoľných normách a nevyplýva z nich právna istota pre spoločnosti ani obeť, ak dôjde k spôsobeniu škody.

Zdá sa, že dobrovoľné opatrenia nevedli k zlepšeniu v jednotlivých odvetviach vo veľkom rozsahu, v dôsledku čoho boli zaznamenané negatívne externality z výroby a zo spotreby v EÚ v rámci Únie aj mimo nej. Určité spoločnosti EÚ sú spájané s nepriaznivými vplyvmi na ľudské práva a životné prostredie, a to aj v rámci ich hodnotových reťazcov⁸. Medzi nepriaznivé vplyvy patria najmä otázky ľudských práv, ako sú nútená práca, detská práca, nedostatočná bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, vykorisťovanie pracovníkov, vplyvy na životné prostredie, ako napríklad emisie skleníkových plynov, znečistenie alebo strata biodiverzity a degradácia ekosystémov.

Právne rámce pre náležitú starostlivosť podnikov, ktoré v posledných rokoch vznikajú v členských štátoch⁹, sú prejavom rastúcej túžby podporovať spoločnosti v ich snahách o vykonávanie náležitej starostlivosti v rámci ich hodnotových reťazcov a podporovať

⁶ Hlavné zásady OSN v oblasti podnikania a ľudských práv: vykonávanie rámca OSN s názvom Chrániť, rešpektovať a naprávať (2011), k dispozícii na adrese https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf.

Usmernenia OECD pre nadnárodné podniky (aktualizované v roku 2011), k dispozícii na adrese: <https://doi.org/10.1787/9789264115415-en>, so súborom odporúčaní týkajúcich sa zodpovedného obchodného správania, ako aj osobitné Usmernenie OECD o náležitej starostlivosti pre zodpovedné obchodné správanie (2018) a odvetvové usmernenia OECD, k dispozícii na adrese: <https://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/>.

⁷ Pozri posúdenie vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k tomuto návrhu, s. 15 a 23.

⁸ V štúdií o náležitej starostlivosti, Európska Komisia, Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť a spotrebiteľov, Smit, L., Bright, C., a kol., Štúdiá o požiadavkách týkajúcich sa náležitej starostlivosti prostredníctvom dodávateľského reťazca: záverečná správa, Úrad pre publikácie, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/39830>, s. 221, sa uvádza, že podnikové procesy posúdenia rizika sa ešte stále zameriavajú na významnosť rizík pre spoločnosť, a to napriek medzinárodným usmerneniam (hlavné zásady OSN, OECD), v ktorých sa objasňuje, že príslušné riziká týkajúce sa náležitej starostlivosti sa musia vzťahovať aj na tých, ktorých sa týkajú (držitelia práv), a nielen na riziká spoločnosti. Riadne zdokumentované sú negatívne podnikové vplyvy spôsobené globalizáciou a neuplatňovaním náležitej starostlivosti siahajúce od environmentálnych katastrof (pozri <https://www.business-humanrights.org/en/blog/brumadinho-dam-collapse-lessons-in-corporate-due-diligence-and-remedy-for-harm-done/>) a zaberania pôdy (pozri [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578007/EXPO_STU\(2016\)578007_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/578007/EXPO_STU(2016)578007_EN.pdf)) po závažné porušovanie pracovných a ľudských práv (pozri [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2014/538222/EPRS_BRI\(2014\)538222_REV1_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2014/538222/EPRS_BRI(2014)538222_REV1_EN.pdf)).

⁹ Pozri poznámku pod čiarou č. 3.

obchodné správanie, pri ktorom sa rešpektujú ľudské práva, práva detí a životné prostredie. Na druhej strane takisto prinášajú fragmentáciu a riziko oslabenia právnej istoty a rovnakých podmienok pre spoločnosti na jednotnom trhu.

Prostredníctvom právnych predpisov Únie o náležitej starostlivosti podnikov by sa dosiahol pokrok v rešpektovaní ľudských práv a ochrane životného prostredia, vytvorili by sa rovnaké podmienky pre spoločnosti v rámci Únie a predišlo by sa fragmentácii spôsobenej samostatným konaním jednotlivých členských štátov. Takisto by to zahŕňalo spoločnosti z tretích krajín pôsobiace na trhu Únie, a to na základe kritéria podobného obratu.

V tomto kontexte sa touto smernicou stanoví horizontálny rámec na podporu príspevku podnikov pôsobiacich na jednotnom trhu k rešpektovaniu ľudských práv a životného prostredia v rámci ich činností a prostredníctvom ich hodnotových reťazcov, a to identifikáciou nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie, predchádzaním týmto vplyvom, ich zmierňovaním a zohľadňovaním, ako aj uplatňovaním náležitej správy, systémov riadenia a opatrení zavedených na tento účel.

Touto smernicou sa najmä:

1. zlepšia postupy správy a riadenia spoločností s cieľom lepšie začleniť procesy riadenia a zmierňovania rizík ohrozujúcich ľudské práva a životné prostredie a vplyvov na ľudské práva a životné prostredie vrátane tých, ktoré vyplývajú z hodnotových reťazcov, do podnikových stratégií;
2. predíde fragmentácii požiadaviek náležitej starostlivosti na jednotnom trhu a vytvorí sa právna istota pre podniky a zainteresované strany, pokiaľ ide o očakávané správanie a zodpovednosť;
3. zvýši zodpovednosť podnikov za nepriaznivé vplyvy a zabezpečí sa súdržnosť v súvislosti s povinnosťami podnikov podľa existujúcich a navrhovaných iniciatív EÚ týkajúcich sa zodpovedného obchodného správania;
- 4.lepší prístup všetkých subjektov zasiahnutých nepriaznivými vplyvmi správania podnikov na ľudské práva a životné prostredie k nápravným opatreniam;
5. keďže ide o horizontálny nástroj zameraný na podnikové procesy, ktoré sa vzťahujú aj na hodnotový reťazec, táto smernica bude dopĺňať iné platné alebo navrhované opatrenia, ktorými sa priamo riešia niektoré konkrétne výzvy v oblasti udržateľnosti alebo ktoré sa uplatňujú v niektorých konkrétnych odvetviach, najmä v rámci Únie.

Súlad s existujúcimi politickými ustanoveniami v tejto oblasti politiky

Na úrovni EÚ sa udržateľná správa a riadenie spoločností podporuje najmä nepriamo uložením požiadaviek na vykazovanie v [smernici o zverejňovaní nefinančných informácií](#)¹⁰ približne

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami (Ú. v. EÚ L 330, 15.11.2014, s. 1 – 9). Smernicou o zverejňovaní nefinančných informácií sa preto mení smernica o účtovníctve, t. j. smernica 2013/34/EÚ o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Ú. v. EÚ L 182, 29.6.2013).

12 000 spoločnostiam¹¹, ktoré sa týkajú rizík, vplyvov, opatrení (vrátane náležitej starostlivosti) a politik v oblasti životného prostredia, v sociálnej oblasti a oblasti ľudských práv¹². Smernica o zverejňovaní nefinančných informácií do istej miery pozitívne ovplyvnila zlepšovanie zodpovednej prevádzky podnikov, neviedla však k tomu, aby väčšina spoločností v dostatočnej miere zohľadňovala svoje nepriaznivé vplyvy vo svojich hodnotových reťazcoch¹³.

Nedávnym návrhom Komisie na smernicu o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov, ktorým sa reviduje nariadenie o zverejňovaní nefinančných informácií¹⁴, by sa rozšíril rozsah pôsobnosti na spoločnosti tak, že by zahŕňal všetky veľké spoločnosti a spoločnosti kótované na burze¹⁵, vyžadoval by sa audit (uistenie) vykazovaných informácií a posilnila by sa štandardizácia vykazovaných informácií splnomocnením Komisie prijímať štandardy vykazovania informácií o udržateľnosti¹⁶. Táto smernica bude dopĺňať súčasnú smernicu o zverejňovaní nefinančných informácií a jej navrhované zmeny (návrh na smernicu o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov) tým, že pre niektoré spoločnosti sa doplní zásadná podniková povinnosť vykonávať náležitú starostlivosť s cieľom identifikovať externé škody vyplývajúce z nepriaznivých vplyvov vlastných činností spoločnosti, jej dcérskych spoločností a dodávateľského reťazca na ľudské práva a životné prostredie, predchádzať týmto škodám a zmierňovať a zohľadňovať ich. Návrh smernice o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov je mimoriadne významný preto, že sa v ňom vyžaduje zverejňovanie plánov podniku na zabezpečenie toho, aby jeho obchodný model a obchodná stratégia boli zlučiteľné s prechodom na udržateľné hospodárstvo a s obmedzovaním globálneho otepľovania na 1,5 °C v súlade s Parížskou dohodou. Tieto dve iniciatívy so sebou úzko súvisia a povedú k synergiám. Po prvé, náležitý zber informácií na účely vykazovania informácií podľa navrhovanej smernice o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov si vyžaduje zavedenie postupov, čo úzko súvisí s identifikáciou nepriaznivých vplyvov v súlade s povinnosťou náležitej starostlivosti ustanovenej touto smernicou. Po druhé, smernica

¹¹ Veľké subjekty verejného záujmu, ktoré majú viac ako 500 zamestnancov (a celkovú bilančnú sumu alebo čistý obrat, ktorý presahuje limit smernice o účtovníctve pre veľké podniky) vrátane spoločností kótovaných na burze, bánk a poisťovní. Pozri Štúdiu spoločnosti CEPT o smernici o zverejňovaní nefinančných informácií vypracovanú pre Európsku komisiu na pomoc pri preskúmaní smernice o zverejňovaní nefinančných informácií, november 2020, k dispozícii na adrese <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1ef8fe0e-98e1-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en>.

¹² Pozri takisto viaceré ustanovenia smernice o zapojení akcionárov II, t. j. smernice (EÚ) 2017/828, ktorou sa mení smernica 2007/36/ES, pokiaľ ide o podnietenie dlhodobého zapojenia akcionárov (Ú. v. EÚ L 132, 20.5.2017, s. 1 – 25).

¹³ V posúdení vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k návrhu Komisie na smernicu o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov [SWD(2021) 150 final], a Štúdii o smernici o zverejňovaní nefinančných informácií spoločnosti CEPT (oddiel 2) sa zistila len malá zmena v podnikových postupoch pod vplyvom smernice o zverejňovaní nefinančných informácií, čo je v súlade s dojmami hlavných zainteresovaných strán, ktoré nevedeli identifikovať jasnú zmenu v správaní podnikov podnietenú týmito pravidlami pre zverejňovanie informácií.

¹⁴ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, smernica 2004/109/ES, smernica 2006/43/ES a nariadenie (EÚ) č. 537/2014, pokiaľ ide o vykazovanie informácií o udržateľnosti podnikov [COM(2021) 189 final].

¹⁵ Povinnosť vykazovania informácií o udržateľnosti by sa uplatňovala na všetky spoločnosti, ako sú vymedzené v smernici o účtovníctve (ktorá by sa zmenila smernicou o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov) a od roku 2026 na spoločnosti (vrátane spoločností z krajín mimo EÚ, no s výnimkou všetkých mikropodnikov) kótovaných na burze na trhoch regulovaných EÚ.

¹⁶ Vypracovanie návrhu štandardov vykazovania informácií o udržateľnosti sa začalo súbežne s legislatívnym procesom v rámci projektovej osobitnej skupiny, ktorú na žiadosť Komisie zriadila Európska poradná skupina pre finančné výkazníctvo (EFRAG).

o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov bude zahŕňať posledný krok povinnosti náležitej starostlivosti, konkrétne fázu vykazovania informácií, pre spoločnosti, na ktoré sa takisto vzťahuje smernica o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov. Po tretie, touto smernicou sa stanovujú povinnosti pre spoločnosti, aby mali zavedený plán na zabezpečenie toho, aby obchodný model a obchodná stratégia boli zlučiteľné s prechodom na udržateľné hospodárstvo a s obmedzovaním globálneho otepľovania na 1,5 °C v súlade s Parížskou dohodou, o ktorých je podľa smernice o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov potrebné vykazovať informácie. Táto smernica tak povedie k tomu, že vykazovanie informácií spoločnosťami bude celistvejšie a účinnejšie. Doplnkovosťou sa preto zvýši účinnosť oboch opatrení a podnieti sa zmena obchodného správania týchto spoločností.

O túto smernicu sa takisto bude opierať [nariadenie o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb](#)¹⁷, ktoré nedávno nadobudlo účinnosť a ktoré sa uplatňuje na účastníkov finančných trhov (ako sú správcovia investičných fondov a portfólií, poisťovne predávajúce investičné produkty založené na poistení a podniky poskytujúce rôzne dôchodkové produkty) a finančných poradcov. Podľa nariadenia o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb sa od týchto podnikov vyžaduje okrem iného zverejnenie vyhlásenia o ich politikách v oblasti náležitej starostlivosti vo vzťahu k hlavným nepriaznivým vplyvom ich investičných rozhodnutí na faktory udržateľnosti v súlade s pravidlom „dodržiavaj alebo vysvetli“. Pre spoločnosti s viac ako 500 zamestnancami je zverejnenie tohto vyhlásenia povinné, pričom Komisia je splnomocnená prijímať regulačné technické normy pre ukazovatele udržateľnosti v súvislosti s rôznymi druhmi nepriaznivých vplyvov¹⁸.

Táto smernica bude rovnako dopĺňať nedávne [nariadenie o taxonómii](#)¹⁹, nástroj transparentnosti, ktorý uľahčuje rozhodnutia týkajúce sa investícií a prispieva k boju proti environmentálne klamlivej reklame ustanovením kategorizácie environmentálne udržateľných investícií do hospodárskych činností, ktoré takisto spĺňajú minimálnu sociálnu záruku²⁰. Na vykazované informácie sa takisto vzťahujú minimálne záruky uvedené v článku 18 nariadenia o taxonómii, ktoré označujú postupy, ktoré by spoločnosti mali uplatňovať na zabezpečenie súladu s usmerneniami OECD pre nadnárodné podniky a hlavnými zásadami OSN v oblasti podnikania a ľudských práv vrátane zásad a práv stanovených v ôsmich základných dohovorech uvedených v Deklarácii Medzinárodnej organizácie práce o základných zásadách a právach pri práci a v Medzinárodnej listine ľudských práv pri vykonávaní hospodárskej činnosti zaradenej do kategórie „udržateľná“. Rovnako ako v prípade smernice o zverejňovaní nefinančných informácií a návrhu na smernicu o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov sa ani nariadením o taxonómii spoločnostiam neukladajú žiadne iné zásadné povinnosti než požiadavky na verejné vykazovanie informácií a investori môžu tieto informácie používať pri prideľovaní kapitálu spoločnostiam. Smernica môže prispieť k poskytovaniu podrobnejších informácií investorom tým, že sa v nej od spoločností bude vyžadovať, aby identifikovali svoje nepriaznivé riziká vo všetkých svojich činnostiach

¹⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2088 z 27. novembra 2019 o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb (Ú. v. EÚ L 317, 9.12.2019, s. 1 – 16).

¹⁸ Tri európske dozorné orgány 4. februára 2021 zverejnili svoju záverečnú správu (k dispozícii na adrese <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/three-european-supervisory-authorities-publish-final-report-and-draft-rts>) určenú Komisii, ktorá obsahovala návrh regulačných technických noriem zverejňovania informácií podľa nariadenia o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb.

¹⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088 (Ú. v. EÚ L 198, 22.6.2020, s. 13 – 43).

²⁰ Taxonómia sa bude vyvíjať postupne. Na všetky investície oprávnené podľa taxonómie sa uplatňujú minimálne sociálne záruky.

a hodnotových reťazcoch. Preto dopĺňa nariadenie o taxonómii, keďže má potenciál ešte viac pomôcť investorom pri prideľovaní kapitálu zodpovedným a udržateľným spoločnostiam. Okrem toho nariadenie o taxonómii (ktorým sa zabezpečuje spoločný jazyk pre udržateľné hospodárske činnosti na investičné účely) môže slúžiť ako nástroj na usmerňovanie spoločností pri získavaní udržateľného financovania na účely ich nápravných akčných plánov a plánov.

Táto smernica bude dopĺňať [smernicu 2011/36/EÚ o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania](#)²¹, ktorá predstavuje komplexný právny rámec na účinný boj proti všetkým formám vykorisťovania v Únii zo strany fyzických a právnických osôb, najmä proti nútenej práci, sexuálnemu vykorisťovaniu, ako aj žobaniu, otroctvu alebo praktikám podobným otroctvu, proti nevoľníctvu alebo zneužívaniu na trestnú činnosť, alebo odoberaniu orgánov. Takisto sa v nej stanovuje zodpovednosť právnických osôb za skutky uvedené v tejto smernici, ktoré spáchala v ich prospech akákoľvek osoba, ktorá má rozhodujúce postavenie v rámci právnickej osoby, alebo v prípade, že nedostatočný dohľad a kontrola umožnili spáchanie skutku. V smernici 2011/36/EÚ sa takisto stanovujú sankcie voči právnickým osobám braným na zodpovednosť.

Táto smernica bude ďalej dopĺňať [smernicu o sankciách voči zamestnávateľom](#)²², ktorou sa zakazuje zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov, vrátane obetí obchodovania s ľuďmi. V smernici o sankciách voči zamestnávateľom sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a iné opatrenia, ktoré sa majú v členských štátoch uplatňovať voči zamestnávateľom, ktorí porušujú túto smernicu.

Pre svoj medziodvetvový rozsah pôsobnosti a širokú škálu vplyvov na udržateľnosť, ktoré pokrýva, táto smernica takisto dopĺňa existujúce alebo plánované odvetvové nástroje náležitej starostlivosti a nástroje náležitej starostlivosti v oblasti hodnotového reťazca súvisiace s výrobkami na úrovni EÚ:

Tzv. [nariadenie o nerastných surovinách z konfliktných oblastí](#)²³ sa uplatňuje na štyri konkrétne nerastné suroviny a kovy. Podľa nariadenia sa od spoločností z EÚ v dodávateľskom reťazci vyžaduje, aby zaistili, že cín, tantal a volfrám, ich rudy a zlato dovážajú len z nekonfliktných zdrojov a majú zavedené špecifickejšie mechanizmy na vykonávanie náležitej starostlivosti, napr. nezávislý externý audit postupov týkajúcich sa náležitej starostlivosti v dodávateľskom reťazci. V ustanoveniach tejto smernice týkajúcich sa náležitej starostlivosti sa takisto riešia nepriaznivé vplyvy na životné prostredie, pričom tieto ustanovenia sa budú uplatňovať na hodnotové reťazce ďalších nerastných surovín, na ktoré sa nariadenie o nerastných surovinách z konfliktných oblastí nevzťahuje, ale z ktorých vyplývajú nepriaznivé vplyvy na životné prostredie.

²¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV (Ú. v. EÚ L 101, 15.4.2011, s. 1).

²² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov (Ú. v. EÚ L 168, 30.6.2009).

²³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/821 zo 17. mája 2017, ktorým sa ustanovujú povinnosti náležitej starostlivosti v dodávateľskom reťazci dovozcov Únie dovážajúcich cín, tantal a volfrám, ich rudy a zlato s pôvodom v oblastiach zasiahnutých konfliktom a vo vysokorizikových oblastiach (Ú. v. EÚ L 130, 19.5.2017, s. 1 – 20).

[Návrh Komisie na nariadenie o dodávateľských reťazcoch, ktoré neprispievajú k odlesňovaniu](#)²⁴, je zameraný na dodávateľské reťazce určitých komodít a výrobkov. Má veľmi špecifický cieľ, a to konkrétne znížiť vplyv spotreby a výroby v EÚ na odlesňovanie a degradáciu lesov na celom svete. Jeho požiadavky budú v niektorých oblastiach v porovnaní so všeobecnými povinnosťami náležitej starostlivosti podľa tejto smernice normatívnejšie. Takisto obsahuje zákaz umiestňovania určitých komodít a odvodených výrobkov na trh, ak prostredníctvom náležitej starostlivosti nemožno zistiť splnenie požiadavky tohto nariadenia týkajúcej sa zákonnosti a nespôsobovania odlesňovania. Tento zákaz bude platiť pre všetky hospodárske subjekty umiestňujúce príslušné výrobky na trh Únie, a to pre spoločnosti z EÚ aj mimo EÚ bez ohľadu na ich právnu formu a veľkosť. Preto platí, že hoci sa celkové ciele oboch iniciatív vzájomne podporujú, ich špecifické ciele sa líšia. Táto smernica bude dopĺňať nariadenie o výrobkoch nespôsobujúcich odlesňovanie tým, že sa ňou zavedie náležitá starostlivosť v dodávateľskom reťazci v súvislosti s činnosťami, na ktoré sa nevzťahuje nariadenie o výrobkoch nespôsobujúcich odlesňovanie, ale ktoré môžu priamo alebo nepriamo spôsobovať odlesňovanie.

Špecifickými cieľmi [návrhu Komisie na nové nariadenie o batériách](#)²⁵ je znížiť environmentálne, klimatické a sociálne vplyvy vo všetkých fázach životného cyklu batérií a zároveň posilniť fungovanie vnútorného trhu a zaistiť rovnaké podmienky prostredníctvom spoločného súboru pravidiel. Od hospodárskych subjektov, ktoré na trh Únie umiestňujú priemyselné batérie alebo batérie pre elektrické vozidlá (vrátane batérií zabudovaných do vozidiel) väčších ako 2 kWh, sa v nej vyžaduje, aby zaviedli politiky náležitej starostlivosti v dodávateľskom reťazci. Návrh sa zameriava na suroviny, ktorých významný podiel celosvetovej výroby je určený na výrobu batérií a môže mať nepriaznivé sociálne alebo environmentálne vplyvy (kobalt, prírodný grafit, lítium a nikel). Hospodárske subjekty musia predložiť dokumentáciu o súlade s požiadavkami týkajúcou sa overovania treťou stranou vykonávané notifikovanými orgánmi a podliehajú kontrolám vykonávaným vnútroštátnymi dozornými orgánmi nad trhom. Táto smernica bude dopĺňať nariadenie o batériách tým, že sa ňou zavedie náležitá starostlivosť v dodávateľskom reťazci v súvislosti so surovinami, na ktoré sa toto nariadenie nevzťahuje, nebude sa však vyžadovať certifikácia na umiestňovanie výrobkov na trh EÚ.

Cieľom budúcej [iniciatívy pre udržateľné výrobky \(SPI\)](#) je revidovať súčasnú [smernicu o ekodizajne](#)²⁶, pričom sa týka udržateľnosti výrobkov umiestňovaných na trh EÚ a transparentnosti súvisiacich informácií v širšom zmysle.

Tento návrh bude zohrávať kľúčovú úlohu v boji proti využívaniu nútenej práce v globálnych hodnotových reťazcoch. Ako sa uvádzalo v oznámení o dôstojnej práci na celom svete²⁷, Komisia pripravuje nový legislatívny návrh, ktorým sa účinne zakáže umiestňovanie výrobkov vyrobených použitím nútenej práce vrátane nútenej detskej práce na trh Únie. Táto nová iniciatíva sa bude vzťahovať na domáce, ako aj na dovážané výrobky a skombinuje sa ňou zákaz so silným rámcom presadzovania práva založeným na analýze rizika. Tento nový

²⁴ Návrh na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o sprístupnení určitých komodít a výrobkov spojených s odlesňovaním a degradáciou lesov na trhu Únie a o ich vývoze z Únie, ktorým sa zrušuje nariadenie (EÚ) č. 995/2010 [COM(2021) 706 final].

²⁵ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o batériách a použitých batériách, o zrušení smernice 2006/66/ES a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/1020 [COM(2020) 798 final].

²⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES z 21. októbra 2009 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov (Ú. v. EÚ L 285, 31.10.2009, s. 10).

²⁷ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru o dôstojnej práci na celom svete v záujme globálnej spravodlivej transformácie a udržateľnej obnovy [COM(2022) 66 final].

nástroj bude nadväzovať na medzinárodné normy a dopĺňať horizontálne a odvetvové iniciatívy, najmä povinnosti náležitej starostlivosti ustanovené v tomto návrhu.

Touto smernicou nie je dotknuté uplatňovanie iných požiadaviek v oblasti ľudských práv, ochrany životného prostredia a zmeny klímy podľa iných legislatívnych aktov Únie. Ak sú ustanovenia tejto smernice v rozpore s ustanovením iného legislatívneho aktu Únie, ktorý sleduje tie isté ciele a v ktorom sa ustanovujú rozsiahlejšie alebo špecifickejšie povinnosti, mali by platiť ustanovenia tohto iného legislatívneho aktu Únie v rozsahu tohto rozporu a mali by sa uplatňovať na dané konkrétne povinnosti.

Súlad s ostatnými politikami Únie

Táto smernica je dôležitá pre splnenie cieľov rôznych existujúcich a plánovaných opatrení Únie v oblasti ľudských práv vrátane pracovných práv, ako aj životného prostredia.

V rámci Európskej zelenej dohody Komisia zahrnula iniciatívu týkajúcu sa udržateľného riadenia a správy spoločností do cieľov [akčného plánu pre obehové hospodárstvo](#), [stratégie v oblasti biodiverzity](#), [Stratégie „Z farmy na stôl“](#), [stratégie pre chemické látky](#), [Aktualizácie novej priemyselnej stratégie na rok 2020: Budovanie silnejšieho jednotného trhu pre obnovu Európy](#) a [Stratégie financovania prechodu na udržateľné hospodárstvo](#).

V právnych predpisoch EÚ v oblasti životného prostredia sa zavádzajú rôzne požiadavky pre spoločnosti a členské štáty v oblasti životného prostredia alebo sa stanovujú ciele pre Úniu²⁸. Vo všeobecnosti sa však neuplatňujú na hodnotové reťazce mimo Únie, v ktorých môže dochádzať až k 80 – 90 % environmentálnych škôd spôsobených výrobou v EÚ²⁹. V [smernici o environmentálnej zodpovednosti](#)³⁰ sa stanovuje rámec pre environmentálnu zodpovednosť, pokiaľ ide o predchádzanie environmentálnym škodám a ich nápravu podľa zásady „znečisťovateľ platí“, platný pre vlastné činnosti spoločností. Nevzťahuje sa na hodnotové reťazce spoločností. Občianskoprávna zodpovednosť za nepriaznivé vplyvy na životné prostredie v zmysle tejto smernice bude dopĺňať smernicu o environmentálnej zodpovednosti.

Táto smernica bude dopĺňať právne predpisy EÚ v oblasti klímy vrátane európskeho klimatického predpisu, čím sa potvrdia ambície Únie v oblasti klímy, s čiastkovým cieľom, pokiaľ ide o čisté zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2030 minimálne o 55 %, v záujme nasmerovania Európy na túto zodpovednú cestu k tomu, aby sa do roku 2050 stala klimaticky neutrálnou. Táto smernica bude konkrétne dopĺňať [balík „Fit for 55“](#)³¹ a jeho rôzne kľúčové akcie, ako je stanovenie ambicióznejších cieľov v oblasti energetickej účinnosti a energie z obnoviteľných zdrojov pre členské štáty do roku 2030 alebo

²⁸ Napríklad sa v nich zavádzajú limity pre vypúšťanie niektorých znečisťujúcich látok, vymedzujú sa ciele EÚ (napr. európsky klimatický predpis) alebo sa stanovujú cieľové hodnoty pre členské štáty (napr. pre energetickú účinnosť), stanovuje sa minimálny obsah v povoleniach postupoch pre niektoré hospodárske činnosti (napr. posudzovanie vplyvu na životné prostredie) atď.

²⁹ Pozri napr. Jungmichel, Norbert, Christina Schampel a Daniel Weiss (2017): *Atlas on Environmental Impacts – Supply Chains – Environmental Impacts and Hot Spots in the Supply Chain* (Atlas vplyvov na životné prostredie – dodávateľské reťazce – Vplyvy na životné prostredie a problémové miesta v dodávateľských reťazcoch, Adephi/Systain, k dispozícii na adrese <https://www.adelphi.de/en/system/files/mediathek/bilder/Umweltatlas%20Lieferkette%20-%20adelphi-Systain-englisch.pdf>

³⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd (Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 56 – 75).

³¹ Balík „Fit for 55“ je súborom návrhov prijatých Komisiou 14. júla 2021, ktorého cieľom je pripraviť politiky EÚ v oblasti klímy, energetiky, využívania pôdy, dopravy a zdaňovania na čisté zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2030 minimálne o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990.

modernizácia [systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov EÚ](#)³², ktorý sa musí opierať o rozsiahlejšiu transformáciu výrobných postupov s cieľom dosiahnuť do roku 2050 klimatickú neutralitu v celom hospodárstve a vo všetkých hodnotových reťazcoch. Balík „Fit for 55“ sa bude uplatňovať len nepriamo na niektoré hodnotové reťazce mimo EÚ spoločností z krajín EÚ prostredníctvom [mechanizmu kompenzácie uhlíka na hraniciach](#)³³, ktorého cieľom je predchádzať „úniku uhlíka“³⁴ stanovením kompenzačnej ceny uhlíka pre vybrané dovážané výrobky, na ktoré sa nevzťahuje cena uhlíka vyplývajúca zo systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov EÚ.

Existujúce [právne predpisy EÚ v oblasti zdravia a bezpečnosti a základných práv](#) sú zamerané na veľmi špecifické nepriaznivé vplyvy (napr. porušovanie práva na súkromie a ochranu osobných údajov, diskriminácia, osobitné zdravotné aspekty súvisiace s nebezpečnými látkami, ohrozenie zdravia a bezpečnosti pracovníkov, porušovanie práv dieťaťa atď.) v rámci Únie³⁵, no nie vo všetkých prípadoch sa uplatňujú na hodnotové reťazce spoločností mimo Únie.

Táto iniciatíva je v súlade s [Akčným plánom EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024](#)³⁶, ktorý obsahuje záväzok Únie a členských štátov posilniť svoj dialóg s cieľom aktívne podporovať implementáciu medzinárodných noriem zodpovedného obchodného správania, ako sú hlavné zásady OSN v oblasti podnikania a ľudských práv a usmernenia OECD pre nadnárodné podniky a náležitú starostlivosť. Je to v súlade so [stratégiou EÚ v oblasti práv dieťaťa](#)³⁷, v ktorej sa Únia zaväzuje k prístupu nulovej tolerancie detskej práce a k zabezpečeniu toho, aby dodávateľské reťazce spoločností z EÚ nevyužívali detskú prácu. V [stratégii EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2021 – 2025](#)³⁸ sa Komisia zaviazala predložiť legislatívny návrh týkajúci sa udržateľného riadenia a správy spoločností s cieľom podporovať dlhodobu udržateľnú a zodpovednú správu podnikov. Táto iniciatíva takisto prispieva k cieľom oznámenia Komisie o dôstojnej práci na celom svete³⁹, ktoré sa prijíma spolu s týmto návrhom.

³² Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, rozhodnutie (EÚ) 2015/1814 o zriadení a prevádzke trhovej stabilizačnej rezervy systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii a nariadenie (EÚ) 2015/757 [COM(2021) 551 final].

³³ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach [COM(2021) 564 final].

³⁴ „Únik uhlíka“ spôsobený zvýšenými ambíciami EÚ v oblasti klímy by mohol viesť k zvýšeniu celkových svetových emisií. Kompenzačnou cenou uhlíka podľa mechanizmu kompenzácie uhlíka na hraniciach pre vybrané druhy dovážaných výrobkov v odvetví železnej ocele, hliníka, cementu, elektrickej energie a hnojív by sa zabezpečili rovnaké podmienky pre výrobky z EÚ a dovážané výrobky.

³⁵ Podľa práva EÚ má každý pracovník z EÚ určité minimálne práva v súvislosti s ochranou pred diskrimináciou z dôvodu rodu, rasy, náboženského vyznania, veku, zdravotného znevýhodnenia a sexuálnej orientácie a v súvislosti s pracovným právom (práca na kratší pracovný čas, pracovná zmluva na určitú dobu, pracovný čas, informovanie zamestnancov a konzultovanie s nimi). Zhrnutie je k dispozícii na adrese https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/employment_and_social_policy.html?root_default=SUM_1_CODED%3D17&locale=en.

³⁶ Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu a Rade s názvom Akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024 [JOIN(2020) 5 final].

³⁷ Oznámenie Komisie s názvom Stratégia EÚ v oblasti práv dieťaťa [COM(2021) 142 final].

³⁸ Oznámenie Komisie o stratégii EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2021 – 2025 [COM(2021) 171 final].

³⁹ COM(2022) 66 final.

Táto smernica prispeje k Európskemu pilieru sociálnych práv, keďže smernica aj Európsky pilier sociálnych práv podporujú práva, ako sú spravodlivé pracovné podmienky⁴⁰. Mimo jej externého uhla sa ňou bude riešiť porušovanie medzinárodných pracovných noriem, keď k nemu dôjde v Únii (napr. prípady nútenej práce v poľnohospodárstve). Interne by sa ňou preto posilnila aj ochrana pracovníkov v Únii popri existujúcom *acquis* v sociálnej oblasti a prispela by k predchádzaniu zneužívania a boja proti nemu v členských štátoch aj medzi nimi.

Táto smernica tak bude dopĺňať regulačné prostredie EÚ, ktoré v súčasnosti neobsahuje žiadny transparentný a predvídateľný rámec pre celú EÚ, ktorý by spoločnostiam z EÚ vo všetkých odvetviach hospodárstva pomáhal posúdiť a riadiť riziká a vplyvy v oblasti udržateľnosti, pokiaľ ide o základné ľudské práva a environmentálne riziká, a to aj v ich hodnotových reťazcoch.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

Právny základ

Tento návrh je založený na článku 50 a článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

V článku 50 ods. 1 ZFEÚ a najmä v článku 50 ods. 2 písm. g) sa ustanovuje právomoc EÚ prijať kroky na dosiahnutie slobody usadiť sa v určitej činnosti, a to najmä tak, že „v potrebnej miere koordinuj[e] ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb, ako sa to vyžaduje v členských štátoch od spoločností alebo firiem v zmysle druhého pododseku článku 54 ZFEÚ s cieľom zabezpečiť rovnocenné záruky v celej Únii“. Príkladom toho môžu byť koordinačné opatrenia týkajúce sa ochrany záujmov akcionárov spoločností a iných zainteresovaných strán s cieľom zabezpečiť rovnocennosť tejto ochrany v celej Únii v prípadoch, v ktorých rozdiely medzi vnútroštátnymi pravidlami bránia slobode usadiť sa⁴¹. Ak je cieľom predchádzať výskytu súčasných alebo budúcich prekážok slobody usadiť sa, ktorá vyplýva z odlišného vývoja vnútroštátnych právnych predpisov, možno sa uchýliť k tomuto ustanoveniu. Výskyt týchto prekážok musí byť pravdepodobný a dotknuté opatrenie musí byť určené na predchádzanie týmto prekážkam⁴².

Tento návrh upravuje povinnosti náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti a v rozsahu tejto náležitej starostlivosti sa takisto týka povinností riaditeľov podnikov a systémov riadenia spoločností, pokiaľ ide o vykonávanie náležitej starostlivosti. Tento návrh sa tak týka postupov a opatrení na ochranu záujmov členov a zainteresovaných strán spoločností. Niekoľko členských štátov nedávno zaviedlo právne predpisy týkajúce sa náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti,⁴³ zatiaľ čo v iných prebieha ich prijímanie alebo sa zvažujú kroky⁴⁴. V poslednej

⁴⁰ Napr. 10. pilier Európskeho piliera sociálnych práv o zdravom, bezpečnom a prispôsobenom pracovnom prostredí a ochrane údajov a článok 7 písm. b) Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (pozri prílohu k tejto smernici) o spravodlivých a uspokojivých podmienkach pri práci vrátane bezpečných a zdravých pracovných podmienok.

⁴¹ Treba pripomenúť, že pokiaľ ide o opatrenia týkajúce sa správy a riadenia spoločností, EÚ už prijala príslušné zákony na rovnakom právnom základe, napr. smernice o právach akcionárov I a II.

⁴² Pozri vec C 380/03 Nemecko/Parlament a Rada [2006] ECR I-11573, bod 38 a citovaná judikatúra.

⁴³ Pozri poznámku pod čiarou č. 3. Pokiaľ ide o krajiny EHP, právne predpisy týkajúce sa náležitej starostlivosti prijalo Nórsko.

⁴⁴ Rakúsko, Belgicko, Dánsko, Fínsko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko (pokiaľ ide o všeobecnejšie právne predpisy týkajúce sa zodpovedného obchodného správania). V Írsku, Španielsku a vo Švédsku prebiehajú kampane občianskej spoločnosti za zavedenie právnych predpisov týkajúcich sa náležitej starostlivosti. V prílohe 8 k posúdeniu vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k tomuto návrhu, sa uvádza podrobný prehľad zákonov a iniciatív členských štátov a krajín EHP.

dobe čoraz väčší počet členských štátov upravuje túto záležitosť tak, že od riaditeľov vyžaduje, aby zohľadňovali vonkajšie vplyvy spoločnosti⁴⁵, uprednostňovali záujmy zainteresovaných strán vo svojich rozhodnutiach⁴⁶ alebo prijali vyhlásenie o stratégii spoločnosti v oblasti ľudských práv⁴⁷. Nové a vznikajúce právne predpisy týkajúce sa náležitej starostlivosti sa v Únii značne líšia, a to napriek zámeru všetkých členských štátov nadviazať na existujúce medzinárodné normy (hlavné zásady OSN v oblasti podnikania a ľudských práv, normy OECD pre zodpovedné obchodné správanie), výsledkom čoho sú líšiace sa požiadavky. Niektoré členské štáty prijali alebo pravdepodobne prijmu právne predpisy, ktoré sa obmedzujú na konkrétne záležitosti týkajúce sa udržateľnosti v rámci hodnotových reťazcov⁴⁸. Osobná pôsobnosť, hmotné požiadavky na náležitú starostlivosť, režimy presadzovania a súvisiace povinnosti riaditeľov sa líšia a v budúcnosti sa môžu ešte viac odlišovať⁴⁹. Možno očakávať, že ďalšie členské štáty sa rozhodnú neprijíť v tejto oblasti žiadne právne predpisy. Výrazne odlišné požiadavky jednotlivých členských štátov tak spôsobujú fragmentáciu vnútorného trhu. Táto fragmentácia bude časom pravdepodobne narastať.

Hrozí, že táto fragmentácia povedie aj k nerovnakým podmienkam pre spoločnosti na vnútornom trhu. Po prvé, na spoločnosti a ich riaditeľov, najmä riaditeľov spoločností s cezhraničnými hodnotovými reťazcami, sa už teraz vzťahujú odlišné požiadavky a pravdepodobne sa na nich budú vzťahovať ešte odlišnejšie požiadavky v závislosti od toho, kde sa nachádza ich registrované sídlo. Dochádza tak k narúšaniu hospodárskej súťaže. Okrem toho môžu niektoré spoločnosti patriť do rozsahu pôsobnosti dvoch alebo viacerých odlišných vnútroštátnych právnych rámcov pre udržateľnú správu a riadenie spoločností zároveň v závislosti od toho, ako štruktúrujú svoje činnosti na vnútornom trhu⁵⁰. To by mohlo viesť k zdvojeniu požiadaviek, ťažkostiam s dodržiavaním súladu, nedostatočnej právnej istote pre spoločnosti a dokonca vzájomne nezlúčiteľným paralelným právnym požiadavkám. Naopak, niektoré spoločnosti nemusia patriť do rozsahu pôsobnosti žiadneho vnútroštátneho rámca z jednoduchého dôvodu, že podľa vnútroštátneho práva nemajú relevantné prepojenia s jurisdikciou členského štátu, ktorý má zavedené pravidlá náležitej starostlivosti, a v porovnaní so svojimi konkurentmi tak budú vo výhode.

Cieľom navrhovaného aktu je predchádzať týmto prekážkam brániacim voľnému pohybu a narúšaniu hospodárskej súťaže a odstraňovať ich, a to harmonizáciou požiadaviek pre spoločnosti, pokiaľ ide o vykonávanie náležitej starostlivosti v ich vlastných operáciách, dcérskych spoločnostiach a hodnotových reťazcoch, a o povinnosti riaditeľov. Vytvorila sa tak rovnaké podmienky, v ktorých sa na spoločnosti podobnej veľkosti a ich riaditeľov budú vzťahovať rovnaké požiadavky na začleňovanie opatrení udržateľnej správy a riadenia spoločností a náležitej starostlivosti podnikov do svojich interných systémov riadenia, čím sa budú podobne zároveň chrániť aj záujmy akcionárov spoločnosti. Harmonizované podmienky by boli prospešné aj pre cezhraničné usadenie vrátane činností spoločnosti, ako aj investície, keďže by uľahčili porovnávanie požiadaviek v oblasti udržateľnosti podnikov a zjednodušili účasť a znížili by sa náklady na ňu.

⁴⁵ Francúzsky zákon *Loi Pacte*.

⁴⁶ Napríklad Holandsko.

⁴⁷ Pozri nemecký zákon *Sorgfaltspflichtengesetz*.

⁴⁸ Napríklad v uvedenom holandskom zákone sa ustanovuje horizontálna povinná náležitá starostlivosť pre záležitosti týkajúce sa detskej práce v celom hodnotovom reťazci. V Rakúsku predložila istá politická strana návrh zákona o sociálnej zodpovednosti týkajúci sa nútenej a detskej práce v odvetví odevov.

⁴⁹ Francúzsky zákon *Loi relative au devoir de vigilance* a nemecký zákon *Sorgfaltspflichtengesetz* sa značne líšia, pokiaľ ide o osobnú pôsobnosť, hmotné požiadavky a režim presadzovania.

⁵⁰ Napríklad podľa nemeckého zákona *Sorgfaltspflichtengesetz* do rozsahu pôsobnosti tohto zákona patrí každá spoločnosť s pobočkou a aspoň 3 000 zamestnancami v Nemecku (1 000 od roku 2024).

Článok 50 ZFEÚ predstavuje *lex specialis* pre opatrenia prijaté na dosiahnutie slobody usadiť sa. Spomedzi navrhovaných opatrení do tohto právneho rámca patria opatrenia týkajúce sa správy a riadenia spoločností, najmä začleňovanie náležitej starostlivosti do postupov spoločnosti, opatrenia týkajúce sa plánu spoločnosti na zabezpečenie toho, aby obchodný model a obchodná stratégia boli zlučiteľné s prechodom na udržateľné hospodárstvo a s obmedzovaním globálneho otepľovania na 1,5 °C v súlade s Parížskou dohodou, a súvisiace opatrenia týkajúce sa odmeňovania, ako aj ustanovenia týkajúce sa povinnej starostlivosti riaditeľov a povinností riaditeľov týkajúcich sa zavedenia náležitej starostlivosti a dohľadu nad ňou.

V záujme komplexného riešenia opísaných prekážok na vnútornom trhu sa tu článok 50 uvádza spolu so všeobecným ustanovením článku 114 ZFEÚ. V článku 114 ZFEÚ sa ustanovuje prijímanie opatrení na aproximáciu ustanovení zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré smerujú k vytváraniu a fungovaniu vnútorného trhu. Zákonodarcovia Únie sa môžu uchýliť k článku 114 ZFEÚ najmä v prípade, že rozdiely medzi vnútroštátnymi pravidlami narúšajú základné slobody alebo vedú k narúšaniu hospodárskej súťaže, a tak majú priamy vplyv na fungovanie vnútorného trhu.

Ako už bolo uvedené, rozdiely medzi vnútroštátnymi pravidlami pre udržateľnú správu a riadenie spoločností a povinnosti náležitej starostlivosti majú priamy vplyv na fungovanie vnútorného trhu a tento vplyv bude v budúcnosti pravdepodobne rásť. Okrem záležitostí upravených článkom 50 ZFEÚ sa tento akt týka aj ďalších oblastí usadenia a fungovania vnútorného trhu. Konkrétne v prípade, ak by zákonodarca Únie neprijal opatrenia, výroba a pohyb tovaru a služieb by sa skreslili v prospech jurisdikcií bez režimov náležitej starostlivosti alebo s menej náročnými režimami, alebo v prospech spoločností so sídlom v týchto jurisdikciách, čo by značne ovplyvnilo tok tovaru a služieb. Okrem toho spoločnosti dodávajúce tovar alebo služby, najmä MSP, budú čeliť odlišným pravidlám a očakávaniam zákazníkov nachádzajúcich sa v rôznych členských štátoch. Napríklad zatiaľ čo podľa práva jedného členského štátu sa môže od dodávateľa vyžadovať vykonávanie externých auditov, v inom členskom štáte sa od toho istého dodávateľa môže vyžadovať, aby sa zúčastňoval na uznávaných systémoch v rámci sektora a iniciatívach viacerých zainteresovaných strán. Jeden členský štát môže od spoločnosti vyžadovať vykonávanie náležitej starostlivosti v súvislosti s nadviazanými obchodnými vzťahmi, zatiaľ čo iný členský štát sa môže zaoberať len priamymi dodávateľmi. To by viedlo k znásobeniu rôznych, čiastočne nezlučiteľných požiadaviek narúšajúcich voľný tok tovaru a služieb v Únii.

Možno predpokladať, že tieto narušenia a vplyvy by časom boli závažnejšie, keďže čoraz viac členských štátov bude prijímať lišiac sa vnútroštátne právne predpisy, alebo môžu dokonca viesť k pretekom o dosiahnutie najnižšej úrovne v plánovaných právnych predpisoch týkajúcich sa náležitej starostlivosti.

Narušenia sú takisto relevantné pre občianskoprávnu zodpovednosť v prípade škôd spôsobených v hodnotovom reťazci spoločnosti. Niektoré vnútroštátne právne rámce pre náležitú starostlivosť zahŕňajú explicitný režim občianskoprávnej zodpovednosti v súvislosti s nevykonávaním náležitej starostlivosti, zatiaľ čo v iných sa osobitný režim občianskoprávnej zodpovednosti výslovne vylučuje⁵¹. Viaceré spoločnosti boli postavené pred súd za spôsobenie nepriaznivých vplyvov na úrovni ich dcérskych spoločností alebo

⁵¹

Francúzsky zákon *Loi relative au devoir de vigilance* obsahuje ustanovenie o občianskoprávnej zodpovednosti. V nemeckom zákone *Sorgfaltspflichtengesetz* sa objasňuje, že porušením povinnosti podľa tohto zákona nevzniká občianskoprávna zodpovednosť, zároveň tým však nie sú dotknuté pravidlá všeobecnej zodpovednosti. Okrem toho vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa občianskoprávnej zodpovednosti nie sú harmonizované.

hodnotových reťazcov, alebo za to, že im nepredišli. V takýchto veciach sa v súčasnosti rozhoduje podľa odlišných pravidiel. Ak chýbajú spoločné pravidlá, líšiac sa vnútroštátne režimy zodpovednosti môžu viesť k rôznym výsledkom v závislosti od toho, či ide o vlastnícku kontrolu (pokiaľ ide o dcérske spoločnosti) alebo faktickú kontrolu (buď prostredníctvom priamych zmlúv, alebo ak kontrolu môže vykonávať spoločnosť, prostredníctvom zmluvného kaskádovania alebo iného pákového mechanizmu v nepriamych obchodných vzťahoch). Táto fragmentácia by viedla k narúšaniu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu, keďže na spoločnosť nachádzajúcu sa v jednom členskom štáte by sa vzťahovali žaloby o náhradu škody spôsobenej v jej hodnotovom reťazci, zatiaľ čo na inú spoločnosť s rovnakým hodnotovým reťazcom by sa toto finančné riziko a ohrozenie dobrého mena z dôvodu líšiacich sa vnútroštátnych pravidiel nevzťahovalo.

V navrhovanom režime občianskoprávnej zodpovednosti by sa objasnilo, ktoré pravidlá sa uplatňujú v prípade, že dôjde k škode vo vlastnej prevádzke spoločnosti, na úrovni jej dcérskych spoločností a na úrovni priamych a nepriamych obchodných vzťahov v hodnotovom reťazci. Okrem toho navrhované ustanovenie o uplatniteľnom práve slúži na zabezpečenie uplatňovania harmonizovaných pravidiel, a to aj pre občianskoprávnú zodpovednosť, a takisto v prípadoch, kde právo uplatniteľné na túto žalobu inak nie je právom členského štátu. Preto bude kľúčové zaistiť potrebné rovnaké podmienky.

Subsidiarita

Po prvé, právne predpisy členských štátov ako také pravdepodobne nebudú dostatočné a účinné. Pokiaľ ide o konkrétne cezhraničné problémy, ako je znečisťovanie, zmena klímy, biodiverzita atď., opatreniam na individuálnej úrovni bráni nečinnosť iných členských štátov. Dosiahnutie medzinárodných záväzkov, ako sú ciele Parížskej dohody o zmene klímy dohovoru UNFCCC⁵², Dohovoru o biologickej diverzite, ako aj iných viacstranných dohôd v oblasti životného prostredia len pomocou opatrení jednotlivých členských štátov nie je pravdepodobné. Okrem toho riziká vyplývajúce z nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie prítomných v hodnotových reťazcoch spoločností majú často cezhraničné účinky (napr. znečistenie, nadnárodné dodávateľské a hodnotové reťazce).

Po druhé, mnohé spoločnosti pôsobia v celej EÚ alebo na celom svete; hodnotové reťazce siahajú do iných členských štátov Únie a čoraz častejšie do tretích krajín. Inštitucionálni investori, ktorí investujú cezhranične, vlastnia veľkú časť (38 %⁵³) celkovej trhovej kapitalizácie veľkých európskych spoločností kótovaných na burze, a preto majú mnohé spoločnosti cezhraničné vlastníctvo a na ich činnosti majú vplyv predpisy v niektorých krajinách alebo nečinnosť v iných. To je pravdepodobne jedným z dôvodom, prečo popredné spoločnosti nie sú ochotné podniknúť ďalšie kroky na riešenie otázok udržateľnosti vrátane otázok v dnešných hodnotových reťazcoch⁵⁴ a žiadajú rovnaké cezhraničné podmienky.

Po tretie, spoločnosti pôsobiace na celom vnútornom trhu aj mimo neho potrebujú právnu istotu a rovnaké podmienky na svoj udržateľný rozvoj. Niekoľko členských štátov nedávno

⁵² Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy.

⁵³ Tento počet je uvedený v posúdení vplyvu smernice o právach akcionárov II.

⁵⁴ Napríklad výrobca potravín Danone bol nedávno nútený znížiť náklady investorov z dôvodu nedostatočnej krátkodobej ziskovosti, pozri článok s názvom *Can Anglo-Saxon activist investors whip Danone into shape?* (Dokážu anglosaskí investori-aktivisti vybičovať Danone k výsledkom?), k dispozícii na adrese <https://www.economist.com/business/2021/02/20/can-anglo-saxon-activist-investors-whip-danone-into-shape>.

zaviedlo právne predpisy týkajúce sa náležitej starostlivosti⁵⁵, zatiaľ čo v iných prebieha ich prijímanie alebo sa zvažujú kroky⁵⁶. Existujúce a pripravované pravidlá členských štátov už vedú k rozličným požiadavkám a budú k nim viesť naďalej, v dôsledku čoho hrozí, že budú neúčinné a povedú k nerovnakým podmienkam. Odchýlky vyplývajúce z líšiach sa zákonov o náležitej starostlivosti majú významné nepriame účinky na dodávateľov, ktorí dodávajú rôznym spoločnostiam patriacim do rozsahu pôsobnosti rôznych zákonov, keďže povinnosti sa v praxi premietajú do zmluvných doložiek. Ak sa požiadavky na náležitú starostlivosť medzi jednotlivými členskými štátmi značne líšia, vedie to k právnej neistote, fragmentácii vnútorného trhu, dodatočným nákladom a zložitej situácii pre spoločnosti a ich investorov pôsobiacich cezhranične, ako aj pre iné zainteresované strany. Opatrenia na úrovni EÚ tomu môžu zabrániť, a preto majú pridanú hodnotu.

Napokon, v porovnaní so samostatným konaním členských štátov, sa intervenciou na úrovni EÚ môže zabezpečiť silný európsky hlas vo vývoji politik na globálnej úrovni⁵⁷.

Primeranosť

Zaťaženie spoločností vyplývajúce z nákladov na dodržiavanie predpisov sa prispôbilo veľkosti, dostupným zdrojom a rizikovému profilu. Spoločnosti budú musieť prijať len vhodné opatrenia, ktoré sú primerané stupňu závažnosti a pravdepodobnosti nepriaznivého vplyvu a sú primerane dostupné pre spoločnosť, pričom sa zohľadňujú okolnosti konkrétneho prípadu vrátane charakteristík hospodárskeho odvetvia a konkrétneho obchodného vzťahu a vplyvu spoločnosti naň, ako aj potreba zabezpečiť stanovenie priorít opatrení. Na tento účel sa obmedzila hmotná a osobná pôsobnosť, ako aj ustanovenia o presadzovaní, ako sa vysvetľuje ďalej v texte.

Pokiaľ ide o „osobnú pôsobnosť“ povinností náležitej starostlivosti (t. j. na ktoré kategórie podnikov sa vzťahuje), na malé a stredné podniky (MSP), ktoré zahŕňajú mikropodniky a celkovo tvoria približne 99 % všetkých spoločností v Únii, sa povinnosť náležitej starostlivosti nevzťahuje. Finančné a administratívne zaťaženie spôsobené zavedením a vykonávaním postupov náležitej starostlivosti by pre túto kategóriu spoločností bolo pomerne vysoké. Väčšinou nemajú zavedené už existujúce mechanizmy náležitej starostlivosti, nemajú know-how ani špecializovaných pracovníkov a náklady na vykonávanie náležitej starostlivosti by ich nerovnomerne zaťažili. Budú však znášať časť nákladov a zaťaženia prostredníctvom obchodných vzťahov so spoločnosťami v rozsahu pôsobnosti smernice, keďže sa očakáva, že veľké spoločnosti prenesú nároky na svojich dodávateľov. Preto budú potrebné podporné opatrenia s cieľom pomôcť MSP vybudovať si prevádzkovú a finančnú kapacitu. Od spoločností, ktorých obchodným partnerom je malý alebo stredný podnik, sa takisto vyžaduje, aby mu pomáhali plniť požiadavky na náležitú starostlivosť v prípade, že tieto požiadavky by ohrozili životaschopnosť daného malého alebo stredného podniku. Okrem toho hodnotový reťazec finančného sektora nezahŕňa MSP, ktoré čerpajú pôžičku, úver, finančné prostriedky, poistenie alebo zaistenie. Vystavenie daného MSP nepriaznivým vplyvom na udržateľnosť bude zároveň spravidla nižšie než vystavenie väčších

⁵⁵ Pozri poznámku pod čiarou č. 3.

⁵⁶ Pozri poznámku pod čiarou č. 44.

⁵⁷ V roku 2014 sa Rada OSN pre ľudské práva rozhodla zriadiť otvorenú medzivládnu pracovnú skupinu pre nadnárodné spoločnosti a iné obchodné podniky v súvislosti s ľudskými právami, ktorej mandátom bude vypracovať medzinárodný právne záväzný nástroj na reguláciu činností nadnárodných spoločností a iných obchodných podnikov v rámci práva v oblasti ľudských práv. V roku 2021 táto otvorená medzivládna pracovná skupina vydala tretí revidovaný návrh medzinárodného právne záväzného nástroja pre obchodné činnosti a ľudské práva vrátane opatrení v oblasti náležitej starostlivosti a zodpovednosti podnikov za porušovanie ľudských práv.

spoločností. Veľmi veľké spoločnosti⁵⁸ budú preto patriť do rozsahu pôsobnosti povinnosti náležitej starostlivosti, a to aj preto, že mnohé z nich už majú zavedené určité postupy, napr. z dôvodu povinností vykazovania. Vybranými kritériami týkajúcimi sa obratu sa vyfiltrujú spoločnosti s najväčším vplyvom na hospodárstvo Únie. Okrem toho sa v tejto smernici stanovujú opatrenia na obmedzenie prenášania zaťaženia z týchto veľkých spoločností na menších dodávateľov v hodnotovom reťazci a na používanie spravodlivých, vhodných, nediskriminačných a primeraných požiadaviek vo vzťahu k MSP.

Pokiaľ ide o spoločnosti s nižším obratom a menším počtom zamestnancov⁵⁹, povinnosť náležitej starostlivosti sa obmedzuje na spoločnosti pôsobiace v odvetviach s vysokým vplyvom, na ktoré sa zároveň vzťahujú existujúce odvetvové usmernenia OECD⁶⁰. Finančný sektor okrem toho pre svoju špecifickosť nepatrí medzi odvetvia s vysokým vplyvom, a to napriek skutočnosti, že sa naň vzťahujú usmernenia OECD. Cieľom tohto obmedzenia je dosiahnuť rovnováhu medzi záujmom na dosiahnutí cieľov tejto smernice a záujmom na minimalizácii finančného a administratívneho zaťaženia spoločností. Povinnosť náležitej starostlivosti pre tieto spoločnosti sa zjednoduší, keďže by sa zameriavali len na závažné nepriaznivé vplyvy relevantné pre ich odvetvie. Povinnosť náležitej starostlivosti bude pre ne takisto platiť až dva roky po uplynutí lehoty na transpozíciu tejto smernice, čo im umožní zaviesť potrebné procesy a postupy a využiť odvetvovú spoluprácu, technologický vývoj, normy atď., ktoré pravdepodobne podnieti skorší termín vykonávania pre väčšie spoločnosti.

V rozsahu, v ktorom sa táto smernica vzťahuje aj na spoločnosti z tretích krajín, sa kritériá použité na vymedzenie spoločností z EÚ a spoločností z krajín mimo EÚ patriacich do rozsahu jej pôsobnosti odlišujú. Zabezpečuje sa však nimi, že u spoločností z tretích krajín nie je pravdepodobnejšie, že budú patriť do rozsahu pôsobnosti. V prípade týchto spoločností sa používa limit obratu (150 miliónov EUR pre 1. skupinu a 40 miliónov EUR pre 2. skupinu), no celý tento obrat musí byť dosiahnutý v Únii. Spoločnosti z EÚ zasa musia mať čistý obrat 150 miliónov EUR dosiahnutý celosvetovo a takisto musia spĺňať kritérium týkajúce sa počtu zamestnancov (viac ako 500 zamestnancov v 1. skupine a viac ako 250 zamestnancov v 2. skupine). Tento rozdiel v použitých kritériách je odôvodnený nasledovne:

- Prostredníctvom kritéria týkajúceho sa obratu v EÚ pre spoločnosti z tretích krajín sa vytvára prepojenie s EÚ. Zahrnúť len obrat dosiahnutý v Únii je opodstatnené, keďže týmto limitom, keď je vhodne kalibrovaný, sa vytvára územné prepojenie medzi spoločnosťami z tretích krajín a Úniou prostredníctvom účinkov, ktoré činnosti týchto spoločností môžu mať na vnútorný trh EÚ, čo je dostatočné na to, aby sa právo Únie uplatňovalo na spoločnosti z tretích krajín.
- Takisto v smernici o podávaní správ podľa jednotlivých štátov, ktorá je zmenou smernice o účtovníctve, sa už zaviedli metódy výpočtu čistého obratu pre spoločnosti z krajín mimo EÚ, zatiaľ čo pre výpočet počtu zamestnancov spoločností z tretích krajín takáto metodika neexistuje. Zo skúseností s francúzskym zákonom upravujúcim náležitú starostlivosť vyplýva, že ak chýba spoločné vymedzenie pojmu

⁵⁸ Veľké akciové spoločnosti s viac ako 500 zamestnancami a čistým obratom viac ako 150 miliónov EUR.

⁵⁹ Veľké akciové spoločnosti s viac ako 250 zamestnancami a čistým obratom viac ako 40 miliónov EUR, ktoré však zároveň nepresahujú limit 500 zamestnancov ani čistý obrat 150 miliónov EUR, ako aj spoločnosti z tretích krajín s porovnateľnou právnou formou s čistým obratom v EÚ vo výške 40 až 150 miliónov EUR.

⁶⁰ OECD vypracovala tieto odvetvové usmernenia s cieľom podporovať účinné dodržiavanie usmernení OECD pre nadnárodné podniky. Pozri zoznam usmerňovacích dokumentov na adrese: <http://mneguidelines.oecd.org/sectors/>.

zamestnanec⁶¹, ťažko možno vypočítať počet zamestnancov (celosvetovo), čo bráni stanoveniu toho, ktoré spoločnosti z tretích krajín patria do rozsahu pôsobnosti, a zároveň zabraňuje účinnému presadzovaniu pravidiel.

- Pomocou kritéria týkajúceho sa počtu zamestnancov aj obratu pre spoločnosti z EÚ by sa zaistil lepší súlad s návrhom smernice o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov, ktorá by sa mala používať na vykazovanie informácií o opatreniach a postupoch náležitej starostlivosti spoločností z EÚ.
- Zatiaľ čo smernica sa bude vzťahovať približne na 13 000 spoločností z EÚ⁶², podľa odhadov Komisie sa bude vzťahovať len približne na 4 000 spoločností z tretích krajín⁶³. Je málo pravdepodobné, že na základe skutočností, že na spoločnosti z EÚ sa bude vzťahovať len vtedy, ak dosiahnu aj minimálny limit pre počet zamestnancov, by sa zmenili podmienky hospodárskej súťaže na vnútornom trhu EÚ; dve kritériá týkajúce sa veľkosti platné pre spoločnosti z EÚ, aj keď kumulatívne, budú aj tak zahŕňať pomerne menšie spoločnosti v porovnaní so spoločnosťami z krajín mimo EÚ z toho dôvodu, že v ich prípade sa zohľadňuje aj celý celosvetový čistý obrat spoločnosti.

Napokon, veľké spoločnosti z tretích krajín, ktoré majú vysoký obrat v Únii, majú kapacitu na vykonávanie náležitej starostlivosti a budú čerpať prínos z náležitej starostlivosti takisto v rámci svojich činností inde na svete. Vo všetkých ostatných ohľadoch sa na spoločnosti z tretích krajín vzťahujú pravidlá náležitej starostlivosti rovnako ako na ich náprotivky z EÚ (napríklad pokiaľ ide o režim platný pre spoločnosti pôsobiace v odvetviach s vysokým vplyvom a rovnaké obdobie postupného zavádzania pre tieto spoločnosti). Harmonizácia povinností riaditeľov sa obmedzuje len na spoločnosti z EÚ, preto budú mať spoločnosti z tretích krajín obmedzenejšie povinnosti.

„Hmotný rozsah“ sa zameriava na povinnosť náležitej starostlivosti a zakladá sa na nej, pričom zahŕňa tie nepriaznivé vplyvy na ľudské práva a životné prostredie, ktoré možno jasne vymedziť vo vybraných medzinárodných dohovoroch. Navrhovanými povinnosťami riaditeľov sa zaisťuje úzke prepojenie s povinnosťami náležitej starostlivosti, a preto sú nevyhnutné na to, aby bola náležitá starostlivosť účinná. Medzi povinnosťami riaditeľov takisto patrí objasnenie toho, ako majú riaditelia dodržiavať povinnosť starostlivosti s cieľom konať v najlepšom záujme spoločnosti.

Účinné presadzovanie povinnosti náležitej starostlivosti je kľúčové na dosiahnutie cieľov iniciatívy. Touto smernicou sa ustanoví kombinácia sankcií a občianskoprávnej zodpovednosti.

Pokiaľ ide o súkromnoprávne presadzovanie prostredníctvom občianskoprávnej zodpovednosti, používa sa odlišný prístup, pokiaľ ide o vlastné činnosti spoločnosti a jej dcérskych spoločností na jednej strane a pokiaľ ide o obchodné vzťahy na druhej strane. Občianskoprávna zodpovednosť sa najmä týka len nadviazaných obchodných vzťahov, s ktorými spoločnosť očakáva dlhodobý vzťah vzhľadom na jeho intenzitu alebo trvanie a ktorý nepredstavuje zanedbateľnú alebo len doplnkovú časť hodnotového reťazca spoločnosti. Spoločnosť by nemala niesť zodpovednosť za nezabránenie škode alebo neukončenie spôsobovania škody na úrovni nepriameho obchodného vzťahu, ak použila kaskádovanie zmlúv a zaistenie a zaviedla opatrenia na overenie ich dodržiavania, s výnimkou okolností, za ktorých nemožno opodstatnene očakávať, že skutočne prijaté

⁶¹ Pre Úniu pozri napríklad článok 5 odporúčania Komisie zo 6. mája 2003 o vymedzení pojmu mikropodniky, malé a stredné podniky (2003/361/ES) (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).

⁶² V 1. skupine: 9 400 spoločností, v 2. skupine: 3 400 spoločností.

⁶³ V 1. skupine: 2 600 spoločností, v 2. skupine: 1 400 spoločností. Metodika používaná na výpočet počtu spoločností z tretích krajín je vysvetlená v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

opatrenia by boli vhodné na predchádzanie nepriaznivému vplyvu, na jeho zmiernenie, odstránenie alebo minimalizáciu jeho rozsahu, a to aj pokiaľ ide o overovanie súladu. Okrem toho sa v posúdení existencie a rozsahu zodpovednosti musí náležite zohľadňovať aj úsilie spoločnosti o splnenie podmienok všetkých nápravných opatrení, ktoré od nej vyžaduje dozorný orgán, všetkých uskutočnených investícií a všetkej poskytnutej podpory, ako aj spolupráce s inými subjektmi v záujme riešenia nepriaznivých vplyvov v jej hodnotových reťazcoch, pokiaľ toto úsilie priamo súvisí s danou škodou.

Týmto prístupom k občianskoprávnej zodpovednosti sa takisto obmedzí riziko nadbytočných súdnych sporov.

Opatrenia súvisiace s verejnoprávnym presadzovaním povinnosti náležitej starostlivosti nepresahujú rámec toho, čo je potrebné. V tejto smernici sa objasňuje, že každá sankcia uložená za neplnenie povinností náležitej starostlivosti musí byť primeraná. Ak verejné orgány, ktoré vyšetrujú súlad spoločnosti s touto smernicou, zistia neplnenie povinností, mali by najskôr dať spoločnosti primeranú lehotu na prijatie nápravných opatrení. V smernici sa uvádza malý počet sankcií, ktoré by sa mali uplatňovať vo všetkých členských štátoch, no je na členských štátoch, aby zaistili vhodný proces presadzovania v súlade so svojím vnútroštátnym právom. Ak sa uložia peňažné sankcie, budú vychádzať z obratu spoločnosti, aby sa zaistila ich primeraná výška.

Okrem toho táto smernica so sebou neprináša nadbytočné náklady pre Úniu, štátne správy, regionálne ani miestne orgány. V smernici sa ponecháva priestor členským štátom, pokiaľ ide o spôsob organizácie presadzovania. Dohľad môžu vykonávať existujúce orgány. S cieľom znížiť náklady (napríklad na dohľad nad spoločnosťami z tretích krajín pôsobiacich v rôznych členských štátoch) a zlepšiť dohľad, koordináciu, vyšetrovanie a výmenu informácií Komisia zriadi európsku sieť dozorných orgánov.

Táto smernica umožňuje spoluprácu medzi spoločnosťami, využívanie systémov v rámci sektora a iniciatív viacerých zainteresovaných strán v záujme zníženia nákladov spoločností na dodržiavanie ustanovení tejto smernice.

Výber nástrojov

Navrhovaným nástrojom je smernica, keďže článok 50 ZFEÚ je právnym základom pre právne predpisy v oblasti práva obchodných spoločností týkajúce sa ochrany záujmov členov spoločností a iných s cieľom zjednotiť túto ochranu v celej Únii. V článku 50 ZFEÚ sa od Európskeho parlamentu a Rady vyžaduje, aby vydávali smernice.

Komisia prijme delegované akty, v ktorých sa stanovujú kritériá na predkladanie správ o náležitej starostlivosti spoločnosťami z tretích krajín.

Ak to bude vhodné, Komisia po konzultovaní s príslušnými európskymi orgánmi, medzinárodnými orgánmi s odborným znalosťami v oblasti vykonávania náležitej starostlivosti a inými subjektmi môže vydať usmernenia s cieľom poskytnúť spoločnostiam a orgánom členských štátov podporu v súvislosti s tým, ako by spoločnosti mali plniť svoje povinnosti náležitej starostlivosti. Usmernenia takisto možno použiť na načrtnutie nezáväzných vzorových zmluvných doložiek, ktoré môžu spoločnosti použiť pri kaskádovaní tejto povinnosti vo svojom hodnotovom reťazci.

Komisia môže takisto zaviesť ďalšie podporné opatrenia nadväzujúce na existujúce akcie a nástroje EÚ, aby podporila vykonávanie náležitej starostlivosti v rámci Únie a v tretích krajinách, a to vrátane uľahčenia spoločných iniciatív zainteresovaných strán s cieľom pomôcť spoločnostiam plniť si povinnosti a inak podporovať MSP, na ktoré má táto smernica vplyv. To môžu ďalej dopĺňať nástroje EÚ na rozvojovú spoluprácu s cieľom podporovať verejné správy tretích krajín a hospodárske subjekty v hornej časti reťazca v tretích krajinách pri riešení nepriaznivých vplyvov ich činností a obchodných vzťahov v hornej časti reťazca na ľudské práva a životné prostredie.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

Konzultácie so zainteresovanými stranami

V súlade s usmerneniami o lepšej právnej regulácii sa uskutočnilo niekoľko konzultačných činností:

- úvodné posúdenie vplyvu (plán), ku ktorému bolo prijatých 114 spätných väzieb,
- otvorená verejná konzultácia⁶⁴, v rámci ktorej bolo prijatých 473 461 odpovedí a 122 785 podpisov občanov, z ktorých väčšina bola získaná prostredníctvom kampaní s použitím vopred vyplnených dotazníkov, a 149 pozičných dokumentov,
- osobitné konzultácie so sociálnymi partnermi,
- niekoľko seminárov a stretnutí so zainteresovanými stranami, napr. stretnutie neformálnej skupiny expertov na právo obchodných spoločností, ktorú tvoria najmä právni akademici z oblasti práva obchodných spoločností, stretnutie so zástupcami členských štátov v rámci skupiny expertov na právo obchodných spoločností, ako aj
- konferencie a stretnutia s obchodnými združeniami, s jednotlivými podnikmi vrátane zástupcov malých a stredných podnikov (MSP), s občianskou spoločnosťou vrátane mimovládnych a neziskových organizácií, ako aj s medzinárodnými organizáciami, ako je OECD.

Z konzultačných činností celkovo vyplynulo, že medzi zainteresovanými stranami sa vo všeobecnosti uznáva nevyhnutnosť právneho rámca EÚ pre náležitú starostlivosť⁶⁵. Najmä veľké spoločnosti zo všetkých oblastí žiadali väčšiu harmonizáciu v oblasti náležitej starostlivosti v záujme zlepšenia právnej istoty a vytvorenia rovnakých podmienok. Občania a združenia občianskej spoločnosti vnímali súčasný regulačný rámec ako neúčinný, pokiaľ ide o zabezpečenie zodpovednosti podnikov za negatívne vplyvy na ľudské práva a životné prostredie.

Prevažná väčšina respondentov v otvorenej verejnej konzultácii vrátane väčšiny zúčastnených členských štátov uprednostnila horizontálny prístup k náležitej starostlivosti pred prístupom špecifickým pre jednotlivé odvetvia alebo tematickým prístupom⁶⁶. Spoločnosti uviedli, že majú obavy v súvislosti s rizikom konkurenčných nevýhod vo vzťahu k spoločnostiam z tretích krajín, ktoré nemajú tie isté povinnosti. Väčšina respondentov sa v súlade s tým zhodla, že pravidlá náležitej starostlivosti by sa mali uplatňovať aj na spoločnosti z tretích krajín, ktoré nesídlia v EÚ, ale vykonávajú činnosti určitého rozsahu v EÚ⁶⁷.

Pokiaľ ide o mechanizmus presadzovania sprevádzajúci záväznú povinnosť náležitej starostlivosti, všetky skupiny zainteresovaných strán, ktoré zareagovali na otvorenú verejnú

⁶⁴ Zhrnutie otvorenej verejnej konzultácie k iniciatíve týkajúcej sa udržateľnej správy a riadenia spoločností je k dispozícii na adrese https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12548-Sustainable-corporate-governance/public-consultation_sk.

⁶⁵ Napríklad v odpovedi na otvorenú verejnú konzultáciu sa za potrebu opatrení vyslovilo 95,9 % mimovládnych organizácií, 68,4 % spoločností (75,5 % veľkých spoločností, 58,7 % MSP) a 59,6 % obchodných združení.

⁶⁶ Zatiaľ čo 97,2 % mimovládnych organizácií uprednostnilo horizontálny prístup, rovnako sa vyslovilo celkovo 86,8 % spoločností vrátane MSP (81,8 %), ako aj obchodných združení (85,3 %). Platí to aj pre respondentov z členských štátov.

⁶⁷ S týmto vyjadrením súhlasilo 97 % respondentov (96,1 % mimovládnych organizácií, 96,5 % obchodných združení, 93,8 % spoločností vrátane 86,4 % MSP). Všetci respondenti z členských štátov takisto súhlasia s týmto vyjadrením.

konzultáciu, väčšinou uviedli, že najvhodnejšou možnosťou je dohľad príslušných vnútroštátnych orgánov s mechanizmom spolupráce/koordinácie na úrovni EÚ⁶⁸.

Väčšina respondentov vo všetkých skupinách zainteresovaných strán sa domnievala, že záväzné pravidlá s cieľmi sú možnosťou, ktorá so sebou prinesie najväčšie náklady, ale aj celkovo najväčší prínos. Hoci väčšina respondentov vnímala vplyv na tretie krajiny ako pozitívny, časť respondentov mala obavy z potenciálneho negatívneho vplyvu pravidiel náležitej starostlivosti na tretie krajiny, ak by spoločnosti investujúce v tretích krajinách so slabými ľudskými právami vrátane sociálnych a pracovných práv a so slabou ochranou životného prostredia museli tieto krajiny opustiť.

Podrobnosti o konzultačnej stratégii a závery konzultácie so zainteresovanými stranami sa nachádzajú v prílohe 2 k správe o posúdení vplyvu.

Získavanie a využívanie expertízy

Na podporu analýzy rôznych možností Komisia uzavrela zmluvy o podpore s externými expertmi na vypracovanie štúdie o požiadavkách náležitej starostlivosti v celom dodávateľskom reťazci⁶⁹ a štúdie o povinnostiach riaditeľov a udržiavateľnej správe a riadení spoločností⁷⁰. Títo experti počas jednotlivých fáz štúdie úzko spolupracovali s Komisiou.

Okrem týchto podporných štúdií sa podarilo získať ďalšie odborné poznatky, a to prostredníctvom štúdia odbornej literatúry a z odpovedí zainteresovaných strán počas konzultácií.

Okrem uvedených podporných štúdií, stretnutí expertných skupín a konzultácií so zainteresovanými stranami Komisia takisto venovala veľkú pozornosť príslušnému uzneseniu Európskeho parlamentu a záverom Rady. V uznesení Európskeho parlamentu z 10. marca 2021 sa uvádzali odporúčania pre Komisiu k náležitej starostlivosti podnikov a zodpovednosti podnikov, pričom Komisia sa v nich vyzýva, aby navrhla pravidlá pre komplexnú povinnosť náležitej starostlivosti podnikov na úrovni EÚ. V záveroch Rady o ľudských právach a dôstojnej práci v globálnych dodávateľských reťazcoch z 1. decembra 2020 sa Komisia vyzýva, aby predložila návrh právneho rámca EÚ pre udržiavateľnú správu a riadenie spoločností vrátane medziodvetvových povinností náležitej starostlivosti podnikov v rámci globálnych hodnotových reťazcov.

Posúdenie vplyvu

Analýza posúdenia vplyvu sa v širšom zmysle zaoberala problémom vyplývajúcim z potreby posilniť udržiavateľnosť v systémoch správy a riadenia spoločností s dvomi rozmermi: 1. záujmy zainteresovaných strán a riziká týkajúce sa (udržiavateľnosti) zainteresovaných strán sa v podnikových systémoch riadenia rizika a rozhodnutiach súvisiacich s riadením rizika nezohľadňujú dostatočne; 2. spoločnosti dostatočne nezmiernujú svoje nepriaznivé vplyvy na ľudské práva a životné prostredie, nemajú náležitú správu, riadiace systémy a opatrenia na zmiernenie svojich škodlivých vplyvov.

⁶⁸ Po tejto možnosti nasledovala možnosť súdneho výkonu so zodpovednosťou (49 %) a dohľad príslušných vnútroštátnych orgánov na základe sťažností týkajúcich sa neplnenia povinností s účinnými sankciami (44 %).

⁶⁹ Pozri odkaz v poznámke pod čiarou č. 8.

⁷⁰ Európska Komisia, Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť a spotrebiteľov, Štúdia o povinnostiach riaditeľov a udržiavateľnej správe a riadení spoločností: záverečná správa, Úrad pre vydávanie publikácií, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/472901>, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/472901>.

Po zvážení rôznych možností politiky najmä v oblastiach povinnosti náležitej starostlivosti podnikov a povinností riaditeľov sa v posúdení vplyvu navrhoval uprednostňovaný balík možností politiky v rámci troch prvkov: náležitá starostlivosť podnikov, povinnosti riaditeľov a odmeňovanie, ktoré sa navzájom dopĺňajú.

Návrh posúdenia vplyvu bol výboru Komisie pre kontrolu regulácie predložený 9. apríla 2021. Po zápornom stanovisku výboru bolo výboru predložené revidované posúdenie vplyvu na druhé stanovisko 8. novembra 2021. Hoci výbor uznal výraznú revíziu správy v reakcii na prvé stanovisko výboru, 26. novembra 2021 vydal druhé záporné stanovisko⁷¹, v ktorom sa zdôrazňovala potreba politického usmernenia k tomu, či a za akých podmienok by iniciatíva týkajúca sa udržateľnej správy a riadenia spoločností mohla pokročiť ďalej. Výbor trval na svojom zápornom stanovisku, pretože sa domnieval, že v správe o posúdení vplyvu sa dostatočne 1. neriešil opis problému a neposkytli sa presvedčivé dôkazy o tom, že podniky z EÚ, najmä MSP, už v dostatočnej miere neodrážajú aspekty udržateľnosti alebo nemajú dostatočné stimuly na to, aby ich odrážali; 2. nepredložil rozsah politických možností a neidentifikovali sa alebo sa komplexne neposúdili kľúčové možnosti politiky; 3. neposúdili vplyvy komplexne, vyvážené a neutrálne a neodrážala sa v nej neistota súvisiaca s realizáciou prínosov a 4. nepreukázala proporionalita uprednostňovanej možnosti.

V záujme riešenia pripomienok z druhého záporného stanoviska výboru preto posúdenie vplyvu dopĺňa pracovný dokument útvarov Komisie nadväzujúci na stanovisko výboru, v ktorom sa uvádzajú ďalšie objasnenia a dôkazy z oblastí, v ktorých výbor poskytol konkrétne návrhy na zlepšenie.

Podľa pravidiel Komisie pre lepšiu právnu reguláciu je na to, aby dokument mohol postúpiť do fázy prijímania, potrebné kladné stanovisko výboru pre kontrolu regulácie. Pokračovanie v prípravách iniciatívy, ku ktorej výbor pre kontrolu regulácie vydal záporné stanovisko, však môže schváliť podpredseda pre medziinštitucionálne vzťahy a strategický výhľad. Je dôležité uviesť, že stanoviská výboru pre kontrolu regulácie sú hodnotením kvality posúdenia vplyvu, a nie hodnotením súvisiaceho legislatívneho návrhu.

Komisia aj vzhľadom na schválenie podpredsedom pre medziinštitucionálne vzťahy a strategický výhľad považovala za vhodné pokračovať v iniciatíve z týchto dôvodov:

- *politický význam* tejto iniciatívy pre politickú prioritu Komisie, ktorou je „hospodárstvo, ktoré pracuje v prospech ľudí“, a to aj v kontexte balíka týkajúceho sa udržateľnosti v sektore finančných služieb a Európskej zelenej dohody, ako aj
- *nevyhnutnosť opatrení* v oblasti náležitej starostlivosti v dodávateľskom reťazci ako príspevok k prechodu na udržateľnosť a opatrení na riešenie rizika rastúcej fragmentácie jednotného trhu, ako aj názor, že
- v poskytnutom *dodatočnom objasnení a dôkazoch* sa dostatočne riešili nedostatky posúdenia vplyvu zistené výborom pre kontrolu regulácie a boli zohľadnené v upravenom právnom návrhu.

Pokiaľ ide o jeho dôležitosť a naliehavosť, Komisia takisto poznamenala, že iniciatíva bola zahrnutá v spoločných politických prioritách Európskeho parlamentu, Rady a Komisie na rok 2022.

⁷¹ SEK(2022) 95.

Po dôkladnej analýze zistení výboru a s prihliadnutím na úvahy o ďalších poskytnutých objasneniach a dôkazoch sa Komisia domnieva, že návrh, ktorý bol v porovnaní s balíkom možností politiky predloženým v rámci posúdenia vplyvu značne revidovaný, aj tak umožňuje rozhodne smerovať k celkovému cieľu lepšie využívať potenciál jednotného trhu tak, aby prispieval k prechodu na udržateľné hospodárstvo, a podporovať dlhodobu udržateľnosť a zodpovedné správanie podnikov. V porovnaní s uprednostňovanou možnosťou načrtnutou v návrhu posúdenia vplyvu je smernica zameranejšia a cielenejšia. Jej podstatou je povinnosť náležitej starostlivosti, zatiaľ čo sa v nej významne obmedzujú povinnosti riaditeľov tým, že sa úzko prepájajú s povinnosťou náležitej starostlivosti. Okrem toho sa upravil rozsah náležitej starostlivosti. Podrobný opis úprav vykonaných na balíku uprednostňovaných možností posúdenia vplyvu možno nájsť v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý obsahuje nadväznú opatrenia na stanovisko výboru pre kontrolu regulácie a dodatočné informácie.

Stručne povedané, „osobná pôsobnosť“, t. j. na ktoré kategórie podnikov sa povinnosti vzťahujú, sa značne zmenšila v nadväznosti na úvahy podnietené pripomienkami výboru k opisu problému, najmä pokiaľ ide o MSP, a k proporcionality uprednostňovanej možnosti. Konkrétne boli z rozsahu pôsobnosti úplne vylúčené MSP a dosah na odvetvia s vysokým vplyvom sa presunul len na spoločnosti s viac ako 250 zamestnancami a celosvetovým čistým obratom viac ako 40 miliónov EUR (zatiaľ čo veľké spoločnosti, ktoré zároveň presahujú limit 500 zamestnancov a celosvetový čistý obrat presahujúci 150 miliónov EUR patria do rozsahu pôsobnosti bez ohľadu na odvetvie ich hospodárskych činností). Odvetvia s vysokým vplyvom sú v texte priamo vymedzené, čo je takisto odrazom pripomienok výboru týkajúcich sa legislatívnej metódy. Vymedzenie odvetví s vysokým vplyvom sa obmedzuje na odvetvia s vysokým rizikom nepriaznivých vplyvov, pre ktoré existujú usmernenia OECD. Pre spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou v odvetviach s vysokým vplyvom začnú pravidlá platiť po prechodnom období dvoch rokov, aby sa umožnilo dlhšie adaptačné obdobie. Okrem toho sa povinnosti náležitej starostlivosti týchto spoločností obmedzujú len na závažné vplyvy relevantné pre ich odvetvie.

Aby bolo možné účinne dosiahnuť ciele tejto iniciatívy, rozsah pôsobnosti tohto návrhu sa rozširuje na spoločnosti z tretích krajín. Povinnosti sa vzťahujú len na tie spoločnosti z krajín mimo EÚ, ktoré majú priame prepojenie na trh Únie a ktoré spĺňajú podobný limit pre obrat ako spoločnosti EÚ, ale v rámci trhu Únie. Okrem toho budú čeliť rovnakým povinnostiam, pokiaľ ide o náležitú starostlivosť, ako príslušné spoločnosti z EÚ.

V tejto smernici sa takisto uvádza, že spoločnosti potrebujú dostupnú a praktickú podporu, a to najmä MSP v hodnotovom reťazci, aby sa pripravili na tieto povinnosti (alebo na následné požiadavky, ktoré sa na ne môžu nepriamo preniesť). To by mohlo zahŕňať praktické usmernenia a podporné nástroje, ako sú horúce telefonické linky, databázy alebo odborná príprava, ako aj zriadenie monitorovacieho strediska, ktoré budú spoločnostiam pomáhať s vykonávaním smernice. V doložke o preskúmaní sa ďalej explicitne hovorí o osobnej pôsobnosti smernice (t. j. dosah na kategórie podnikov), ktorá by sa mala preskúmať so zohľadnením praktických skúseností s uplatňovaním právnych predpisov. Súčasťou povinností spoločností v rozsahu pôsobnosti tejto smernice sú ďalšie zmierňujúce opatrenia na zníženie nepriameho vplyvu na MSP.

Pokiaľ ide o vecnú pôsobnosť (t. j. čo zahŕňa), ponechal sa prierezový nástroj zahŕňajúci vplyvy na ľudské práva a životné prostredie. To je prejavom jasnej zhody medzi skupinami zainteresovaných strán v tom, že na riešenie identifikovaných problémov je potrebný horizontálny rámec.

Výbor sa ďalej vyjadril, že potreba regulácie povinností riaditeľov okrem požiadaviek náležitej starostlivosti sa v posúdení vplyvu nevysvetľuje dostatočne jasne. Komisia sa preto rozhodla, že túto otázku vyrieši odchýlením sa od balíka uprednostňovaných možností v posúdení vplyvu a zameraním sa na prvok povinností riaditeľov, a to aj vzhľadom na existujúce medzinárodné normy⁷² týkajúce sa náležitej starostlivosti a povinnosti starostlivosti. To zahŕňa povinnosti riaditeľov týkajúce sa zavedenia procesov a opatrení náležitej starostlivosti podnikov a dohľadu nad ich vykonávaním, zavedenia kódexu správania na tento účel, ako aj začlenenia náležitej starostlivosti do podnikovej stratégie. Aby sa v plnej miere prejavila úloha riaditeľov vzhľadom na povinnosti náležitej starostlivosti podnikov, takisto sa objasňuje všeobecná povinnosť riaditeľov starať sa o spoločnosť, ktorá je zakotvená v práve obchodných spoločností všetkých členských štátov, za predpokladu, že pri plnení svojej povinnosti konať v najlepšom záujme spoločnosti by riaditelia takisto mali zohľadňovať otázky udržateľnosti v návrhu smernice o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov, a to vrátane ľudských práv, zmeny klímy a následkov na životné prostredie, ak je to vhodné, a to v krátkodobom, strednodobom aj dlhodobom horizonte. Rozsiahlejšie osobitné povinnosti riaditeľov, ktoré boli predložené v posúdení vplyvu, sa neponechávajú. Zaisťujú sa tak, že návrh splní svoj cieľ a zároveň zostane primeraný.

Pokiaľ ide o pripomienky výboru, táto dôvodová správa, ako aj odôvodnenia legislatívneho návrhu obsahujú komplexné vysvetlenia prijatých politických rozhodnutí. Zatiaľ čo posúdenie vplyvu predložené výboru a stanovisko výboru boli zverejnené v nezmenenej podobe, bol vypracovaný samostatný sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý obsahuje ďalšie dôkazy a objasnenia, ktoré nadväzujú na pripomienky výboru, a to aj pokiaľ ide o dôkazy. Tento dokument sa zaoberá najmä týmito otázkami:

1. Opis problému:

- rozsah a vývoj problémov v oblasti životného prostredia a udržateľnosti priamo spojených so zjavne chýbajúcim alebo nedostatočným využívaním postupov riadenia udržateľnosti podnikov zo strany spoločností z EÚ, proti ktorým sa má bojovať prostredníctvom tejto smernice, a pridaná hodnota smernice vo vzťahu ku komplexnému balíku opatrení na podporu udržateľnosti podľa zelenej dohody,
- prečo sa trhovú a konkurenčnú dynamiku spolu s ďalším vývojom podnikových stratégií a systémov riadenia rizika spoločností považujú za nedostatočné, pokiaľ ide o predpokladanú príčinnú súvislosť medzi používaním nástrojov v oblasti udržateľnosti a ich praktickým účinkom pri riešení problémov;

2. Vplyvy uprednostňovanej možnosti:

- otázky týkajúce sa tretích krajín, začleňovanie zistení i) o očakávanom vývoji v tretích krajinách (a to aj so zohľadnením opatrení na podporu obchodu a vývoja v EÚ a medzinárodného obchodu a vývoja); ii) o vplyve na tretie krajiny a na dodávateľov v tretích krajinách,
- mechanizmus presadzovania, pričom sa ďalej rozširuje pridaná hodnota dvojpilierového systému na presadzovanie, ktorý vychádza z administratívneho presadzovania a občianskoprávnej zodpovednosti,
- vplyvy na hospodársku súťaž a konkurencieschopnosť.

⁷² Pozri poznámku pod čiarou č. 6.

Regulačná vhodnosť a zjednodušenie

Do rozsahu pôsobnosti nie sú zahrnuté malé a stredné podniky vrátane mikropodnikov, pričom nepriame vplyvy na ne sa zmiernia prostredníctvom podporných opatrení a usmernení na úrovni Únie a členských štátov, ako aj vo vzťahoch medzi podnikmi, a to použitím vzorových zmluvných doložiek a prostredníctvom požiadaviek na proporionalitu pre väčšieho obchodného partnera.

Základné práva

Ako je vysvetlené v posúdení vplyvu a na základe existujúcich dôkazov, požiadavky na povinnú náležitú starostlivosť môžu mať významný prínos v oblasti ochrany a podpory základných práv.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Tento návrh nemá žiadny priamy vplyv na rozpočet Únie.

5. ĎALŠIE PRVKY

Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ

Komisia zriadi európsku sieť dozorných orgánov, ktorá bude pomáhať s vykonávaním tejto smernice. Táto sieť sa bude skladať zo zástupcov orgánov dohľadu určených členskými štátmi a v prípade potreby sa k nej pripoja ďalšie únijské agentúry s relevantnými odbornými znalosťami v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, aby sa zaistilo, že spoločnosti si splnia povinnosti náležitej starostlivosti, a to s cieľom uľahčiť a zabezpečiť koordináciu a konvergenciu postupov v oblasti regulácie, vyšetrovania, uplatnenia sankcií a dohľadu a výmenu informácií medzi týmito orgánmi dohľadu.

Komisia predloží po siedmich rokoch od konca lehoty na transpozíciu správu o vykonávaní tejto smernice, pričom v nej zohľadní okrem iných aspektov aj jej účinnosť. Spolu so správou sa v prípade potreby predloží legislatívny návrh.

Komisia vydá v prípade potreby usmernenia s cieľom objasniť spoločnostiam a členským štátom vykonávanie smernice a poskytnúť im pri tom podporu.

Vysvetľujúce dokumenty

Na zabezpečenie riadneho vykonávania tejto smernice by bolo potrebné vypracovať vysvetľujúci dokument, napr. vo forme korelačných tabuliek.

Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu

V článku 1 sa vymedzuje predmet smernice, t. j. stanovenie pravidiel týkajúcich sa povinností náležitej starostlivosti spoločností, pokiaľ ide o skutočné a potenciálne nepriaznivé vplyvy na ľudské práva a životné prostredie, a to vzhľadom na ich vlastné činnosti, činnosti ich dcérskych spoločností a činnosti v rámci hodnotového reťazca vykonané prostredníctvom nadviazaných obchodných vzťahov; v ustanovení sa takisto uvádza, že touto smernicou sa stanovujú pravidlá týkajúce sa zodpovednosti za porušenie povinností náležitej starostlivosti.

V článku 2 sa stanovuje osobný rozsah pôsobnosti smernice a stanovujú sa v nej kritéria na základe ktorých má členský štát právomoc regulovať záležitosti, na ktoré sa vzťahuje táto smernica.

Článok 3 obsahuje vymedzenia na účely tejto smernice.

V článku 4 sa od členských štátov vyžaduje, aby zabezpečili, že spoločnosti budú vykonávať náležitú starostlivosť v oblasti ľudských práv a životného prostredia splnením konkrétnych požiadaviek uvedených v článkoch 5 až 11 smernice.

V článku 5 sa od členských štátov vyžaduje, aby zabezpečili, že spoločnosti začlenia náležitú starostlivosť do všetkých podnikových politík a zavedú politiku v oblasti náležitej starostlivosti, ktorú budú každoročne aktualizovať. V ustanovení sa uvádza, že táto politika by mala zahŕňať opis prístupu spoločnosti k náležitej starostlivosti, kódexu správania, ktorým sa majú riadiť zamestnanci spoločnosti a jej dcérske spoločnosti, postupov zavedených na vykonanie náležitej starostlivosti.

V článku 6 sa stanovuje povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby spoločnosti prijali vhodné opatrenia na identifikovanie skutočných alebo potenciálnych nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie vo svojich činnostiach, vo svojich dcérskych spoločnostiach a na úrovni svojich nadviazaných priamych a nepriamych obchodných vzťahov vo svojom hodnotovom reťazci.

V článku 7 sa stanovuje požiadavka na členské štáty, aby zabezpečili, že spoločnosti prijímú vhodné opatrenia na predchádzanie potenciálnym nepriaznivým vplyvom identifikovaným podľa článku 6 alebo na primerané zmiernenie týchto vplyvov v prípade, že im nie je možné zabrániť alebo si to vyžaduje postupné vykonávanie.

V článku 8 sa stanovuje povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby spoločnosti prijali vhodné opatrenia na odstránenie skutočných nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie, ktoré identifikovali alebo mohli identifikovať podľa článku 6. Ak nepriaznivý vplyv, ktorý sa objavil na úrovni nadviazaných priamych alebo nepriamych obchodných vzťahov, nemožno odstrániť, členské štáty by mali zabezpečiť, že spoločnosti minimalizujú rozsah tohto vplyvu.

V článku 9 sa stanovuje povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby spoločnosti poskytovali možnosť predložiť spoločnosti sťažnosti v prípade, že existujú oprávnené obavy týkajúce sa týchto potenciálnych alebo skutočných nepriaznivých vplyvov, a to aj v hodnotovom reťazci spoločnosti. Od spoločností sa vyžaduje, aby túto možnosť poskytli zasiahnutým osobám alebo osobám, ktoré majú opodstatnené dôvody domnievať sa, že by mohli byť zasiahnuté nepriaznivým vplyvom, odborovým zväzom a ďalším zástupcom pracovníkov, ktorí zastupujú jednotlivcov pracujúcich v rámci dotknutého hodnotového reťazca, a organizáciám občianskej spoločnosti, ktoré sú aktívne v dotknutej oblasti.

V článku 10 sa zavádza povinnosť členských štátov vyžadovať od spoločností, aby pravidelne posudzovali vykonávanie svojich opatrení v oblasti náležitej starostlivosti s cieľom overiť, že nepriaznivé vplyvy sú dostatočne identifikované a vykonávajú sa preventívne alebo nápravné opatrenia, a určiť, do akej miery sa zabránilo nepriaznivým vplyvom alebo do akej miery sa odstránili, prípadne do akej miery sa ich rozsah minimalizoval.

V článku 11 sa stanovuje povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby spoločnosti, na ktoré sa nevzťahujú požiadavky na podávanie správ podľa smernice 2013/34/EÚ, predložili správu o záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, a na svojom webovom sídle uverejnili výročné vyhlásenie.

V článku 12 sa stanovuje povinnosť Komisie prijať usmernenia o nezáväzných modelových zmluvných doložkách s cieľom pomôcť spoločnostiam dosiahnuť súlad s článkom 7 ods. 2 písm. b) a článkom 8 ods. 3 písm. c).

V článku 13 sa stanovuje možnosť, že Komisia môže po porade s Agentúrou Európskej únie pre základné práva, s Európskou environmentálnou agentúrou a v prípade potreby s medzinárodnými orgánmi s odbornými znalosťami o náležitej starostlivosti vydať

usmernenia pre konkrétne odvetvia alebo konkrétne nepriaznivé vplyvy s cieľom poskytnúť spoločnostiam alebo orgánom členských štátov podporu, pokiaľ ide o to, ako by si spoločnosti mali splniť povinnosti náležitej starostlivosti.

V článku 14 sa od členských štátov a Komisie vyžaduje, aby poskytli sprievodné opatrenia spoločnostiam v rozsahu pôsobnosti tejto smernice a aktérom v rámci globálnych hodnotových reťazcov, ktorí sú nepriamo ovplyvnení povinnosťami stanovenými v smernici. Takáto podpora môže siahť od prevádzky osobitných webových sídiel, portálov alebo platforiem až po finančnú podporu určenú MSP a uľahčenie spoločných iniciatív zainteresovaných strán. V tomto ustanovení sa ďalej objasňuje, že spoločnosti sa môžu spoľahnúť na systémy v rámci sektora a na iniciatívy viacerých zainteresovaných strán, ktorými sa podporí vykonávanie náležitej starostlivosti, a že Komisia v spolupráci s členskými štátmi môže vydať usmernenia pre posúdenie vhodnosti takýchto systémov.

V článku 15 sa od členských štátov vyžaduje, aby zaistili, že určité spoločnosti prijímú plán na zabezpečenie toho, že obchodný model a obchodná stratégia spoločnosti budú zlučiteľné s prechodom na udržateľné hospodárstvo a s obmedzovaním globálneho otepľovania na 1,5 °C v súlade s Parížskou dohodou.

V článku 16 sa zavádza požiadavka na spoločnosti založené v súlade s právnymi predpismi tretej krajiny a v rozsahu pôsobnosti tejto smernice podľa článku 2 ods. 2, aby vymenovali v Únii splnomocneného zástupcu s dostatočným mandátom, na ktorého sa budú obracať príslušné orgány členských štátov, a to v prípade všetkých záležitostí, ktoré sú potrebné na prijatie právnych aktov vydaných v súvislosti s touto smernicou, na súlad s nimi a na ich presadzovanie.

V článku 17 sa stanovuje požiadavka na členské štáty, aby určili jeden alebo viac vnútroštátnych dozorných orgánov s cieľom zabezpečiť, že spoločnosti si splnia povinnosti náležitej starostlivosti a povinnosť podľa článku 15 ods. 1 a 2, a uplatniť právomoci na presadzovanie týchto povinností v súlade s článkom 18.

V článku 18 sa stanovujú vhodné právomoci a zdroje orgánov dohľadu určených členskými štátmi na vykonávanie ich úloh v oblasti dohľadu a presadzovania.

V článku 19 sa stanovuje požiadavka na členské štáty, aby zabezpečili, že akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá má na základe objektívnych okolností dôvody domnievať sa, že spoločnosť primerane nedodržiava ustanovenia tejto smernice, je oprávnená predložiť orgánom dohľadu opodstatnené obavy, a to predovšetkým v členskom štáte, v ktorom má obvyklý pobyt, registrované sídlo, miesto výkonu práce alebo v ktorom je miesto údajného porušenia.

V článku 20 sa uvádza, že členské štáty stanovia pravidlá, pokiaľ ide o sankcie uplatniteľné pri porušení vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice, a prijímú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich vykonávania. Sankcie sú účinné, odrádzajúce a primerané. Členské štáty zabezpečia, aby sa uverejnilo rozhodnutie orgánov dohľadu, ktoré obsahuje sankcie týkajúce sa porušenia ustanovení tejto smernice.

V článku 21 sa zavádza európska sieť dozorných orgánov, ktorá sa skladá zo zástupcov vnútroštátnych dozorných orgánov, ako sa uvádza v článku 16, a to s cieľom uľahčiť a zabezpečiť koordináciu a zosúladenie postupov v oblasti regulácie, vyšetrovania, uplatnenia sankcií a dohľadu a výmenu informácií medzi týmito dozornými orgánmi.

V článku 22 sa uvádza požiadavka na členské štáty, aby stanovili pravidlá týkajúce sa občianskoprávnej zodpovednosti spoločnosti za škody, ktoré vznikli za špecifických okolností v dôsledku nesplnenia si povinností náležitej starostlivosti. Takisto sa v nej zavádza povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby zodpovednosť stanovená v odsekoch 1 až 3 tohto článku nebola odmietnutá výhradne preto, že rozhodné právo pre takéto nároky nie je právom členského štátu.

V článku 23 sa stanovuje uplatňovanie smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie, pokiaľ ide o nahlasovanie všetkých porušení tejto smernice a ochranu osôb nahlasujúcich takéto porušenia.

V článku 23 sa objasňujú podmienky verejnej podpory určenej spoločnostiam.

V článku 25 sa objasňuje povinnosť náležitej starostlivosti riaditeľov.

V článku 26 sa stanovuje povinnosť riaditeľov spoločností v EÚ zaviesť vykonávanie postupov a opatrení, pokiaľ ide o náležitú starostlivosť podnikov v oblasti udržateľnosti, a dohliadať na ne a upraviť podnikovú stratégiu tak, aby zohľadňovala náležitú starostlivosť.

Článkom 27 sa mení príloha k smernici (EÚ) 2019/1937.

V článku 28 sa stanovujú pravidlá týkajúce sa delegovaných aktov.

Článok 29 obsahuje ustanovenie o preskúmaní tejto smernice.

Článok 30 obsahuje ustanovenia o transpozícii smernice.

V článku 31 sa stanovuje dátum nadobudnutia účinnosti tejto smernice.

V článku 32 sa stanovuje, komu je táto smernica určená.

V zoznamoch uvedených v prílohe sa uvádzajú nepriaznivé vplyvy na životné prostredie a nepriaznivé vplyvy na ľudské práva, ktoré sú relevantné pre túto smernicu, s cieľom zahrnúť porušenie práv a zákazov vrátane medzinárodných dohôd o ľudských právach (časť I oddiel 1), dohovorov o ľudských právach a základných slobodách (časť I oddiel 2) a porušení medzinárodne uznaných cieľov a zákazov stanovených v environmentálnych dohovoroch (časť II).

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 50 ods. 1 a 2 písm. g) a článok 114,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru⁷³,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Únia je založená na rešpektovaní ľudskej dôstojnosti, slobody demokracie, rovnosti, právneho štátu a dodržiavaní ľudských práv, ako je zakotvené v Charte základných práv Európskej únie. Pri činnostiach Únie na medzinárodnej scéne by sa mali zohľadniť základné hodnoty, ktoré inšpirovali samotné vytvorenie Únie, ako aj univerzálnosť a nedeliteľnosť ľudských práv a dodržiavanie zásad stanovených v Charte Organizácie Spojených národov a medzinárodného práva. Takéto činnosti zahŕňajú podporu udržateľného hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja rozvojových krajín.
- (2) Vysoká úroveň ochrany a zlepšovanie kvality životného prostredia a podpora základných európskych hodnôt patria medzi priority Únie, ako sa uvádza v oznámení Komisie o Európskej zelenej dohode⁷⁴. Tieto ciele si vyžadujú zapojenie nielen verejných orgánov, ale aj súkromných subjektov, a to najmä spoločností.

⁷³ Ú. v. EÚ C , , s. .

⁷⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Európska zelená dohoda“ [COM(2019) 640 final].

- (3) Komisia sa vo svojom oznámení o silnej sociálnej Európe pre spravodlivé transformácie⁷⁵ zaviazala zmodernizovať európske sociálne trhové hospodárstvo s cieľom dosiahnuť spravodlivú transformáciu smerom k udržateľnosti. Táto smernica prispeje aj k Európskemu pilieru sociálnych práv, ktorým sa podporujú práva zabezpečujúce spravodlivé pracovné podmienky. Je súčasťou politik a stratégií EÚ týkajúcich sa podpory dôstojnej práce na celom svete, a to aj v globálnych hodnotových reťazcoch, ako sa uvádza v oznámení Komisie o dôstojnej práci na celom svete⁷⁶.
- (4) Správanie spoločností vo všetkých odvetviach hospodárstva je kľúčom k úspechu, pokiaľ ide o ciele Únie v oblasti udržateľnosti, keďže spoločnosti z Únie, a to najmä veľké spoločnosti, sa spoliehajú na globálne hodnotové reťazce. Takisto je v záujme spoločností chrániť ľudské práva a životné prostredie, najmä vzhľadom na rastúce obavy spotrebiteľov a investorov v súvislosti s týmito témami. Na úrovni Únie⁷⁷, ako aj na vnútroštátnej⁷⁸ úrovni už existuje niekoľko iniciatív na podporu podnikov, prostredníctvom ktorých sa podporuje transformácia zameraná na hodnotu.
- (5) V existujúcich medzinárodných normách týkajúcich sa zodpovedného obchodného správania sa uvádza, že spoločnosti by mali chrániť ľudské práva, a stanovuje sa v nich, ako by mali riešiť ochranu životného prostredia v rámci svojich činností a hodnotových reťazcov. V hlavných zásadách Organizácie Spojených národov v oblasti podnikania a ľudských práv⁷⁹ sa uznáva zodpovednosť spoločností za vykonávanie náležitej starostlivosti v oblasti ľudských práv tým, že identifikujú nepriaznivé vplyvy svojich činností na ľudské práva, predchádzajú im a zmierňujú ich a preberajú zodpovednosť za spôsob, akým riešia tieto vplyvy. V týchto hlavných zásadách sa uvádza, že podniky by mali zabrániť porušovaniu ľudských práv a mali by riešiť nepriaznivé vplyvy na ľudské práva, ktoré spôsobili svojou vlastnou činnosťou, dcérskymi spoločnosťami a prostredníctvom svojich priamych a nepriamych obchodných vzťahov, ku ktorým prispeli alebo s ktorými majú spojenosť.
- (6) Koncepcia náležitej starostlivosti v oblasti ľudských práv bola špecifikovaná a ďalej rozpracovaná v usmerneniach OECD pre nadnárodné podniky⁸⁰, ktorými sa rozšírilo uplatňovanie náležitej starostlivosti na témy v oblasti životného prostredia a správy vecí verejných. Usmernenia OECD o zodpovednom obchodnom správaní a odvetvové

⁷⁵ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Silná sociálna Európa pre spravodlivé transformácie [COM(2020) 14 final].

⁷⁶ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru o dôstojnej práci na celom svete v záujme globálnej spravodlivej transformácie a udržateľnej obnovy [COM(2022) 66 final].

⁷⁷ „Podnikové modely a program EÚ“, *Politický prehľad CEPS*, č. PI2021 – 02, január 2021.

⁷⁸ Napr. <https://www.economie.gouv.fr/entreprises/societe-mission>.

⁷⁹ Hlavné zásady OSN v oblasti podnikania a ľudských práv: vykonávanie rámca Organizácie spojených národov s názvom „Chrániť, rešpektovať a naprávať“, 2011, k dispozícii na adrese https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf.

⁸⁰ Usmernenia OECD pre nadnárodné podniky, aktualizované vydanie z roku 2011, k dispozícii na adrese <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/>.

usmernenia⁸¹ sú medzinárodne uznávanými rámcami, v ktorých sa stanovujú praktické kroky v súvislosti s náležitou starostlivosťou s cieľom pomôcť spoločnostiam identifikovať spôsob, ako riešiť skutočné a potenciálne vplyvy vo svojich činnostiach, hodnotových reťazcoch a iných obchodných vzťahoch, ako im predchádzať a zmierniť a preberať za ne zodpovednosť. Koncepcia náležitej starostlivosti je zakotvená aj v odporúčaní uvedených v Tripartitnej deklarácii Medzinárodnej organizácie práce (MOP) o zásadách týkajúcich sa nadnárodných podnikov a sociálnej politiky⁸².

- (7) Ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja⁸³, ktoré prijali všetky členské štáty Organizácie spojených národov v roku 2015, zahŕňajú ciele na podporu trvalého, inkluzívneho a udržateľného hospodárskeho rastu. Únia si stanovila za cieľ splniť ciele udržateľného rozvoja OSN. K týmto cieľom prispieva súkromný sektor.
- (8) V medzinárodných dohodách v rámci Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy, ktorých zmluvnými stranami sú Únia a členské štáty, ako je napríklad Parížska dohoda⁸⁴ a nedávny Glasgowský klimatický pakt⁸⁵, sa stanovujú presné spôsoby riešenia zmeny klímy a udržania globálneho otepľovania na úrovni 1,5 °C. Okrem konkrétnych opatrení, ktoré sa očakávajú od všetkých signatárskych strán, sa úloha súkromného sektora, najmä pokiaľ ide o jeho investičné stratégie, považuje za ústrednú na dosiahnutie týchto cieľov.
- (9) V európskom právnom predpise v oblasti klímy⁸⁶ sa Únia právne zaviazala stať sa do roku 2050 klimaticky neutrálnou a do roku 2030 znížiť emisie aspoň o 55 %. Oba tieto záväzky si vyžadujú zmenu spôsobu, akým spoločnosti vyrábajú a obstarávajú. V pláne cieľov v oblasti klímy do roku 2030⁸⁷, ktorý vypracovala Komisia, sa modelujú rôzne stupne zníženia emisií požadované v rôznych odvetviach hospodárstva, hoci v záujme splnenia cieľov Únie v oblasti klímy je potrebné, aby sa vo všetkých jej scenároch dosiahlo výrazné zníženie. V pláne sa takisto zdôrazňuje, že „vďaka zmenám pravidiel a postupov správy a riadenia spoločností, a to aj v oblasti udržateľného financovania, budú majitelia podnikov a manažéri vo svojich opatreniach a stratégiách uprednostňovať ciele udržateľnosti.“ V oznámení o Európskej zelenej dohode⁸⁸ z roku 2019 sa stanovuje,

⁸¹ Usmernenia OECD o zodpovednom obchodnom správaní z roku 2018 a usmernenia pre jednotlivé odvetvia, k dispozícii na adrese <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

⁸² Tripartitná deklarácia Medzinárodnej organizácie práce o zásadách týkajúcich sa nadnárodných podnikov a sociálnej politiky, piate vydanie, 2017, k dispozícii na adrese: https://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang--en/index.htm.

⁸³ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

⁸⁴ https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf.

⁸⁵ Glasgowský klimatický pakt, prijatý 13. novembra 2021 na 26. konferencii zmluvných strán v Glasgowe, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf.

⁸⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy), PE/27/2021/REV/1 (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).

⁸⁷ SWD(2020) 176 final.

⁸⁸ COM(2019) 640 final.

že všetky opatrenia a politiky Únie by sa mali stmeliť tak, aby Únii pomohli uskutočniť úspešnú a spravodlivú transformáciu smerom k udržateľnej budúcnosti. Takisto sa v ňom stanovuje, že udržateľnosť by sa mala ešte viac začleniť do rámca správy a riadenia spoločností.

- (10) Podľa oznámenia Komisie s názvom Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy⁸⁹, v ktorom sa predstavuje stratégia Únie pre adaptáciu na zmenu klímy, by nové investičné a politické rozhodnutia mali byť založené na informáciách o stave klímy a nadčasové, a to aj v prípade väčších podnikov riadiacich hodnotové reťazce. Táto smernica by mala byť v súlade s uvedenou stratégiou. Podobne by mal byť zabezpečený súlad so smernicou Komisie [...], ktorou sa mení smernica 2013/36/EÚ, pokiaľ ide o právomoci v oblasti dohľadu, sankcie, pobočky z tretích krajín a environmentálne a sociálne riziká a riziká v oblasti správy a riadenia (smernica o kapitálových požiadavkách)⁹⁰, v ktorej sa stanovujú jasné požiadavky na pravidlá správy a riadenia bánk vrátane vedomostí o environmentálnych a sociálnych rizikách a rizikách v oblasti správy a riadenia na úrovni predstavenstva.
- (11) Akčný plán pre obehové hospodárstvo⁹¹, stratégia v oblasti biodiverzity⁹², stratégia z farmy na stôl⁹³, stratégia pre chemikálie⁹⁴, Aktualizácia novej priemyselnej stratégie na rok 2020: Budovanie silnejšieho jednotného trhu pre obnovu Európy⁹⁵, Priemysel 5.0⁹⁶, akčný plán na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv⁹⁷ a preskúmanie obchodnej

⁸⁹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Budovanie Európy odolnej proti zmene klímy – nová stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy [COM(2021) 82 final], k dispozícii na adrese <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=COM:2021:82:FIN>.

⁹⁰ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

⁹¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Nový akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo, Za čistejšiu a konkurencieschopnejšiu Európu [COM(2020) 98 final].

⁹² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 Prinavrátenie prírody do našich životov [COM(2020) 380 final].

⁹³ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Stratégia „z farmy na stôl“ v záujme spravodlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnému prostrediu [COM(2020) 381 final].

⁹⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Chemikálie – stratégia udržateľnosti, Na ceste k životnému prostrediu bez toxických látok [COM(2020) 667 final].

⁹⁵ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Aktualizácia novej priemyselnej stratégie na rok 2020: Budovanie silnejšieho jednotného trhu pre obnovu Európy [COM(2021) 350 final].

⁹⁶ Priemysel 5.0; https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/industry-50_en

⁹⁷ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/sk/>.

politiky z roku 2021⁹⁸ obsahujú medzi svojimi prvkami iniciatívu týkajúcu sa udržateľnej správy a riadenia spoločností.

- (12) Táto smernica je v súlade s Akčným plánom EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024⁹⁹. V tomto akčnom pláne sa ako priorita vymedzuje posilnenie záväzku Únie aktívne podporovať globálne vykonávanie hlavných zásad OSN v oblasti podnikania a ľudských práv a ďalších relevantných medzinárodných usmernení, ako sú usmernenia OECD pre nadnárodné podniky, a to aj presadzovaním príslušných noriem náležitej starostlivosti.
- (13) Európsky parlament vo svojom uznesení z 10. marca 2021 vyzýva Komisiu, aby navrhla pravidlá Unie týkajúce sa povinnosti komplexnej náležitej starostlivosti podnikov¹⁰⁰. V záveroch Rady o ľudských právach a dôstojnej práci v globálnych dodávateľských reťazcoch z 1. decembra 2020 sa Komisia vyzýva, aby predložila návrh právneho rámca Únie pre udržateľnú správu a riadenie spoločností vrátane medziodvetvových povinností náležitej starostlivosti podnikov v rámci globálnych dodávateľských reťazcov¹⁰¹. Európsky parlament vo svojej správe o udržateľnej správe a riadení spoločností, vypracovanej z vlastnej iniciatívy a prijatej 2. decembra 2020, vyzýva aj na objasnenie povinností riaditeľov. Európsky parlament, Rada Európskej únie a Komisia sa vo svojom spoločnom vyhlásení o legislatívnych prioritách EÚ na rok 2022¹⁰² zaviazali vytvoriť hospodárstvo, ktoré pracuje v prospech ľudí, a zlepšiť regulačný rámec pre udržateľnú správu a riadenie spoločností.
- (14) Cieľom tejto smernice je zabezpečiť, aby spoločnosti pôsobiace na vnútornom trhu prispievali k udržateľnému rozvoju a k prechodu hospodárstiev a spoločností na udržateľnosť prostredníctvom identifikácie potenciálnych alebo skutočných nepriaznivých vplyvov ich vlastných činností, dcérskych spoločností a hodnotových reťazcov na ľudské práva a životné prostredie, prostredníctvom predchádzania takýmto negatívnym vplyvom, ich zmierňovania, odstraňovania a minimalizovania.
- (15) Spoločnosti by mali prijať vhodné kroky na stanovenie a vykonávanie opatrení v oblasti náležitej starostlivosti, pokiaľ ide o ich vlastné činnosti, ich dcérske spoločnosti, ako aj nadviazané priame a nepriame obchodné vzťahy v rámci ich hodnotových reťazcov v súlade s ustanoveniami tejto smernice. Touto smernicou by sa od spoločností nemalo

⁹⁸ Oznámenie Komisie Európskemu Parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Preskúmanie obchodnej politiky – otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika [COM(2021) 66 final].

⁹⁹ Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu a Rade s názvom Akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024 [JOIN(2020) 5 final].

¹⁰⁰ Uznesenie Európskeho parlamentu z 10. marca 2021 s odporúčaniami pre Komisiu k náležitej starostlivosti podnikov a zodpovednosti podnikov [2020/2129(INL)], P9_TA(2021)0073, k dispozícii na adrese [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129\(INL\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129(INL)).

¹⁰¹ Závery Rady o ľudských právach a dôstojnej práci v globálnych dodávateľských reťazcoch, 1. decembra 2020 (13512/20).

¹⁰² Spoločné vyhlásenie Európskeho parlamentu, Rady Európskej únie a Európskej komisie k legislatívnym prioritám EÚ na rok 2022, k dispozícii na adrese https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/joint_declaration_2022.pdf.

vyžadovať, aby za každých okolností zaručovali, že nepriaznivé vplyvy sa nikdy nevyskytnú alebo že dôjde k ich zastaveniu. Napríklad pokiaľ ide o obchodné vzťahy, pri ktorých je nepriaznivý vplyv dôsledkom zásahu štátu, spoločnosť nemusí byť schopná dosiahnuť takéto výsledky. Hlavnou povinnosťou stanovenou v tejto smernici by preto mala byť povinnosť vynaložiť potrebné úsilie na dosiahnutie stanoveného cieľa. Spoločnosť by mala prijať vhodné opatrenia, o ktorých možno odôvodnene predpokladať, že za daných okolností konkrétneho prípadu povedú k predchádzaniu nepriaznivému vplyvu alebo k jeho minimalizácii. Mali by sa zohľadniť osobitosti hodnotového reťazca spoločnosti, odvetvia alebo geografickej oblasti, v ktorej pôsobia jej partneri v hodnotovom reťazci, schopnosť spoločnosti ovplyvňovať svoje priame a nepriame obchodné vzťahy, ako aj to, či by spoločnosť mohla zvýšiť svoj vplyv.

- (16) Postupy náležitej starostlivosti stanovené v tejto smernici by mali zahŕňať šesť krokov vymedzených v usmerneniach OECD o náležitej starostlivosti v oblasti zodpovedného obchodného správania, medzi ktoré patria opatrenia v oblasti náležitej starostlivosti spoločnosti zamerané na identifikáciu a riešenie nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie. Ide o tieto kroky: 1. začlenenie náležitej starostlivosti do politik a systémov riadenia; 2. identifikácia a hodnotenie nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie; 3. predchádzanie skutočným a potenciálnym nepriaznivým vplyvom na ľudské práva a životné prostredie, ich ukončenie alebo minimalizácia; 4. posúdenie účinnosti opatrení; 5. komunikácia; 6. zabezpečenie nápravy.
- (17) K nepriaznivým vplyvom na ľudské práva a životné prostredie dochádza v súvislosti s vlastnými činnosťami spoločností, dcérskymi spoločnosťami, výrobkami a ich hodnotovými reťazcami, najmä na úrovni získavania surovín, výroby alebo na úrovni zneškodňovania výrobkov alebo odpadu. Aby mala náležitá starostlivosť zmysluplný vplyv, mala by sa vzťahovať na nepriaznivé vplyvy na ľudské práva a životné prostredie, ktoré vznikajú počas celého životného cyklu výroby, používania a zneškodnenia výrobku alebo poskytovania služieb, a to na úrovni vlastných činností, dcérskych spoločností a v hodnotových reťazcoch.
- (18) Hodnotový reťazec by mal zahŕňať činnosti súvisiace s výrobou tovaru alebo poskytovaním služieb spoločnosťou vrátane vývoja výrobku alebo služby a používania a zneškodnenia výrobku, ako aj súvisiace činnosti v rámci nadviazaných obchodných vzťahov spoločnosti. Mal by zahŕňať nadviazané priame a nepriame obchodné vzťahy v hornej časti reťazca, v rámci ktorých sa navrhujú, ťažia, vyrábajú, prepravujú, skladujú a dodávajú suroviny, výrobky, časti výrobkov alebo poskytujú služby spoločnosti, ktoré sú nevyhnutné na vykonávanie činností spoločnosti, ako aj vzťahy v dolnej časti reťazca vrátane nadviazaných priamych a nepriamych obchodných vzťahov, v rámci ktorých sa používajú alebo prijímajú výrobkov, častí výrobkov alebo služieb od spoločnosti až do konca životného cyklu výrobku, a to okrem iného vrátane distribúcie výrobku maloobchodníkom, prepravy a skladovania výrobku, demontáže výrobku, jeho recyklácie, kompostovania alebo skládkovania.
- (19) Pokiaľ ide o regulované finančné podniky poskytujúce úvery, úverové alebo iné finančné služby, „hodnotový reťazec“ v súvislosti s poskytovaním takýchto služieb by sa mal obmedziť na činnosti klientov prijímajúcich takéto služby a ich dcérskych spoločností, ktorých činnosti sú spojené s príslušnou zmluvou. Klienti, ktorí sú domácnosťami

a fyzickými osobami, ktoré nekonajú v rámci výkonu svojho povolania alebo ako podnikatelia, ako aj malé a stredné podniky by sa nemali považovať za súčasť hodnotového reťazca. Činnosti spoločností alebo iných právnych subjektov, ktoré sú zahrnuté do hodnotového reťazca takéhoto klienta, by nemali byť zahrnuté.

- (20) S cieľom umožniť spoločnostiam riadne identifikovať nepriaznivé vplyvy vo svojom hodnotovom reťazci, ako aj uplatniť primeraný pákový efekt by sa povinnosti náležitej starostlivosti v tejto smernici mali obmedziť na nadviazané obchodné vzťahy. Na účely tejto smernice by nadviazanými obchodnými vzťahmi mali byť také priame a nepriame obchodné vzťahy, ktoré sú dlhodobé alebo sa to od nich očakáva vzhľadom na ich intenzitu a trvanie a ktoré nepredstavujú zanedbateľnú alebo doplnkovú časť hodnotového reťazca. To, či majú obchodné vzťahy povahu „nadviazaných“ obchodných vzťahov, by sa malo pravidelne posúdiť, a to najmenej každých 12 mesiacov. Ak možno priamy obchodný vzťah spoločnosti označiť za nadviazaný, potom by sa všetky prepojené nepriame obchodné vzťahy v súvislosti s touto spoločnosťou mali takisto považovať za nadviazané.
- (21) Podľa tejto smernice by sa povinnosť konať s náležitou starostlivosťou mala vzťahovať na spoločnosti v EÚ, ktoré majú v priemere viac ako 500 zamestnancov a celosvetový čistý obrat presahujúci 150 miliónov EUR za finančný rok predchádzajúci poslednému finančnému roku. Pokiaľ ide o spoločnosti, ktoré nespĺňajú tieto kritériá, ale ktoré mali v priemere viac ako 250 zamestnancov a celosvetový čistý obrat viac ako 40 miliónov EUR vo finančnom roku predchádzajúcom poslednému finančnému roku a ktoré pôsobia v jednom alebo vo viacerých odvetviach s vysokým vplyvom, náležitá starostlivosť by sa mala začať uplatňovať dva roky po skončení obdobia transpozície tejto smernice, aby sa poskytlo dlhšie adaptačné obdobie. S cieľom zabezpečiť primerané zaťaženie by sa od spoločností pôsobiacich v takýchto odvetviach s veľkým vplyvom malo vyžadovať, aby dodržiavali cielenejšiu náležitú starostlivosť zameranú na závažné nepriaznivé vplyvy. Do výpočtu počtu zamestnancov v užívateľskej spoločnosti by sa mali zahrnúť dočasní agentúrni pracovníci vrátane pracovníkov vyslaných podľa článku 1 ods. 3 písm. c) smernice 96/71/ES zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/957¹⁰³. Pracovníci vyslaní podľa článku 1 ods. 3 písm. a) a b) smernice 96/71/ES zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/957 by sa mali zahrnúť len do výpočtu počtu zamestnancov vysielajúcej spoločnosti.
- (22) S cieľom zohľadniť prioritné oblasti medzinárodných opatrení zameraných na riešenie otázok ľudských práv a životného prostredia by sa výber odvetví s veľkým vplyvom na účely tejto smernice mal zakladať na existujúcich odvetvových usmerneniach OECD týkajúcich sa náležitej starostlivosti. Na účely tejto smernice by sa za odvetvia s vysokým vplyvom mali považovať tieto odvetvia: výroba textilu, kože a kožených výrobkov (vrátane obuvi) a veľkoobchod s textilom, odevmi a obuvou; poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, rybolov (vrátane akvakultúry), výroba potravín a veľkoobchod

¹⁰³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/957 z 28. júna 2018, ktorou sa mení smernica 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb (Ú. v. EÚ L 173, 9.7.2018, s. 16).

s poľnohospodárskymi surovinami, so živými zvieratami, s drevom, potravinami a nápojmi; ťažba nerastných surovín bez ohľadu na miesto ich ťažby (vrátane ropy, zemného plynu, uhlia, lignitu, kovov a kovových rúd, ako aj všetkých ostatných nekovových minerálov a produktov z lomov), výroba základných kovových výrobkov, ostatných nekovových minerálnych výrobkov a kovových konštrukcií (okrem strojov a zariadení) a veľkoobchod s nerastnými surovinami, základnými minerálnymi výrobkami a medziproduktmi (vrátane kovov a kovových rúd, stavebných materiálov, palív, chemických výrobkov a ostatných medziproduktov). Pokiaľ ide o finančný sektor, z dôvodu jeho osobitostí, najmä vzhľadom na hodnotový reťazec a ponúkané služby, hoci sa naň vzťahujú usmernenia OECD pre jednotlivé odvetvia, nemal by byť súčasťou odvetví s veľkým vplyvom, na ktoré sa vzťahuje táto smernica. Zároveň by v tomto odvetví malo byť zaistené väčšie pokrytie skutočných a potenciálnych nepriaznivých vplyvov, a to zahrnutím do rozsahu pôsobnosti aj veľmi veľkých spoločností, ktoré sú regulovanými finančnými podnikmi, aj keď nemajú právnu formu akciovej spoločnosti.

- (23) Aby sa v plnej miere dosiahli ciele tejto smernice týkajúce sa ľudských práv a nepriaznivých vplyvov na životné prostredie, pokiaľ ide o činnosti spoločností, ich dcérske spoločnosti a hodnotové reťazce, smernica by sa mala vzťahovať aj na spoločnosti z tretích krajín s významnými činnosťami v EÚ. Konkrétne by sa smernica mala vzťahovať na spoločnosti z tretích krajín, ktoré dosiahli čistý obrat aspoň 150 miliónov EUR v Únii vo finančnom roku predchádzajúcom poslednému finančnému roku alebo čistý obrat vyšší ako 40 miliónov EUR, ale nižší ako 150 miliónov EUR vo finančnom roku predchádzajúcom poslednému finančnému roku v jednom alebo vo viacerých odvetviach s vysokým vplyvom, a to po dvoch rokoch od skončenia obdobia transpozície tejto smernice.
- (24) Na vymedzenie rozsahu pôsobnosti vo vzťahu k spoločnostiam z tretích krajín by sa malo zvoliť opísané kritérium obratu, pretože vytvára územné prepojenie medzi spoločnosťami z tretích krajín a územím Únie. Obrat je ukazovateľom účinkov, ktoré by činnosti týchto spoločností mohli mať na vnútorný trh. V súlade s medzinárodným právom takéto účinky odôvodňujú uplatňovanie práva Únie na spoločnosti z tretích krajín. Na zabezpečenie identifikácie príslušného obratu dotknutých spoločností by sa mali použiť metódy výpočtu čistého obratu pre spoločnosti z tretích krajín stanovené v smernici (EÚ) 2013/34 zmenenej smernicou (EÚ) 2021/2101. S cieľom zabezpečiť účinné presadzovanie tejto smernice by sa na určenie spoločností z tretích krajín, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, nemala uplatňovať prahová hodnota zamestnancov, keďže pojem „zamestnanci“, ktorý sa ponecháva na účely tejto smernice, je založený na práve Únie a nedal by sa ľahko transponovať mimo Únie. Pri neexistencii jasnej a konzistentnej metodiky na určenie zamestnancov spoločností z tretích krajín, a to aj v účtovných rámcoch, by takáto prahová hodnota pre zamestnancov preto vytvorila právnu neistotu a pre dozorné orgány by bolo ťažké ju uplatňovať. Vymedzenie obratu by malo vychádzať zo smernice 2013/34/EÚ, v ktorej sa už stanovili metódy výpočtu čistého obratu v prípade spoločností z tretích krajín, keďže vymedzenie pojmov obrat a výnos sú aj v medzinárodných účtovných rámcach podobné. S cieľom zabezpečiť, aby dozorný orgán vedel, ktoré spoločnosti z tretích krajín vytvárajú v Únii obrat požadovaný na to, aby patrili do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, by sa v tejto smernici malo vyžadovať, aby dozorný orgán v členskom štáte, v ktorom má splnomocnený zástupca spoločnosti tretej krajiny bydlisko alebo

v ktorom je usadený, a v prípade, že sa líšia, dozorný orgán v členskom štáte, v ktorom spoločnosť dosiahla väčšinu svojho čistého obratu v Únii za finančný rok predchádzajúci poslednému finančnému roku, bol informovaný o tom, že spoločnosť je spoločnosťou, ktorá patrí do rozsahu pôsobnosti tejto smernice.

- (25) S cieľom zabezpečiť zmysluplný príspevok k prechodu na udržateľnosť by sa náležitá starostlivosť podľa tejto smernice mala vykonávať so zreteľom na nepriaznivý vplyv na ľudské práva chránených osôb v dôsledku porušenia jedného z práv a zákazov zakotvených v medzinárodných dohovoroch uvedených v prílohe k tejto smernici. Aby sa zaistilo komplexné pokrytie ľudských práv, súčasťou nepriaznivého vplyvu na ľudské práva, na ktorý sa vzťahuje táto smernica, by malo byť aj porušenie zákazu alebo práva, ktoré nie je výslovne zahrnuté v uvedenej prílohe, ktoré priamo poškodzuje právny záujem chránený v uvedených dohovoroch, za predpokladu, že dotknutá spoločnosť mohla odôvodnene identifikovať riziko takéhoto poškodenia a všetky vhodné opatrenia, ktoré treba prijať s cieľom splniť povinnosti náležitej starostlivosti podľa tejto smernice, pri zohľadnení všetkých relevantných okolností svojich činností, ako je odvetvový a prevádzkový kontext. Náležitá starostlivosť by mala ďalej zahŕňať nepriaznivé vplyvy na životné prostredie vyplývajúce z porušenia jedného zo zákazov a povinností podľa medzinárodných dohovorov o životnom prostredí uvedených v prílohe k tejto smernici.
- (26) Spoločnosti majú k dispozícii usmernenia, v ktorých sa uvádza, ako môžu ich činnosti ovplyvniť ľudské práva, a ktoré správanie podnikov je v súlade s medzinárodne uznávanými ľudskými právami zakázané. Takéto usmernenia sú zahrnuté napríklad v rámci vykazovania pre hlavné zásady OSN¹⁰⁴ a vo výkladovej príručke OSN k hlavným zásadám¹⁰⁵. Na základe príslušných medzinárodných usmernení a noriem by Komisia mala byť schopná vydať ďalšie usmernenia, ktoré budú slúžiť ako praktický nástroj pre spoločnosti.
- (27) S cieľom vykonávať primeranú náležitú starostlivosť v oblasti ľudských práv a životného prostredia v súvislosti so svojimi činnosťami, dcérskymi spoločnosťami a ich hodnotovými reťazcami by spoločnosti, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, mali začleniť náležitú starostlivosť do podnikových politík, identifikovať rozsah potenciálnych a skutočných nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie a predchádzať mu a zmierňovať ho, ako aj odstrániť ho a minimalizovať, zaviesť a udržiavať postup podávania sťažností, monitorovať účinnosť prijatých opatrení v súlade s požiadavkami stanovenými v tejto smernici a verejne informovať o svojej náležitej starostlivosti. Na účely zabezpečenia jednoznačnosti pre spoločnosti by sa v tejto smernici mali jasne rozlišovať najmä kroky na predchádzanie potenciálnym nepriaznivým vplyvom a ich zmierňovanie a odstránenie, alebo ak to nie je možné, na minimalizáciu skutočných nepriaznivých vplyvov.

¹⁰⁴

https://www.ungpreporting.org/wp-content/uploads/UNGPRReportingFramework_withguidance2017.pdf

¹⁰⁵

<https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/RtRInterpretativeGuide.pdf>

- (28) S cieľom zabezpečiť, aby náležitá starostlivosť tvorila súčasť podnikových politík spoločností, a v súlade s príslušným medzinárodným rámcom by spoločnosti mali začleniť náležitú starostlivosť do všetkých svojich podnikových politík a zaviesť politiku náležitej starostlivosti. Politika náležitej starostlivosti by mala obsahovať opis prístupu spoločnosti, a to aj z dlhodobého hľadiska, k náležitej starostlivosti, kódex správania opisujúci pravidlá a zásady, ktoré majú zamestnanci spoločnosti a dcérske spoločnosti dodržiavať; opis procesov zavedených na vykonávanie náležitej starostlivosti vrátane opatrení prijatých na overenie dodržiavania kódexu správania a na rozšírenie jeho uplatňovania na nadviazané obchodné vzťahy. Kódex správania by sa mal uplatňovať vo všetkých príslušných funkciách a činnostiach spoločnosti vrátane rozhodnutí o obstarávaní a nákupe. Spoločnosti by svoju politiku náležitej starostlivosti mali aj každoročne aktualizovať.
- (29) Na splnenie povinností náležitej starostlivosti musia spoločnosti prijať vhodné opatrenia na identifikáciu nepriaznivých vplyvov, ich predchádzanie a odstránenie. „Vhodné opatrenie“ by malo znamenať opatrenie, ktoré je schopné dosiahnuť ciele náležitej starostlivosti, je primerané stupňu závažnosti a pravdepodobnosti nepriaznivého vplyvu a ktoré má spoločnosť primerane k dispozícii, a to s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu vrátane charakteristík hospodárskeho odvetvia a konkrétneho obchodného vzťahu a vplyvu spoločnosti naň, ako aj na potrebu zabezpečiť stanovenie priorit opatrení. V tejto súvislosti by v súlade s medzinárodnými rámcami mal vplyv spoločnosti na obchodný vzťah zahŕňať na jednej strane jej schopnosť presvedčiť obchodný vzťah, aby prijal opatrenia na odstránenie nepriaznivých vplyvov alebo na predchádzanie týmto vplyvom (napríklad prostredníctvom vlastníctva alebo faktickej kontroly, trhovej sily, požiadaviek na predbežnú kvalifikáciu, prepojenia obchodných stimulov s výsledkami v oblasti ľudských práv a životného prostredia atď.) a na druhej strane mieru vplyvu alebo pákového efektu, ktorú by spoločnosť mohla primerane uplatniť, napríklad prostredníctvom spolupráce s príslušným obchodným partnerom alebo zapojením inej spoločnosti, ktorá je priamym obchodným partnerom obchodného vzťahu spojeného s nepriaznivým vplyvom.
- (30) V rámci povinností náležitej starostlivosti stanovených v tejto smernici by spoločnosť mala identifikovať skutočné alebo potenciálne nepriaznivé vplyvy na ľudské práva a životné prostredie. S cieľom umožniť komplexnú identifikáciu nepriaznivých vplyvov by takáto identifikácia mala vychádzať z kvantitatívnych a kvalitatívnych informácií. Napríklad pokiaľ ide o nepriaznivé vplyvy na životné prostredie, spoločnosť by mala získať informácie o východiskových podmienkach na rizikovejších miestach alebo v zariadeniach v hodnotových reťazcoch. Identifikácia nepriaznivých vplyvov by mala zahŕňať posúdenie ľudských práv a environmentálneho kontextu dynamickým spôsobom a v pravidelných intervaloch: pred novou činnosťou alebo vzťahom, pred významnými rozhodnutiami alebo zmenami v prevádzke; v reakcii na zmeny v prevádzkovom prostredí alebo v očakávaní týchto zmien a pravidelne, najmenej každých 12 mesiacov, počas celej doby trvania činnosti alebo vzťahu. Regulované finančné podniky poskytujúce pôžičky, úvery alebo iné finančné služby by mali identifikovať nepriaznivé vplyvy len na začiatku zmluvy. Pri identifikácii nepriaznivých vplyvov by podniky mali identifikovať a posúdiť aj vplyv obchodného modelu a stratégie obchodného vzťahu vrátane obchodných postupov a postupov obstarávania a cenotvorby. Ak spoločnosť

nemôže predísť všetkým nepriaznivým vplyvom súčasne, resp. ich odstrániť alebo minimalizovať, mala by byť schopná určiť priority svojich opatrení za predpokladu, že prijme opatrenia, ktoré má spoločnosť primerane k dispozícii, s prihliadnutím na konkrétne okolnosti.

- (31) Aby sa predišlo neprimeranému zaťaženiu menších spoločností pôsobiacich v odvetviach s vysokým vplyvom, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, mali by byť tieto spoločnosti povinné identifikovať len tie skutočné alebo potenciálne závažné nepriaznivé vplyvy, ktoré sú relevantné pre príslušné odvetvie.
- (32) V súlade s medzinárodnými normami by sa pri predchádzaní nepriaznivým vplyvom, ich zmierňovaní, ako aj pri odstraňovaní a minimalizácii nepriaznivých vplyvov mali zohľadňovať záujmy tých, na ktoré majú nepriaznivý vplyv. S cieľom umožniť nepretržitú spoluprácu s obchodným partnerom v hodnotovom reťazci namiesto ukončenia obchodných vzťahov (odstúpenie) a možného zhoršenia nepriaznivých vplyvov by táto smernica mala zabezpečiť, aby uvedené odstúpenie bolo krajným opatrením v súlade s politikou Únie založenou na nulovej tolerancie voči detskej práci. Ukončenie obchodného vzťahu, v ktorom sa zistila detská práca, by mohlo dieťa vystaviť ešte závažnejším nepriaznivým vplyvom na ľudské práva. Pri rozhodovaní o vhodnom opatrení by sa preto malo na túto skutočnosť prihliadať.
- (33) Podľa povinností náležitej starostlivosti stanovených v tejto smernici, ak spoločnosť zistí potenciálne nepriaznivé vplyvy na ľudské práva alebo životné prostredie, mala by prijať vhodné opatrenia na ich predchádzanie a primerané zmiernenie. S cieľom poskytnúť spoločnostiam právnu zrozumiteľnosť a istotu by sa v tejto smernici mali stanoviť opatrenia, ktoré by mali spoločnosti prijať na predchádzanie potenciálnym nepriaznivým vplyvom a ich zmiernenie, ak je to relevantné v závislosti od okolností.
- (34) Na splnenie povinnosti predchádzania a zmierňovania podľa tejto smernice by sa od spoločností malo vyžadovať, aby v prípade potreby prijali tieto opatrenia. Ak je to potrebné vzhľadom na zložitosť preventívnych opatrení, spoločnosti by mali vypracovať a vykonávať plán preventívnych opatrení. Spoločnosti by sa mali snažiť získať zmluvné záruky od priameho partnera, s ktorým majú nadviazaný obchodný vzťah, že zabezpečí dodržiavanie kódexu správania alebo plánu preventívnych opatrení, a to aj tak, že budú žiadať zodpovedajúce zmluvné záruky od svojich partnerov, pokiaľ sú ich činnosti súčasťou hodnotového reťazca spoločností. Zmluvné záruky by mali byť sprevádzané vhodnými opatreniami na overenie ich dodržiavania. Na zabezpečenie komplexného predchádzania skutočným a potenciálnym nepriaznivým vplyvom by spoločnosti mali takisto realizovať investície, ktorých cieľom je predchádzať nepriaznivým vplyvom, poskytovať cieleňú a primeranú podporu MSP, s ktorými majú nadviazaný obchodný vzťah, ako je financovanie, napríklad prostredníctvom priameho financovania, nízkoúročených úverov, záruk pokračovania dodávok a pomoci pri zabezpečovaní financovania, na pomoc pri vykonávaní kódexu správania alebo plánu preventívnych opatrení, alebo technické poradenstvo, napríklad vo forme odbornej prípravy, modernizácie systémov riadenia, a spolupracovať s inými spoločnosťami.
- (35) S cieľom zohľadniť celú škálu možností, ktoré má spoločnosť k dispozícii v prípadoch, keď sa potenciálne vplyvy nedajú riešiť opísanými opatreniami na ich predchádzanie alebo minimalizáciu, by sa v tejto smernici mala uviesť aj možnosť spoločnosti usilovať

sa o uzavretie zmluvy s nepriamym obchodným partnerom s cieľom dosiahnuť dodržiavanie kódexu správania spoločnosti alebo plánu preventívnych opatrení a vykonať vhodné opatrenia na overenie súladu nepriameho obchodného vzťahu so zmluvou.

- (36) Aby sa zabezpečila účinnosť predchádzania potenciálnym nepriaznivým vplyvom a ich zmierňovania, spoločnosti by mali uprednostniť zapojenie sa do obchodných vzťahov v hodnotovom reťazci namiesto ukončenia obchodného vzťahu ako krajnej možnosti po neúspešnom pokuse o predchádzanie potenciálnym nepriaznivým vplyvom a ich zmierňovanie. Smernica by však mala pre prípady, keď sa potenciálne nepriaznivé vplyvy nedali riešiť opísanými opatreniami na predchádzanie alebo zmiernenie, odkazovať aj na povinnosť spoločností zdržať sa vstupu do a nových alebo rozširovania existujúcich vzťahov s dotknutým partnerom, a ak ich na to oprávňuje právo upravujúce ich vzťahy, buď dočasne pozastaviť obchodné vzťahy s dotknutým partnerom a súčasne vynakladať úsilie o predchádzanie a minimalizáciu, ak existuje odôvodnený predpoklad, že toto úsilie bude v krátkodobom horizonte úspešné; alebo ukončiť obchodné vzťahy vo vzťahu k dotknutým činnostiam, ak je potenciálny nepriaznivý vplyv závažný. S cieľom umožniť spoločnostiam splniť túto povinnosť by členské štáty mali v zmluvách, ktoré upravujú ich právne predpisy, zabezpečiť dostupnosť možnosti ukončiť obchodný vzťah. Je možné, že predchádzanie nepriaznivým vplyvom na úrovni nepriamych obchodných vzťahov si vyžaduje spoluprácu s inou spoločnosťou, napríklad so spoločnosťou, ktorá má priamy zmluvný vzťah s dodávateľom. V niektorých prípadoch by takáto spolupráca mohla byť jediným reálnym spôsobom predchádzania nepriaznivým vplyvom, najmä ak nepriamy obchodný vzťah nie je pripravený uzavrieť zmluvu so spoločnosťou. V týchto prípadoch by spoločnosť mala spolupracovať so subjektom, ktorý môže najúčinnšie predchádzať nepriaznivým vplyvom alebo ich zmierňovať na úrovni nepriameho obchodného vzťahu pri dodržaní práva v oblasti hospodárskej súťaže.
- (37) Pokiaľ ide o priame a nepriame obchodné vzťahy, spolupráca a systémy v rámci daného odvetvia a iniciatívy viacerých zainteresovaných strán môžu pomôcť vytvoriť ďalší pákový efekt na identifikáciu nepriaznivých vplyvov, ich zmiernenie a predchádzanie. Spoločnosti by preto mali mať možnosť spoliehať sa na takéto iniciatívy na podporu plnenia svojich povinností náležitej starostlivosti stanovených v tejto smernici v rozsahu, v akom sú takéto systémy a iniciatívy vhodné na podporu plnenia týchto povinností. Spoločnosti by mohli z vlastnej iniciatívy posúdiť súlad týchto systémov a iniciatív s povinnosťami podľa tejto smernice. S cieľom zabezpečiť úplnú informovanosť o takýchto iniciatívach by sa v smernici mala uviesť aj možnosť Komisie a členských štátov uľahčiť šírenie informácií o takýchto systémoch alebo iniciatívach a ich výsledkoch. Komisia môže v spolupráci s členskými štátmi vydať usmernenia o posudzovaní vhodnosti systémov v danom odvetví a iniciatív viacerých zainteresovaných strán.
- (38) Podľa povinností náležitej starostlivosti stanovených v tejto smernici, ak spoločnosť identifikuje skutočné nepriaznivé vplyvy na ľudské práva alebo životné prostredie, mala by prijať vhodné opatrenia na ich odstránenie. Možno očakávať, že spoločnosť je schopná odstrániť skutočné nepriaznivé vplyvy vo svojej vlastnej činnosti a v dcérskych spoločnostiach. Malo by sa však objasniť, že pokiaľ ide o nadviazané obchodné vzťahy, v rámci ktorých nie je možné nepriaznivé vplyvy odstrániť, spoločnosti by mali

minimalizovať rozsah takýchto vplyvov. Pri minimalizácii rozsahu nepriaznivých vplyvov by sa mal vyžadovať výsledok, ktorý sa čo najviac približuje odstráneniu nepriaznivého vplyvu. S cieľom poskytnúť spoločnostiam právnu zrozumiteľnosť a istotu by sa v tejto smernici malo vymedziť, aké opatrenia by mali spoločnosti prijať na odstránenie skutočných nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie a na minimalizáciu ich rozsahu, ak je to relevantné v závislosti od okolností.

- (39) Na splnenie povinnosti odstrániť skutočné nepriaznivé vplyvy a minimalizovať ich rozsah podľa tejto smernice by sa od spoločností malo vyžadovať, aby v prípade potreby prijali tieto opatrenia. Mali by neutralizovať nepriaznivý vplyv alebo minimalizovať jeho rozsah, pričom by mali prijať opatrenie primerané významu a rozsahu nepriaznivého vplyvu a príspevku správania spoločnosti k nepriaznivému vplyvu. Ak je to potrebné vzhľadom na skutočnosť, že nepriaznivý vplyv nie je možné okamžite odstrániť, spoločnosti by mali vypracovať a vykonať plán nápravných opatrení s primeraným a jasne vymedzeným časovým harmonogramom opatrení a kvalitatívnymi a kvantitatívnymi ukazovateľmi na meranie zlepšenia. Spoločnosti by sa takisto mali snažiť získať zmluvné záruky od priameho obchodného partnera, s ktorým majú nadviazaný obchodný vzťah, že zabezpečí dodržiavanie kódexu správania spoločnosti a v prípade potreby aj plánu preventívnych opatrení, a to aj tak, že budú žiadať zodpovedajúce zmluvné záruky od svojich partnerov, pokiaľ sú ich činnosti súčasťou hodnotového reťazca spoločnosti. Zmluvné záruky by mali byť sprevádzané vhodnými opatreniami na overenie ich dodržiavania. Napokon, spoločnosti by mali uskutočňovať aj investície zamerané na zastavenie alebo minimalizáciu rozsahu nepriaznivého vplyvu, poskytovať cieleňú a primeranú podporu MSP, s ktorými majú nadviazané obchodné vzťahy, a spolupracovať s inými subjektmi, prípadne aj s cieľom zvýšiť schopnosť spoločnosti odstrániť nepriaznivý vplyv.
- (40) Aby sa zohľadnila celá škála možností, ktoré majú spoločnosti k dispozícii v prípadoch, keď sa skutočné vplyvy nedajú riešiť opísanými opatreniami, by sa v tejto smernici mala uviesť aj možnosť spoločnosti usilovať sa o uzavretie zmluvy s nepriamym obchodným partnerom s cieľom dosiahnuť dodržiavanie kódexu správania spoločnosti alebo plánu nápravných opatrení a vykonať vhodné opatrenia na overenie súladu súladu nepriameho obchodného vzťahu so zmluvou.
- (41) S cieľom zabezpečiť, aby bolo odstránenie skutočných nepriaznivých vplyvov alebo ich minimalizácia účinná, by spoločnosti mali uprednostniť zapojenie sa do obchodných vzťahov v hodnotovom reťazci namiesto ukončenia obchodného vzťahu ako krajnej možnosti po neúspešnom pokuse o odstránenie skutočných nepriaznivých vplyvov alebo ich minimalizáciu. Táto smernica by však mala pre prípady, keď sa skutočné nepriaznivé vplyvy nepodarilo odstrániť alebo primerane zmierniť opísanými opatreniami, odkazovať aj na povinnosť spoločností zdržať sa nadväzovania nových alebo rozširovania existujúcich vzťahov s dotknutým partnerom, a ak ich na to oprávňuje právo upravujúce ich vzťahy, buď dočasne pozastaviť obchodné vzťahy s dotknutým partnerom pri súčasnom vynakladaní úsilia na odstránenie nepriaznivého vplyvu alebo minimalizáciu jeho rozsahu, alebo ukončiť obchodný vzťah vo vzťahu k dotknutým činnostiam, ak sa nepriaznivý vplyv považuje za závažný. S cieľom umožniť spoločnostiam splniť túto

povinnosť by členské štáty mali v zmluvách, ktoré upravujú ich právne predpisy, zabezpečiť dostupnosť možnosti ukončiť obchodný vzťah.

- (42) Spoločnosti by mali poskytnúť osobám a organizáciám možnosť podávať priamo im sťažnosti v prípade oprávnených obáv týkajúcich sa skutočných alebo potenciálnych nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie. Medzi organizácie, ktoré by mohli podávať takéto sťažnosti, by mali patriť odborové zväzy a ďalší zástupcovia pracovníkov, ktorí zastupujú jednotlivcov pracujúcich v rámci dotknutého hodnotového reťazca, a organizácie občianskej spoločnosti, ktoré sú aktívne v oblastiach súvisiacich s príslušným hodnotovým reťazcom, ak majú vedomosti o potenciálnom alebo skutočnom nepriaznivom vplyve. Spoločnosti by mali stanoviť postup riešenia týchto sťažností a v relevantných prípadoch o týchto postupoch informovať pracovníkov, odborové zväzy a ďalších zástupcov pracovníkov. Využitie mechanizmu sťažností a nápravy by nemalo sťažovateľovi brániť v tom, aby využil súdne prostriedky nápravy. V súlade s medzinárodnými normami by sťažovatelia mali mať právo požadovať od spoločnosti primerané opatrenia v nadväznosti na sťažnosť a stretnúť sa so zástupcami spoločnosti na primeranej úrovni s cieľom prediskutovať potenciálne alebo skutočné závažné nepriaznivé vplyvy, ktoré sú predmetom sťažnosti. Tento prístup by nemal viesť k neprimeranému kontaktovaniu spoločností.
- (43) Spoločnosti by mali monitorovať vykonávanie a účinnosť svojich opatrení v oblasti náležitej starostlivosti. Mali by vykonávať pravidelné posúdenia svojich vlastných činností, činností svojich dcérskych spoločností a v prípade, že súvisia s hodnotovými reťazcami spoločnosti, aj činností v rámci svojich nadviazaných obchodných vzťahov s cieľom monitorovať účinnosť procesu identifikácie nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie, predchádzania takýmto vplyvom, ich minimalizovania, odstraňovania a zmierňovania. Takýmito posúdeniami by sa malo overiť, či sú nepriaznivé vplyvy riadne identifikované, či sa vykonávajú opatrenia v oblasti náležitej starostlivosti a či sa nepriaznivým vplyvom skutočne predišlo alebo sa odstránili. Aby sa zabezpečila aktuálnosť takýchto posúdení, mali by sa vykonávať aspoň každých 12 mesiacov a medzičasom by sa mali revidovať, ak existujú opodstatnené dôvody domnievať sa, že by mohli vzniknúť nové významné riziká nepriaznivého vplyvu.
- (44) Podobne ako v existujúcich medzinárodných normách stanovených v hlavných zásadách OSN v oblasti podnikania a ľudských práv a v rámci OECD je súčasťou požiadavky náležitej starostlivosti oznamovanie externe relevantných informácií o politikách v oblasti náležitej starostlivosti, procesoch a činnostiach vykonávaných s cieľom identifikovať a riešiť skutočné alebo potenciálne nepriaznivé vplyvy vrátane zistení a výsledkov týchto činností. V návrhu na zmenu smernice 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o podávanie správ o udržateľnosti podnikov, sa stanovujú príslušné povinnosti podávania správ pre spoločnosti, na ktoré sa vzťahuje táto smernica. S cieľom vyhnúť sa duplicite povinností podávania správ by sa preto touto smernicou nemali zavádzať žiadne nové povinnosti podávania správ nad rámec povinností podľa smernice 2013/34/EÚ pre spoločnosti, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, ani normy podávania správ, ktoré by sa mali podľa nej vypracovať. Pokiaľ ide o spoločnosti, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, ale nespádajú pod smernicu 2013/34/EÚ, na účely splnenia ich oznamovacej povinnosti v rámci náležitej starostlivosti podľa tejto smernice by mali na svojom webovom sídle

uverejniť výročné vyhlásenie v jazyku, ktorý sa obvykle používa v oblasti medzinárodného obchodu.

- (45) S cieľom uľahčiť spoločnostiam dodržiavanie požiadaviek náležitej starostlivosti v rámci ich hodnotového reťazca a obmedziť prenášanie bremena spojeného s dodržiavaním predpisov na obchodných partnerov z radov MSP by Komisia mala poskytnúť usmernenia k vzorovým zmluvným doložkám.
- (46) S cieľom poskytnúť podporu a praktické nástroje spoločnostiam alebo orgánom členských štátov v súvislosti s tým, ako by si spoločnosti mali plniť svoje povinnosti náležitej starostlivosti, by Komisia mala mať možnosť vydať usmernenia, a to aj pre konkrétne odvetvia alebo konkrétne nepriaznivé vplyvy, pričom by sa mala opierať o príslušné medzinárodné usmernenia a normy a o konzultácie s členskými štátmi a zainteresovanými stranami, Agentúrou Európskej únie pre základné práva, Európskou environmentálnou agentúrou a prípadne s medzinárodnými orgánmi, ktoré majú odborné znalosti v oblasti náležitej starostlivosti.
- (47) Hoci MSP nie sú zahrnuté do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, jej ustanovenia by ich mohli ovplyvniť ako dodávateľov alebo subdodávateľov spoločností, ktoré patria do rozsahu jej pôsobnosti. Cieľom je však zmierniť finančné alebo administratívne zaťaženie MSP, z ktorých mnohé už teraz zápasia s problémami v súvislosti s celosvetovou hospodárskou a sanitárnou krízou. Na podporu MSP by členské štáty mali samostatne alebo spoločne zriadiť a prevádzkovať špecializované webové sídla, portály alebo platformy a členské štáty by mohli MSP aj finančne podporovať a pomáhať im pri budovaní kapacít. Takáto podpora by mala byť dostupná a v prípade potreby prispôbena a rozšírená aj na hospodárske subjekty v hornej časti reťazca v tretích krajinách. Spoločnosti, ktorých obchodným partnerom je MSP, sa takisto vyzývajú, aby ich podporovali pri dodržiavaní opatrení v oblasti náležitej starostlivosti v prípade, že by takéto požiadavky ohrozili životaschopnosť MSP, a aby voči MSP používali spravodlivé, primerané, nediskriminačné a proporcionálne požiadavky.
- (48) S cieľom doplniť podporu členských štátov pre MSP môže Komisia vychádzať z existujúcich nástrojov, projektov a iných opatrení EÚ, ktoré pomáhajú pri vykonávaní náležitej starostlivosti v EÚ a v tretích krajinách. Môže zaviesť nové podporné opatrenia, ktoré poskytujú pomoc spoločnostiam vrátane MSP v súvislosti s požiadavkami náležitej starostlivosti, vrátane strediska na monitorovanie transparentnosti hodnotového reťazca a uľahčenia spoločných iniciatív zainteresovaných strán.
- (49) Komisia a členské štáty by mali naďalej pracovať v partnerstve s tretími krajinami s cieľom podporiť hospodárske subjekty v hornej časti reťazca pri budovaní kapacít na účinné predchádzanie nepriaznivým vplyvom ich činností a obchodných vzťahov na ľudské práva a životné prostredie a na ich zmierňovanie, pričom by mali venovať osobitnú pozornosť problémom, ktorým čelia drobní poľnohospodári. Pri riešení nepriaznivých vplyvov ich činností a obchodných vzťahov v hornej časti reťazca na ľudské práva a životné prostredie by mali na podporu vlád tretích krajín a hospodárskych subjektov v hornej časti reťazca v tretích krajinách využívať svoje nástroje susedstva, rozvojovej a medzinárodnej spolupráce. To by mohlo zahŕňať spoluprácu s vládami partnerských krajín, miestnym súkromným sektorom a zainteresovanými stranami pri riešení základných príčin nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie.

- (50) S cieľom zabezpečiť, aby táto smernica účinne prispievala k boju proti zmene klímy, by spoločnosti mali prijať plán, ktorý zabezpečí, aby obchodný model a stratégia spoločnosti boli v súlade s prechodom na udržateľné hospodárstvo a s obmedzením globálneho otepľovania na 1,5 °C v súlade s Parížskou dohodou. V prípade, že klíma je alebo by mala byť identifikovaná ako hlavná riziková oblasť pre činnosti spoločnosti alebo ako oblasť, na ktorú majú jej činnosti najväčší vplyv, spoločnosť by mala do svojho plánu zahrnúť ciele zníženia emisií.
- (51) Na zabezpečenie toho, aby sa takýto plán znižovania emisií riadne vykonával a bol zakotvený vo finančných stimuloch riaditeľov, by sa mal tento plán náležite zohľadniť pri stanovovaní pohyblivej zložky odmeňovania riaditeľov, ak je pohyblivá zložka odmeňovania naviazaná na to, ako riaditeľ prispieva k obchodnej stratégii spoločnosti, k jej dlhodobým záujmom a udržateľnosti.
- (52) S cieľom umožniť účinný dohľad nad touto smernicou a v prípade potreby jej presadzovanie vo vzťahu k tým spoločnostiam, ktoré sa neriadia právom členského štátu, by tieto spoločnosti mali v Unii určiť splnomocneného zástupcu s dostatočným mandátom a poskytnúť informácie týkajúce sa ich splnomocnených zástupcov. Splnomocnený zástupca by mal mať možnosť fungovať aj ako kontaktné miesto za predpokladu, že sú splnené príslušné požiadavky tejto smernice.
- (53) Aby sa zabezpečilo monitorovanie správneho plnenia povinností náležitej starostlivosti zo strany spoločností a riadne presadzovanie tejto smernice, členské štáty by mali určiť jeden alebo viac vnútroštátnych dozorných orgánov. Tieto dozorné orgány by mali mať verejný charakter, mali by byť nezávislé od spoločností, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, alebo od iných trhových záujmov a nemali by byť v konflikte záujmov. V súlade s vnútroštátnym právom by členské štáty mali zabezpečiť zodpovedajúce financovanie príslušného orgánu. Mali by byť oprávnené vykonávať vyšetrovania z vlastnej iniciatívy alebo na základe sťažností alebo opodstatnených obáv vznesených podľa tejto smernice. Ak existujú príslušné orgány podľa odvetvových právnych predpisov, členské štáty by mohli určiť tieto orgány ako zodpovedné za uplatňovanie tejto smernice v oblastiach ich pôsobnosti. Mohli by určiť orgány pre dohľad nad regulovanými finančnými podnikmi aj ako dozorné orgány na účely tejto smernice.
- (54) S cieľom zabezpečiť účinné presadzovanie vnútroštátnych opatrení, ktorými sa vykonáva táto smernica, by členské štáty mali stanoviť odrádzajúce, primerané a účinné sankcie za porušenie týchto opatrení. Aby bol takýto sankčný režim účinný, správne sankcie, ktoré majú ukladať vnútroštátne dozorné orgány, by mali zahŕňať peňažné sankcie. Ak právny systém členského štátu nestanovuje správne sankcie, ako sa predpokladá v tejto smernici, pravidlá o správnych sankciách by sa mali uplatňovať tak, že sankciu iniciuje príslušný dozorný orgán a ukladá ju súdny orgán. Preto je potrebné, aby uvedené členské štáty zabezpečili, aby uplatňovanie pravidiel a sankcií malo rovnocenný účinok ako správne sankcie ukladané príslušnými dozornými orgánmi.
- (55) Aby sa zabezpečilo konzistentné uplatňovanie a presadzovanie vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice, vnútroštátne dozorné orgány by mali spolupracovať a koordinovať svoju činnosť. Na tento účel by Komisia mala zriadiť európsku sieť dozorných orgánov a dozorné orgány by si mali navzájom pomáhať pri plnení svojich úloh a poskytovať si vzájomnú pomoc.

- (56) S cieľom zabezpečiť účinné odškodnenie obetí nepriaznivých vplyvov by sa od členských štátov malo vyžadovať, aby stanovili pravidlá upravujúce občianskoprávnu zodpovednosť spoločností za škody, ktoré vznikli v dôsledku nedodržania procesu náležitej starostlivosti. Spoločnosť by mala byť zodpovedná za škody, ak nespĺnila povinnosť predchádzať potenciálnym nepriaznivým vplyvom a zmierňovať ich alebo odstrániť skutočné vplyvy a minimalizovať ich rozsah a v dôsledku tohto nesplnenia povinnosti došlo k nepriaznivému vplyvu, ktorý mal byť prostredníctvom vhodných opatrení identifikovaný, ktorému sa malo predísť, resp. ktorý mal byť zmiernený, odstránený alebo ktorého rozsah mal byť minimalizovaný, čo viedlo k vzniku škody.
- (57) Pokiaľ ide o škody vzniknuté na úrovni nadviazaných nepriamych obchodných vzťahov, zodpovednosť spoločnosti by mala podliehať osobitným podmienkam. Spoločnosť by nemala byť zodpovedná, ak vykonala konkrétne opatrenia v oblasti náležitej starostlivosti. Vykonaním takýchto opatrení by však nemala byť zbavená zodpovednosti v prípade, že nebolo možné dôvodne očakávať, že skutočne prijaté opatrenia, a to aj vo vzťahu k overeniu súladu, budú primerané na zabránenie nepriaznivému vplyvu, na jeho zmiernenie, odstránenie alebo minimalizovanie. Okrem toho sa pri posúdení existencie a rozsahu zodpovednosti má náležite prihliadať na snahu spoločnosti vykonať všetky nápravné opatrenia, ktoré od nej vyžaduje dozorný orgán, ak sa táto snaha priamo týka predmetnej škody, na všetky uskutočnené investície a každú cielenú podporu, ktorú spoločnosť poskytla, ako aj na spoluprácu s inými subjektmi v záujme riešenia nepriaznivých vplyvov v jej hodnotových reťazcoch
- (58) Režim zodpovednosti neupravuje, kto by mal preukázať, že konanie spoločnosti bolo za daných okolností konkrétneho prípadu dostatočne primerané, preto je táto otázka ponechaná na vnútroštátne právo.
- (59) Pokiaľ ide o pravidlá občianskoprávnej zodpovednosti, občianskoprávnou zodpovednosťou spoločnosti za škody, ktoré vznikli v dôsledku nevykonania primeranej náležitej starostlivosti, by nemala byť dotknutá občianskoprávna zodpovednosť jej dcérskych spoločností alebo príslušná občianskoprávna zodpovednosť priamych a nepriamych obchodných partnerov v hodnotovom reťazci. Pravidlami občianskoprávnej zodpovednosti podľa tejto smernice by nemali byť dotknuté ani pravidlá Únie alebo vnútroštátne pravidlá občianskoprávnej zodpovednosti v súvislosti s nepriaznivými vplyvmi na ľudské práva alebo životné prostredie, ktoré stanovujú zodpovednosť v situáciách, na ktoré sa nevzťahuje táto smernica alebo ktoré stanovujú prísnejšiu zodpovednosť ako táto smernica.
- (60) Pokiaľ ide o občianskoprávnu zodpovednosť vyplývajúcu z nepriaznivých vplyvov na životné prostredie, osoby, ktoré utrpeli škodu, si môžu uplatniť nárok na náhradu škody podľa tejto smernice aj v prípadoch, keď sa tieto nároky prekrývajú s nárokmi v oblasti ľudských práv.
- (61) S cieľom zabezpečiť, aby si obeť konania, ktoré porušuje ľudské práva a poškodzuje životné prostredie, mohli uplatniť nárok na náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku nedodržania povinností náležitej starostlivosti zo strany spoločnosti vyplývajúcich z tejto smernice, a to aj v prípade, že rozhodným právom pre takéto nároky nie je právo členského štátu, ako by to mohlo byť napríklad v súlade s pravidlami medzinárodného súkromného práva, keď škoda vznikne v tretej krajine, táto smernica by mala vyžadovať,

aby členské štáty zabezpečili, že zodpovednosť stanovená v ustanoveniach vnútroštátneho práva, ktorými sa transponuje tento článok, má nadradené povinné uplatňovanie v prípadoch, keď rozhodným právom pre nároky v tomto zmysle nie je právo členského štátu.

- (62) Režimom občianskoprávnej zodpovednosti podľa tejto smernice by nemala byť dotknutá smernica 2004/35/ES o environmentálnej zodpovednosti. Táto smernica by nemala členským štátom brániť v tom, aby spoločnostiam uložili ďalšie, prísnejšie povinnosti alebo aby prijali ďalšie opatrenia, ktoré majú rovnaké ciele ako uvedená smernica.
- (63) Vo všetkých vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov majú riaditelia voči spoločnosti povinnosť náležitej starostlivosti. S cieľom zabezpečiť, aby sa táto všeobecná povinnosť chápala a uplatňovala spôsobom, ktorý je koherentný a konzistentný s povinnosťami náležitej starostlivosti zavedenými touto smernicou, a aby riaditelia pri svojich rozhodnutiach systematicky zohľadňovali otázky udržateľnosti, by táto smernica mala harmonizovaným spôsobom objasniť všeobecnú povinnosť riaditeľov konať v najlepšom záujme spoločnosti tým, že stanoví, že riaditelia zohľadňujú otázky udržateľnosti uvedené v smernici 2013/34/EÚ vrátane, v náležitých prípadoch, ľudských práv, zmeny klímy a environmentálnych dôsledkov, a to aj v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte. Takéto objasnenie si nevyžaduje zmenu existujúcich vnútroštátnych podnikových štruktúr.
- (64) Zodpovednosť za náležitú starostlivosť by mali niesť v súlade s medzinárodnými rámcami náležitej starostlivosti riaditelia spoločnosti. Riaditelia by preto mali byť zodpovední za zavedenie opatrení v oblasti náležitej starostlivosti a dohľad nad nimi, ako sa stanovuje v tejto smernici, a za prijatie politiky v oblasti náležitej starostlivosti spoločnosti, pričom by mali zohľadniť príspevky zainteresovaných strán a organizácií občianskej spoločnosti a integrovať náležitú starostlivosť do systémov riadenia spoločnosti. Riaditelia by mali aj podnikovú stratégiu prispôbiť zisteným skutočným a potenciálnym vplyvom a všetkým prijatým opatreniam v oblasti náležitej starostlivosti.
- (65) Osoby, ktoré pracujú pre spoločnosti podliehajúce povinnostiam náležitej starostlivosti podľa tejto smernice alebo ktoré sú v kontakte s takýmito spoločnosťami v rámci svojich pracovných činností, môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri odhaľovaní porušení pravidiel tejto smernice. Môžu tak prispieť k predchádzaniu takýmto porušeniam a odrádzaniu od nich a k posilneniu presadzovania tejto smernice. Na nahlasovanie všetkých porušení tejto smernice a na ochranu osôb, ktoré takéto porušenia nahlasujú, by sa preto mala uplatňovať smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937¹⁰⁶.
- (66) S cieľom spresniť informácie, ktoré by spoločnosti, na ktoré sa nevzťahujú požiadavky na podávanie správ podľa ustanovení o podávaní správ o udržateľnosti podnikov podľa smernice 2013/34/EÚ, mali oznamovať o záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom

¹⁰⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie (Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019, s. 17).

290 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, pokiaľ ide o stanovenie ďalších pravidiel týkajúcich sa obsahu a kritérií takýchto správ, v ktorých sa spresnia informácie o opise náležitej starostlivosti, potenciálnych a skutočných vplyvoch a opatreniach prijatých v tejto súvislosti. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni odborníkov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode o lepšej tvorbe práva z 13. apríla 2016¹⁰⁷. Predovšetkým, v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov, sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako odborníkom z členských štátov, a odborníci Európskeho parlamentu a Rady majú systematický prístup na zasadnutia skupín odborníkov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.

- (67) Táto smernica by sa mala uplatňovať v súlade s právom Únie v oblasti ochrany údajov a právom na ochranu súkromia a osobných údajov, ako je zakotvené v článkoch 7 a 8 Charty základných práv Európskej únie. Akékoľvek spracúvanie osobných údajov podľa tejto smernice sa má vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679¹⁰⁸ vrátane požiadaviek na obmedzenie účelu, minimalizáciu údajov a obmedzenie ich uchovávanía.
- (68) V súlade s článkom 28 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725¹⁰⁹ sa uskutočnili konzultácie s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov, ktorý ... 2022 vydal stanovisko.
- (69) Touto smernicou nie sú dotknuté povinnosti v oblasti ľudských práv, ochrany životného prostredia a zmeny klímy vyplývajúce z iných právnych aktov Únie. Ak sú ustanovenia tejto smernice v rozpore s ustanovením iného legislatívneho aktu Únie, ktorý sleduje rovnaké ciele a stanovuje rozsiahlejšie alebo konkrétnejšie povinnosti, ustanovenia tohto iného legislatívneho aktu Únie by mali mať prednosť v rozsahu tohto rozporu a mali by sa uplatňovať na tieto konkrétne povinnosti.
- (70) Komisia by mala posúdiť a podať správu o tom, či by sa do zoznamu odvetví s vysokým vplyvom, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, mali pridať nové odvetvia, aby sa zosúladiť s usmerneniami Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj alebo vzhľadom na jasné dôkazy o pracovnom vykorisťovaní, porušovaní ľudských práv alebo novo vznikajúcich environmentálnych hrozbách, či by sa mal zmeniť zoznam príslušných medzinárodných dohovorov uvedených v tejto smernici, najmä vzhľadom na medzinárodný vývoj, alebo či by sa ustanovenia o náležitej starostlivosti podľa tejto smernice mali rozšíriť na nepriaznivé vplyvy na klímu.

¹⁰⁷ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

¹⁰⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1 – 88).

¹⁰⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

- (71) Cieľ tejto smernice, a to lepšie využiť potenciál jednotného trhu tak, aby prispel k prechodu na udržateľné hospodárstvo, a zároveň prispieť k udržateľnému rozvoju prostredníctvom predchádzania potenciálnym alebo skutočným nepriaznivým vplyvom na ľudské práva a životné prostredie v hodnotových reťazcoch spoločností, resp. ich zmierňovania, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov alebo nekoordinovaným spôsobom, ale z dôvodu rozsahu a účinkov opatrení ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie. Riešené problémy a ich príčiny majú najmä nadnárodný rozmer, keďže mnohé spoločnosti pôsobia v celej Únii alebo na celom svete a ich hodnotové reťazce sa rozširujú do iných členských štátov a tretích krajín. Okrem toho hrozí, že opatrenia jednotlivých členských štátov budú neúčinné a povedú k fragmentácii vnútorného trhu. Únia preto môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 ZEÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Predmet úpravy

1. V tejto smernici sa stanovujú pravidlá upravujúce
 - a) povinnosti spoločností vzhľadom na skutočné a potenciálne nepriaznivé vplyvy na ľudské práva a nepriaznivé vplyvy na životné prostredie súvisiace s ich vlastnými činnosťami, činnosťami ich dcérskych spoločností a činnosťami vykonávanými subjektmi v hodnotovom reťazci, s ktorými má spoločnosť nadviazané obchodné vzťahy, a
 - b) zodpovednosť za porušenie vyššie uvedených povinností.To, či majú obchodné vzťahy povahu „nadviazaných“ obchodných vzťahov, sa pravidelne posudzuje, a to najmenej každých 12 mesiacov.
2. Táto smernica nie je dôvodom na zníženie úrovne ochrany ľudských práv alebo ochrany životného prostredia alebo ochrany klímy stanovenej právnymi predpismi členských štátov v čase prijatia tejto smernice.
3. Touto smernicou nie sú dotknuté povinnosti v oblasti ľudských práv, ochrany životného prostredia a zmeny klímy podľa iných právnych predpisov Únie. Ak sú ustanovenia tejto smernice v rozpore s ustanovením iného legislatívneho aktu Únie, ktorý sleduje rovnaké ciele a stanovuje rozsiahlejšie alebo konkrétnejšie povinnosti, ustanovenia tohto iného legislatívneho aktu Únie majú prednosť v rozsahu tohto rozporu a uplatňujú sa na tieto konkrétne povinnosti.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto smernica sa vzťahuje na spoločnosti, ktoré sú založené v súlade s právnymi predpismi členského štátu a ktoré spĺňajú jednu z týchto podmienok:
 - a) spoločnosť mala v priemere viac ako 500 zamestnancov a dosiahla celosvetový čistý obrat viac ako 150 miliónov EUR v poslednom finančnom roku, za ktorý bola zostavená ročná účtovná závierka;
 - b) spoločnosť nedosiahla prahové hodnoty podľa písmena a), ale mala v priemere viac ako 250 zamestnancov a dosiahla celosvetový čistý obrat viac ako 40 miliónov EUR v poslednom finančnom roku, za ktorý bola zostavená ročná účtovná závierka, a to za predpokladu, že aspoň 50 % tohto čistého obratu bolo dosiahnutých v jednom alebo viacerých z týchto odvetví:
 - i) výroba textilu, kože a kožených výrobkov (vrátane obuvi) a veľkoobchod s textilom, odevmi a obuvou;
 - ii) poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, rybolov (vrátane akvakultúry), výroba potravín a veľkoobchod s poľnohospodárskymi surovinami, so živými zvieratami, s drevom, potravinami a nápojmi;
 - iii) ťažba nerastných surovín bez ohľadu na miesto ich ťažby (vrátane ropy, zemného plynu, uhlia, lignitu, kovov a kovových rúd, ako aj všetkých ostatných nekovových minerálov a produktov z lomov), výroba základných kovových výrobkov, ostatných nekovových minerálnych výrobkov a kovových konštrukcií (okrem strojov a zariadení) a veľkoobchod s nerastnými surovinami, základnými minerálnymi výrobkami a medziproduktmi (vrátane kovov a kovových rúd, stavebných materiálov, palív, chemických výrobkov a ostatných medziproduktov).
2. Táto smernica sa vzťahuje aj na spoločnosti, ktoré sú založené v súlade s právnymi predpismi tretej krajiny a spĺňajú jednu z týchto podmienok:
 - a) dosiahli v Únii vo finančnom roku, ktorý predchádzal poslednému finančnému roku, čistý obrat viac ako 150 miliónov EUR;
 - b) dosiahli v Únii vo finančnom roku, ktorý predchádzal poslednému finančnému roku, čistý obrat viac ako 40 miliónov EUR, ale nie viac ako 150 miliónov EUR, za predpokladu, že aspoň 50 % ich čistého celosvetového obratu bolo dosiahnutých v jednom alebo viacerých odvetviach uvedených v odseku 1 písm. b).
3. Na účely odseku 1 sa počet zamestnancov na čiastočný úväzok vypočíta na základe ekvivalentu plného pracovného času. Dočasní agentúrni zamestnanci sa do výpočtu počtu zamestnancov zahrnú rovnakým spôsobom, ako keby išlo o pracovníkov, ktorých na rovnaké obdobie zamestnáva priamo spoločnosť.
4. Pokiaľ ide o spoločnosti uvedené v odseku 1, členským štátom príslušným na úpravu záležitostí, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, je členský štát, v ktorom má spoločnosť registrované sídlo.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „spoločnosť“ je ktorákoľvek z týchto spoločností:
- i) právnická osoba zriadená v jednej z právnych foriem uvedených v prílohe I k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ¹¹⁰;
 - ii) právnická osoba zriadená v súlade s právom tretej krajiny vo forme porovnateľnej s tými, ktoré sú uvedené v prílohe I a II k uvedenej smernici;
 - iii) právnická osoba zriadená v jednej z právnych foriem uvedených v prílohe II k smernici 2013/34/EÚ, ktorá je tvorená výlučne podnikmi organizovanými v jednej z právnych foriem, na ktoré sa vzťahujú body i) a ii);
 - iv) regulovaná finančná spoločnosť bez ohľadu na jej právnu formu, ktorá je
 - úverovou inštitúciou v zmysle článku 4 ods. 1 bodu 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013¹¹¹,
 - investičnou spoločnosťou v zmysle článku 4 ods. 1 bodu 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ¹¹²,
 - správcom alternatívnych investičných fondov (AIF) v zmysle článku 4 ods. 1 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/61/EÚ¹¹³ vrátane správcu fondov EuVECA podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 345/2013¹¹³, správcu fondov EuSEF podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 346/2013¹¹⁴ a správcu fondov ELTIF podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/760¹¹⁵,

¹¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov (Ú. v. EÚ L 182, 29.6.2013, s. 19).

¹¹¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 176, 27.6.2013, s. 1).

¹¹² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 349).

¹¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 345/2013 zo 17. apríla 2013 o európskych fondoch rizikového kapitálu (Ú. v. EÚ L 115, 25.4.2013, s. 1).

¹¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 346/2013 zo 17. apríla 2013 o európskych fondoch sociálneho podnikania (Ú. v. EÚ L 115, 25.4.2013, s. 18).

¹¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/760 z 29. apríla 2015 o európskych dlhodobých investičných fondoch (Ú. v. EÚ L 123, 19.5.2015, s. 98).

- správcovskou spoločnosťou podniku kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) v zmysle článku 2 ods. 1 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/65/EÚ¹¹⁶,
- poisťovňou v zmysle článku 13 bodu 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES¹¹⁷,
- zaistovňou v zmysle článku 13 bodu 4 smernice 2009/138/ES,
- inštitúciou zamestnaneckého dôchodkového zabezpečenia v zmysle článku 6 bode 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2016/2341¹¹⁸,
- inštitúciou dôchodkového poistenia, ktorá prevádzkuje dôchodkové systémy považované za systémy sociálneho zabezpečenia, na ktoré sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004¹¹⁹ a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009¹²⁰, ako aj akýmkoľvek právnym subjektom zriadeným na účely investovania do takýchto systémov,
- alternatívnym investičným fondom (AIF) spravovaným správcom AIF v zmysle článku 4 ods. 1 písm. b) smernice 2011/61/EÚ alebo AIF, nad ktorým sa vykonáva dohľad podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva,
- PKIPCP v zmysle článku 1 ods. 2 smernice 2009/65/ES,
- centrálnou protistranou v zmysle článku 2 bodu 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012¹²¹,
- centrálnym depozitárom cenných papierov v zmysle článku 2 ods. 1 bodu 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 909/2014¹²²,
- poisťovacím alebo zaistovacím účelovo vytvoreným subjektom povoleným v súlade s článkom 211 smernice 2009/138/ES,

¹¹⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/65/ES z 13. júla 2009 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) (Ú. v. EÚ L 302, 17.11.2009, s. 32).

¹¹⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) (Ú. v. EÚ L 335, 17.12.2009, s. 1).

¹¹⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2341 zo 14. decembra 2016 o činnostiach inštitúcií zamestnaneckého dôchodkového zabezpečenia (IZDZ) a o dohľade nad nimi (Ú. v. EÚ L 354, 23.12.2016, s. 37).

¹¹⁹ Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, 30.4.2004, s. 1).

¹²⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 284, 30.10.2009, s. 1).

¹²¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 zo 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov (Ú. v. EÚ L 201, 27.7.2012, s. 1).

¹²² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 909/2014 z 23. júla 2014 o zlepšení vyrovňovania transakcií s cennými papiermi v Európskej únii, centrálnych depozitároch cenných papierov a o zmene smerníc 98/26/ES a 2014/65/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 236/2012 (Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 1).

- účelovým subjektom zaoberajúcim sa sekuritizáciou v zmysle článku 2 bodu 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2402¹²³,
 - holdingovou poisťovňou v zmysle článku 212 ods. 1 písm. f) smernice 2009/138/ES alebo zmiešanou finančnou holdingovou spoločnosťou v zmysle článku 212 ods. 1 písm. h) smernice 2009/138/ES, ktorá je súčasťou poisťovacej skupiny, na ktorú sa vzťahuje dohľad na úrovni skupiny podľa článku 213 uvedenej smernice, a ktorá nie je oslobodená od dohľadu nad skupinou podľa článku 214 ods. 2 smernice 2009/138/ES,
 - platobnou inštitúciou v zmysle článku 1 ods. 1 písm. d) smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366¹²⁴,
 - inštitúciou elektronického peňažníctva v zmysle článku 2 bodu 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/110/ES¹²⁵,
 - poskytovateľom služieb hromadného financovania v zmysle článku 2 ods. 1 písm. e) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1503¹²⁶,
 - poskytovateľom služieb kryptoaktív v zmysle článku 3 ods. 1 bodu 8 [návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o trhoch s kryptoaktívami a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937¹²⁷], ak vykonáva jednu alebo viacero služieb v oblasti kryptoaktív v zmysle článku 3 ods. 1 bodu 9 [návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o trhoch s kryptoaktívami a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937];
- b) „nepriaznivý vplyv na životné prostredie“ je nepriaznivý vplyv na životné prostredie vyplývajúci z porušenia niektorého zo zákazov a záväzkov podľa medzinárodných environmentálnych dohovorov uvedených v časti II prílohy;
- c) „nepriaznivý vplyv na ľudské práva“ je nepriaznivý vplyv na chránené osoby vyplývajúci z porušenia jedného z práv alebo zákazov uvedených v časti I oddiele 1 prílohy, ako sú zakotvené v medzinárodných dohovoroch uvedených v časti I oddiele 2 prílohy;

¹²³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2402 z 12. decembra 2017, ktorým sa stanovuje všeobecný rámec pre sekuritizáciu a vytvára sa osobitný rámec pre jednoduchú, transparentnú a štandardizovanú sekuritizáciu, a ktorým sa menia smernice 2009/65/ES, 2009/138/ES a 2011/61/EÚ a nariadenia (ES) č. 1060/2009 a (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 347, 28.12.2017, s. 35).

¹²⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2366 z 25. novembra 2015 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia smernice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 a ktorou sa zrušuje smernica 2007/64/ES (Ú. v. EÚ L 337, 23.12.2015, s. 35).

¹²⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/110/ES zo 16. septembra 2009 o začatí a vykonávaní činností a dohľade nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronického peňažníctva, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje smernica 2000/46/ES (Ú. v. EÚ L 267, 10.10.2009, s. 7).

¹²⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1503 zo 7. októbra 2020 o európskych poskytovateľoch služieb hromadného financovania pre podnikanie a o zmene nariadenia (EÚ) 2017/1129 a smernice (EÚ) 2019/1937 (Ú. v. EÚ L 347, 20.10.2020, s. 1).

¹²⁷ COM(2020) 593 final.

- d) „dcérska spoločnosť“ je právnická osoba, prostredníctvom ktorej sa vykonáva činnosť „ovládaného podniku“ v zmysle článku 2 ods. 1 písm. f) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/109/ES¹²⁸;
- e) „obchodný vzťah“ je vzťah s dodávateľom, subdodávateľom alebo akýmkoľvek iným právnym subjektom („partner“),
 - i) s ktorým má spoločnosť obchodnú zmluvu alebo ktorému spoločnosť poskytuje financovanie, poistenie alebo zaistenie, alebo
 - ii) ktorý pre spoločnosť alebo v jej mene vykonáva obchodné činnosti súvisiace s výrobkami alebo službami spoločnosti;
- f) „nadviazaný obchodný vzťah“ je priamy alebo nepriamy obchodný vzťah, ktorý je dlhodobý, resp. od ktorého sa očakáva, že bude dlhodobý, vzhľadom na jeho intenzitu alebo trvanie, a ktorý nepredstavuje zanedbateľnú alebo len doplnkovú časť hodnotového reťazca;
- g) „hodnotový reťazec“ znamená činnosti súvisiace s výrobou tovaru alebo poskytovaním služieb spoločnosťou vrátane vývoja výrobku alebo služby a používania a likvidácie výrobku, ako aj súvisiace činnosti v rámci nadviazaných obchodných vzťahov v hornej a dolnej časti reťazca. Pokiaľ ide o spoločnosti v zmysle písmena a) bodu iv), „hodnotový reťazec“ v súvislosti s poskytovaním týchto špecifických služieb zahŕňa len činnosti klientov, ktorí prijímajú takéto pôžičky, úvery a iné finančné služby, a iných spoločností patriacich do tej istej skupiny, ktorých činnosti sú spojené s danou zmluvou. Hodnotový reťazec takýchto regulovaných finančných podnikov nezahŕňa MSP, ktoré prijímajú pôžičku, úver, financovanie, poistenie alebo zaistenie od takýchto subjektov;
- h) „nezávislé overenie treťou stranou“ je overenie dodržiavania požiadaviek v oblasti ľudských práv a životného prostredia vyplývajúcich z ustanovení tejto smernice spoločnosťou alebo časťami jej hodnotového reťazca audítorom, ktorý je nezávislý od spoločnosti, nie je v konflikte záujmov, má skúsenosti a kompetencie v oblasti životného prostredia a ľudských práv a zodpovedá za kvalitu a spoľahlivosť auditu;
- i) „MSP“ je mikropodnik, malý alebo stredný podnik bez ohľadu na jeho právnu formu, ktorý nie je súčasťou veľkej skupiny, ako sú tieto pojmy vymedzené v článku 3 ods. 1, 2, 3 a 7 smernice 2013/34/EÚ;
- j) „iniciatíva odvetvia“ znamená kombináciu dobrovoľných postupov, nástrojov a mechanizmov náležitej starostlivosti v hodnotovom reťazci vrátane nezávislých overovaní treťou stranou, ktoré vypracovali a na ktoré dohliadajú vlády, priemyselné združenia alebo zoskupenia zainteresovaných organizácií;

¹²⁸

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/109/ES z 15. decembra 2004 o harmonizácii požiadaviek na transparentnosť v súvislosti s informáciami o emitentoch, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/34/ES (Ú. v. EÚ L 390, 31.12.2004, s. 38).

- k) „splnomocnený zástupca“ je fyzická alebo právnická osoba s bydliskom alebo sídlom v Únii, ktorá má od spoločnosti v zmysle písmena a) bodu ii) mandát konať v jej mene v súvislosti s plnením povinností tejto spoločnosti podľa tejto smernice;
- l) „závažný nepriaznivý vplyv“ je nepriaznivý vplyv na životné prostredie alebo nepriaznivý vplyv na ľudské práva, ktorý je svojou povahou obzvlášť významný alebo ktorý má vplyv na veľký počet osôb alebo veľkú plochu životného prostredia, alebo ktorý je nezvratný, alebo je obzvlášť ťažké ho napraviť v dôsledku opatrení potrebných na obnovenie stavu, ktorý existoval pred vplyvom;
- m) „čistý obrat“ je
- i) „čistý obrat“ v zmysle článku 2 bodu 5 smernice 2013/34/EÚ; alebo,
 - ii) ak spoločnosť uplatňuje medzinárodné účtovné normy prijaté na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002¹²⁹ alebo je spoločnosťou v zmysle písmena a) bodu ii), výnosy vymedzené rámcom finančného výkazníctva, na základe ktorého sa zostavuje účtovná závierka spoločnosti, alebo v zmysle tohto rámca;
- n) „zainteresované strany“ sú zamestnanci spoločnosti, zamestnanci jej dcérskych spoločností a iné osoby, skupiny, komunity alebo subjekty, ktorých práva alebo záujmy sú alebo by mohli byť zasiahnuté výrobkami, službami a činnosťami danej spoločnosti, jej dcérskych spoločností a jej obchodných vzťahov;
- o) „riaditeľ“ je:
- i) akýkoľvek člen správnych, riadiacich alebo dozorných orgánov spoločnosti;
 - ii) generálny riaditeľ a, ak takáto funkcia v spoločnosti existuje, zástupca generálneho riaditeľa, ak nie sú členmi správnych, riadiacich alebo dozorných orgánov spoločnosti;
 - iii) iná osoba, ktorá vykonáva podobné funkcie ako tie, ktoré sa vykonávajú podľa bodu i) alebo ii);
- p) „predstavenstvo“ je správny alebo dozorný orgán zodpovedný za dohľad nad výkonným riadením spoločnosti, alebo ak takýto orgán neexistuje, osoba alebo osoby vykonávajúce rovnocenné funkcie;
- q) „vhodné opatrenie“ je opatrenie, ktoré je schopné dosiahnuť ciele náležitej starostlivosti, ktoré je primerané stupňu závažnosti a pravdepodobnosti nepriaznivého vplyvu a ktoré má spoločnosť primerane k dispozícii, a to s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu vrátane charakteristík hospodárskeho odvetvia a konkrétneho obchodného vzťahu a vplyvu spoločnosti naň, ako aj na potrebu zabezpečiť stanovenie priorít opatrení.

¹²⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 z 19. júla 2002 o uplatňovaní medzinárodných účtovných noriem (Ú. v. ES L 243, 11.9.2002, s. 1).

Článok 4

Náležitá starostlivosť

1. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti konali s náležitou starostlivosťou v oblasti ľudských práv a životného prostredia podľa článkov 5 až 11 („náležitá starostlivosť“) vykonávaním týchto činností:
 - a) začlenením náležitej starostlivosti do svojich politík v súlade s článkom 5;
 - b) identifikáciou skutočných alebo potenciálnych nepriaznivých vplyvov v súlade s článkom 6;
 - c) predchádzaním potenciálnym nepriaznivým vplyvom a ich zmiernením, ako aj odstraňovaním skutočných nepriaznivých vplyvov a minimalizovaním ich rozsahu v súlade s článkami 7 a 8;
 - d) zavedením a udržiavaním postupu podávania sťažností v súlade s článkom 9;
 - e) monitorovaním účinnosti svojej politiky a opatrení v oblasti náležitej starostlivosti v súlade s článkom 10;
 - f) verejnou komunikáciou o náležitej starostlivosti v súlade s článkom 11.
2. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti boli na účely náležitej starostlivosti oprávnené vymieňať si zdroje a informácie v rámci svojich príslušných skupín spoločností a s inými právnymi subjektmi v súlade s platným právom v oblasti hospodárskej súťaže.

Článok 5

Začlenenie náležitej starostlivosti do politík spoločností

1. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti začlenili náležitú starostlivosť do všetkých svojich podnikových politík a aby zaviedli politiku v oblasti náležitej starostlivosti. Politika v oblasti náležitej starostlivosti musí obsahovať všetky tieto prvky:
 - a) opis prístupu spoločnosti k náležitej starostlivosti, a to aj z dlhodobého hľadiska;
 - b) kódex správania opisujúci pravidlá a zásady, ktorými sa majú riadiť zamestnanci a dcérske spoločnosti;
 - c) opis procesov zavedených na vykonávanie náležitej starostlivosti vrátane opatrení prijatých na overenie dodržiavania kódexu správania a na rozšírenie jeho uplatňovania na nadviazané obchodné vzťahy.
2. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti svoju politiku v oblasti náležitej starostlivosti každoročne aktualizovali.

Článok 6

Identifikácia skutočných a potenciálnych nepriaznivých vplyvov

1. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti prijali v súlade s odsekmi 2, 3 a 4 vhodné opatrenia na identifikáciu skutočných a potenciálnych nepriaznivých vplyvov na ľudské

práva a nepriaznivých vplyvov na životné prostredie, ktoré vyplývajú z ich vlastných činností alebo z činností ich dcérskych spoločností a v prípade, že súvisia s ich hodnotovými reťazcami, z ich nadviazaných obchodných vzťahov.

2. Odchyľne od odseku 1 sa od spoločností uvedených v článku 2 ods. 1 písm. b) a článku 2 ods. 2 písm. b) vyžaduje, aby identifikovali len skutočné a potenciálne závažné nepriaznivé vplyvy relevantné pre príslušné odvetvie uvedené v článku 2 ods. 1 písm. b).
3. Ak spoločnosti uvedené v článku 3 písm. a) bode iv) poskytujú úvery, pôžičky alebo iné finančné služby, identifikácia skutočných a potenciálnych nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a nepriaznivých vplyvov na životné prostredie sa vykoná len pred poskytnutím takejto služby.
4. Členské štáty zabezpečia, aby na účely identifikácie nepriaznivých vplyvov uvedených v odseku 1 na základe prípadných kvantitatívnych a kvalitatívnych informácií boli spoločnosti oprávnené využívať vhodné zdroje vrátane nezávislých správ a informácií získaných prostredníctvom postupu podávania sťažností stanoveného v článku 9. Spoločnosti v relevantných prípadoch uskutočnia aj konzultácie s potenciálne zasiahnutými skupinami vrátane pracovníkov a iných príslušných zainteresovaných strán s cieľom zhromaždiť informácie o skutočných alebo potenciálnych nepriaznivých vplyvoch.

Článok 7

Predchádzanie potenciálnym nepriaznivým vplyvom

1. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti prijali v súlade s odsekmi 2, 3, 4 a 5 tohto článku vhodné opatrenia na predchádzanie potenciálnym nepriaznivým vplyvom na ľudské práva a nepriaznivým vplyvom na životné prostredie, ktoré boli alebo mali byť identifikované podľa článku 6, alebo v prípade, že predchádzanie takýmto vplyvom nie je možné alebo nie je možné okamžite, na ich primerané zmiernenie.
2. Od spoločností sa vyžaduje, aby v prípade potreby prijali tieto opatrenia:
 - a) ak si to povaha alebo zložitosť opatrení potrebných na predchádzanie vyžaduje, vypracovali a vykonávali plán preventívnych opatrení s primeraným a jasne vymedzeným časovým harmonogramom opatrení a kvalitatívnymi a kvantitatívnymi ukazovateľmi na meranie zlepšenia. Plán preventívnych opatrení sa vypracuje po konzultácii so zasiahnutými zainteresovanými stranami;
 - b) vyžiadali si zmluvné záruky od obchodného partnera, s ktorým majú priamy obchodný vzťah, že zabezpečí dodržiavanie kódexu správania spoločnosti a v prípade potreby plánu preventívnych opatrení, a to aj vyžiadanim si zodpovedajúcich zmluvných záruk od jeho partnerov v rozsahu, v akom sú ich činnosti súčasťou hodnotového reťazca spoločnosti (kaskádovanie zmlúv). Ak sa takéto zmluvné záruky získajú, uplatňuje sa odsek 4;
 - c) uskutočnili potrebné investície, napr. do riadiacich alebo výrobných procesov a infraštruktúry, na účely dosiahnutia súladu s odsekom 1;

- d) poskytnúť cielenú a primeranú podporu MSP, s ktorými majú spoločnosti nadviazaný obchodný vzťah, ak by sa dodržiavaním kódexu správania alebo plánu preventívnych opatrení ohrozila životaschopnosť MSP;
 - e) spolupracovali v súlade s právom Únie vrátane práva hospodárskej súťaže s inými subjektmi, a to v relevantných prípadoch aj na účely zlepšenia schopnosti spoločností odstrániť nepriaznivý vplyv, najmä ak neexistuje žiadne iné vhodné alebo účinné opatrenie.
3. Pokiaľ ide o potenciálny nepriaznivý vplyv, ktorému sa nedalo predísť ani ho primerane zmierniť opatreniami v odseku 2, spoločnosť sa môže pokúsiť uzavrieť zmluvu s partnerom, s ktorým má nepriamy vzťah, s cieľom dosiahnuť dodržiavanie kódexu správania spoločnosti alebo plánu preventívnych opatrení. Ak sa takáto zmluva uzavrie, uplatňuje sa odsek 4.
4. Zmluvné záruky alebo zmluva musia byť sprevádzané vhodnými opatreniami na overenie dodržiavania. Na účely overenia dodržiavania môže spoločnosť využiť vhodné iniciatívy odvetvia alebo nezávislé overenie treťou stranou.
- Ak sa zmluvné záruky získavajú od MSP alebo sa s MSP uzavrie zmluva, použité podmienky musia byť spravodlivé, primerané a nediskriminačné. Ak sa opatrenia na overenie dodržiavania vykonávajú vo vzťahu k MSP, spoločnosť znáša náklady na nezávislé overenie treťou stranou.
5. Pokiaľ ide o potenciálne nepriaznivé vplyvy v zmysle odseku 1, ktorým sa nedalo predísť ani ich primerane zmierniť opatreniami uvedenými v odsekoch 2, 3 a 4, spoločnosť je povinná zdržať sa vstupu do nových vzťahov alebo rozšírenia existujúcich vzťahov s partnerom, v súvislosti s ktorým alebo v ktorého hodnotovom reťazci došlo k výskytu vplyvu, a prijme, ak ju na to oprávňujú právne predpisy upravujúce ich vzťahy, tieto opatrenia:
- a) dočasne pozastaví obchodné vzťahy s dotknutým partnerom a súčasne vynaloží úsilie o predchádzanie a minimalizáciu, ak existuje odôvodnený predpoklad, že toto úsilie bude v krátkodobom horizonte úspešné;
 - b) ukončí obchodný vzťah vo vzťahu k dotknutým činnostiam, ak je potenciálny nepriaznivý vplyv závažný.
- Členské štáty zabezpečia, aby v zmluvách, ktoré upravujú ich právne predpisy, existovala možnosť ukončiť obchodný vzťah.
6. Odchylné od odseku 5 písm. b), ak spoločnosti uvedené v článku 3 písm. a) bode iv) poskytujú úver, pôžičku alebo iné finančné služby, nie sú povinné ukončiť zmluvu o úvere, pôžičke alebo iných finančných službách, ak možno opodstatnene predpokladať, že sa tým spôsobí značná škoda subjektu, ktorému sa takáto služba poskytuje.

Článok 8

Odstránenie skutočných nepriaznivých vplyvov

1. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti prijali v súlade odsekmi 2 až 6 tohto článku vhodné opatrenia na odstránenie skutočných nepriaznivých vplyvov, ktoré boli alebo mali byť identifikované podľa článku 6.
2. V prípade, ak nepriaznivý vplyv nemožno odstrániť, členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti takýto vplyv minimalizovali.
3. Od spoločností sa vyžaduje, aby v relevantných prípadoch prijali tieto opatrenia:
 - a) neutralizovali nepriaznivý vplyv alebo minimalizovali jeho rozsah, a to aj vyplatením náhrady škody zasiahnutým osobám alebo finančnej náhrady zasiahnutým spoločenstvám. Opatrenie musí byť primerané významu a rozsahu nepriaznivého vplyvu a miere, v akej prispelo správanie spoločnosti k nepriaznivému vplyvu;
 - b) ak je to potrebné vzhľadom na to, že nepriaznivý vplyv nemožno bezprostredne odstrániť, vypracovali a vykonávali plán nápravných opatrení s primerane a jednoznačne vymedzeným časovým harmonogramom opatrení a kvalitatívnymi a kvantitatívnymi ukazovateľmi na meranie zlepšenia. V relevantných prípadoch sa plán nápravných opatrení vypracuje v rámci konzultácie so zainteresovanými stranami;
 - c) vyžiadali si zmluvné záruky od priameho partnera, s ktorým majú nadviazané obchodné vzťahy, že zabezpečí dodržiavanie kódexu správania a v prípade potreby plánu nápravných opatrení, a to aj vyžiadanim si zodpovedajúcich zmluvných záruk od jeho partnerov v rozsahu, v akom sú súčasťou hodnotového reťazca (kaskádovanie zmlúv). Ak sa takéto zmluvné záruky získajú, uplatňuje sa odsek 5;
 - d) uskutočnili nevyhnutné investície, napr. do riadiacich alebo výrobných procesov a infraštruktúry, na účely dosiahnutia súladu s odsekmi 1, 2 a 3;
 - e) poskytli cielenú a primeranú podporu MSP, s ktorými majú spoločnosti nadviazaný obchodný vzťah, ak by sa dodržiavaním kódexu správania alebo plánu nápravných opatrení ohrozila životaschopnosť MSP;
 - f) spolupracovali v súlade s právom Únie vrátane práva hospodárskej súťaže s inými subjektmi, a to v relevantných prípadoch aj na účely zlepšenia schopnosti spoločností odstrániť nepriaznivý vplyv, najmä ak neexistuje žiadne iné vhodné alebo účinné opatrenie.
4. Pokiaľ ide o skutočný nepriaznivý vplyv, ktorý sa nedal odstrániť ani primerane zmierniť opatreniami v odseku 3, spoločnosť sa môže pokúsiť uzavrieť zmluvu s partnerom, s ktorým má nepriamy vzťah, s cieľom dosiahnuť dodržiavanie kódexu správania spoločnosti alebo plánu nápravných opatrení. Ak sa takáto zmluva uzavrie, uplatňuje sa odsek 5.
5. Zmluvné záruky alebo zmluva musia byť sprevádzané vhodnými opatreniami na overenie dodržiavania. Na účely overenia dodržiavania môže spoločnosť využiť vhodné iniciatívy odvetvia alebo nezávislé overenie tretou stranou.

Ak sa zmluvné záruky získavajú od MSP alebo sa s MSP uzavrie zmluva, použité podmienky musia byť spravodlivé, primerané a nediskriminačné. Ak sa opatrenia na overenie dodržiavania vykonávajú vo vzťahu k MSP, spoločnosť znáša náklady na nezávislé overenie treťou stranou.

6. Pokiaľ ide o skutočné nepriaznivé vplyvy v zmysle odseku 1, ktoré sa nedali odstrániť ani minimalizovať ich rozsah opatreniami uvedenými v odsekoch 3, 4 a 5, spoločnosť sa zdrží vstupu do nových vzťahov alebo rozšírenia existujúcich vzťahov s partnerom, v súvislosti s ktorým alebo v ktorého hodnotovom reťazci došlo k výskytu vplyvu, a prijme, ak ju na to oprávňujú právne predpisy upravujúce ich vzťahy, jedno z týchto opatrení:
 - a) dočasne pozastaví obchodné vzťahy s dotknutým partnerom a súčasne vynaloží úsilie na odstránenie nepriaznivého vplyvu alebo minimalizáciu jeho rozsahu, alebo
 - b) ukončí obchodný vzťah vo vzťahu k dotknutým činnostiam, ak sa nepriaznivý vplyv považuje za závažný.

Členské štáty zabezpečia, aby v zmluvách, ktoré upravujú ich právne predpisy, existovala možnosť ukončiť obchodný vzťah.

7. Odchyľne od odseku 6 písm. b), ak spoločnosti uvedené v článku 3 písm. a) bode iv) poskytujú úver, pôžičku alebo iné finančné služby, nie sú povinné ukončiť zmluvu o úvere, pôžičke alebo iných finančných službách, ak možno opodstatnene predpokladať, že sa tým spôsobí značná škoda subjektu, ktorému sa takáto služba poskytuje.

Článok 9

Postup podávania sťažností

1. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti poskytli osobám a organizáciám uvedeným v odseku 2 možnosť predložiť voči nim sťažnosť, ak majú oprávnené obavy týkajúce sa skutočných alebo potenciálnych nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie v súvislosti s ich vlastnými činnosťami, činnosťami ich dcérskych spoločností a ich hodnotových reťazcov.
2. Členské štáty zabezpečia, aby sťažnosť mohli predložiť:
 - a) osoby, ktoré boli nepriaznivým vplyvom zasiahnuté alebo ktoré majú opodstatnené dôvody sa domnievať, že by mohli byť nepriaznivým vplyvom zasiahnuté;
 - b) odborové zväzy a ďalší zástupcovia pracovníkov, ktorí zastupujú jednotlivcov pracujúcich v rámci dotknutého hodnotového reťazca;
 - c) organizácie občianskej spoločnosti pôsobiace v oblastiach súvisiacich s dotknutým hodnotovým reťazcom.
3. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti vytvorili postup na vybavovanie sťažností uvedených v odseku 1, a to vrátane postupu pre prípady, že spoločnosť považuje

sťažnosť za neopodstatnenú, a informujú o uvedených postupoch pracovníkov a odborové zväzy. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade riadne opodstatnenej sťažnosti sa nepriaznivý vplyv, ktorý je predmetom sťažnosti, považoval za identifikovaný v zmysle článku 6.

4. Členské štáty zabezpečia, aby mali sťažovatelia nárok:

- a) požadovať primerané opatrenia v nadväznosti na sťažnosť zo strany spoločnosti, voči ktorej podali sťažnosť v zmysle odseku 1, a
- b) stretnúť sa so zástupcami spoločnosti na primeranej úrovni s cieľom prediskutovať potenciálne alebo skutočné závažné nepriaznivé vplyvy, ktoré sú predmetom sťažnosti.

Článok 10

Monitorovanie

V záujme monitorovania účinnosti identifikácie nepriaznivých vplyvov na ľudské práva a životné prostredie, predchádzania takýmto vplyvom, ich zmierňovania, odstraňovania a minimalizácie ich rozsahu členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti pravidelne posudzovali svoje vlastné činnosti a opatrenia, činnosti a opatrenia svojich dcérskych spoločností a činnosti a opatrenia svojich nadviazaných obchodných vzťahov, ak sú spojené s hodnotovým reťazcom spoločnosti. Takéto posúdenia sú v relevantných prípadoch založené na kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľoch a uskutočňujú sa aspoň raz za 12 mesiacov a vždy, keď existujú opodstatnené dôvody domnievať sa, že by mohli vzniknúť nové závažné riziká výskytu uvedených nepriaznivých vplyvov. Politika náležitej starostlivosti sa aktualizuje v súlade s výsledkami týchto posúdení.

Článok 11

Komunikácia

Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti, ktoré nepodliehajú požiadavkám na vykazovanie podľa článkov 19a a 29a smernice 2013/34/EÚ, každý rok podávali správy o otázkach, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, zverejnením výročného vyhlásenia na svojom webovom sídle v jazyku, ktorý sa obvykle používa oblasti medzinárodného obchodu. Vyhlásenie sa zverejní do 30. apríla každého roka a vzťahuje sa na predchádzajúci kalendárny rok.

Komisia prijme v súlade s článkom 28 delegované akty týkajúce sa obsahu a kritérií takéhoto podávania správ podľa odseku 1, v ktorých sa upresnia informácie o opise náležitej starostlivosti, potenciálnych a skutočných nepriaznivých vplyvoch a opatreniach, ktoré sa v súvislosti s nimi prijali.

Článok 12

Vzorové zmluvné doložky

S cieľom poskytnúť spoločnostiam podporu na uľahčenie dosiahnutia ich súladu s článkom 7 ods. 2 písm. b) a článkom 8 ods. 3 písm. c) prijme Komisia usmernenie o dobrovoľných vzorových zmluvných doložkách.

Článok 13

Usmernenia

S cieľom poskytnúť spoločnostiam alebo orgánom členských štátov podporu zameranú na to, ako by mali spoločnosti plniť svoje povinnosti náležitej starostlivosti, Komisia po konzultácii s členskými štátmi a so zainteresovanými stranami, s Agentúrou Európskej únie pre základné práva, Európskou environmentálnou agentúrou a v náležitých prípadoch s medzinárodnými orgánmi, ktoré majú odborné znalosti v oblasti náležitej starostlivosti, môže vydať usmernenia vrátane usmernení pre konkrétne odvetvia alebo konkrétne nepriaznivé vplyvy.

Článok 14

Sprievodné opatrenia

1. Členské štáty zriadia a samostatne alebo spoločne prevádzkujú špecializované webové sídla, platformy alebo portály na účely poskytovania informácií a podpory spoločnostiam a partnerom, s ktorými majú spoločnosti vo svojich hodnotových reťazcoch nadviazané obchodné vzťahy, v snahe podporiť ich snahu o plnenie povinností vyplývajúcich z tejto smernice. Osobitná pozornosť sa v tejto súvislosti venuje MSP, ktoré sa nachádzajú v hodnotových reťazcoch spoločností.
2. Bez toho, aby boli dotknuté pravidlá štátnej pomoci, môžu členské štáty finančne podporiť MSP.
3. Komisia môže podporné opatrenia členských štátov doplniť na základe existujúcich opatrení na úrovni Únie na podporu náležitej starostlivosti v EÚ a v tretích krajinách, pričom môže navrhnúť nové opatrenia vrátane uľahčenia spoločných iniciatív zainteresovaných strán na pomoc spoločnostiam pri plnení ich povinností.
4. Spoločnosti sa pri vykonávaní svojich povinností uvedených v článkoch 5 až 11 tejto smernice môžu opierať o systémy v danom odvetví a iniciatívy viacerých zainteresovaných strán, a to v takom rozsahu, v akom sú takéto systémy a iniciatívy vhodné na podporu plnenia uvedených povinností. Komisia a členské štáty môžu uľahčovať šírenie informácií o takýchto systémoch alebo iniciatívach a o ich výsledkoch. Komisia môže v spolupráci s členskými štátmi vydať usmernenie pre posudzovanie vhodnosti systémov v danom odvetví a iniciatív viacerých zainteresovaných strán.

Článok 15

Boj proti zmene klímy

1. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) a v článku 2 ods. 2 písm. a) prijali plán na zabezpečenie zlučiteľnosti obchodného modelu a stratégie spoločnosti s prechodom na udržateľné hospodárstvo a s obmedzením globálneho otepľovania na 1,5 °C v súlade s Parížskou dohodou. V tomto pláne sa na základe informácií, ktoré má spoločnosť primerane k dispozícii, identifikuje najmä rozsah, v akom činnosti spoločnosti predstavujú riziko z hľadiska zmeny klímy alebo aký majú na ňu vplyv.

2. V prípade, že klimatická zmena je alebo by mala byť identifikovaná ako hlavná riziková oblasť pre činnosti spoločnosti alebo ako oblasť, na ktorú majú jej činnosti najväčší vplyv, členské štáty zabezpečia, aby spoločnosť zahrnula do svojho plánu ciele zníženia emisií.
3. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti riadne zohľadnili plnenie povinností uvedených v odsekoch 1 a 2 pri stanovovaní pohyblivej zložky odmeňovania, ak je pohyblivá zložka odmeňovania naviazaná na to, ako riaditeľ prispieva k obchodnej stratégii spoločnosti, k jej dlhodobým záujmom a udržateľnosti.

Článok 16

Splnomocnený zástupca

1. Členské štáty zabezpečia, aby každá spoločnosť uvedená v článku 2 ods. 2 vymenovala právnickú alebo fyzickú osobu za svojho splnomocneného zástupcu so sídlom alebo bydliskom v jednom z členských štátov, v ktorých pôsobí. Menovanie nadobúda platnosť po tom, ako splnomocnený zástupca potvrdí jeho prijatie.
2. Členské štáty zabezpečia, aby bolo meno, adresa, e-mailová adresa a telefónne číslo splnomocneného zástupcu oznámené dozornému orgánu v členskom štáte, v ktorom má splnomocnený zástupca bydlisko alebo sídlo. Členské štáty zabezpečia, aby bol splnomocnený zástupca povinný poskytnúť ktorémukoľvek z dozorných orgánov na požiadanie kópiu menovania v úradnom jazyku členského štátu.
3. Členské štáty zabezpečia, aby dozorný orgán v členskom štáte, v ktorom má splnomocnený zástupca bydlisko alebo v ktorom je usadený, a v prípade, že sa líšia, dozorný orgán v členskom štáte, v ktorom spoločnosť dosiahla väčšinu svojho čistého obratu v Únii za finančný rok predchádzajúci poslednému finančnému roku, bol informovaný o tom, že spoločnosť je spoločnosťou v zmysle článku 2 ods. 2.
4. Členské štáty zabezpečia, aby každá spoločnosť splnomocnila svojho splnomocneného zástupcu na preberanie oznámení od dozorných orgánov vo všetkých záležitostiach nevyhnutných na dodržiavanie a presadzovanie vnútroštátnych ustanovení, ktorými sa transponuje táto smernica. Spoločnosti sú povinné poskytnúť svojmu splnomocnenému zástupcovi právomoci a zdroje nevyhnutné na spoluprácu s dozornými orgánmi.

Článok 17

Dozorné orgány

1. Každý členský štát určí jeden alebo viacero dozorných orgánov, ktoré dohliadajú na plnenie povinností stanovených vo vnútroštátnych ustanoveniach prijatých podľa článkov 6 až 11 a článku 15 ods. 1 a 2 (ďalej len „dozorný orgán“).
2. Pokiaľ ide o spoločnosti uvedené v článku 2 ods. 1, príslušným dozorným orgánom je orgán členského štátu, v ktorom má spoločnosť registrované sídlo.
3. Pokiaľ ide o spoločnosti uvedené v článku 2 ods. 2, príslušným dozorným orgánom je orgán členského štátu, v ktorom má spoločnosť pobočku. Ak spoločnosť nemá pobočku v žiadnom členskom štáte alebo má pobočky umiestnené v rôznych členských štátoch,

príslušným dozorným orgánom je dozorný orgán členského štátu, v ktorom spoločnosť dosiahla väčšinu svojho čistého obratu v Únii za finančný rok predchádzajúci poslednému finančnému roku pred dňom uvedeným v článku 30 alebo dňom, keď spoločnosť po prvýkrát splní kritériá stanovené v článku 2 ods. 2, podľa toho, k čomu dôjde neskôr.

Spoločnosti uvedené v článku 2 ods. 2 môžu na základe zmeny okolností, ktoré vedú k tomu, že väčšina obratu spoločnosti v Únii je dosiahnutá v inom členskom štáte, podať riadne odôvodnenú žiadosť o zmenu dozorného orgánu, ktorý je oprávnený regulovať v súvislosti s touto spoločnosťou záležitosti, na ktoré sa vzťahuje táto smernica.

4. Ak členský štát určí viac ako jeden dozorný orgán, zabezpečí jednoznačné vymedzenie príslušných právomocí uvedených orgánov, ako aj ich úzku a účinnú vzájomnú spoluprácu.
5. Členské štáty môžu na účely tejto smernice za dozorné orgány určiť aj orgány dohľadu nad regulovanými finančnými podnikmi.
6. Členské štáty do dátumu stanoveného v článku 30 ods. 1 písm. a) oznámia Komisii názov a kontaktné údaje dozorných orgánov určených podľa tohto článku, ako aj príslušné právomoci v prípade, že bolo určených niekoľko dozorných orgánov. Komisii oznámia akékoľvek zmeny týchto informácií.
7. Komisia zverejní zoznam dozorných orgánov, a to aj na jej webovom sídle. Komisia zoznam pravidelne aktualizuje na základe informácií získaných od členských štátov.
8. Členské štáty zaručia nezávislosť dozorných orgánov a zabezpečia, aby dozorné orgány, všetky osoby, ktoré pre pracujú alebo pracovali, a aj audítori alebo odborníci konajúci v ich mene vykonávali svoje právomoci nestranne, transparentne a náležite dodržiavali povinnosť služobného tajomstva. Členské štáty konkrétne zabezpečia, aby bol tento orgán právne a funkčne nezávislý od spoločností, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, alebo iných trhových záujmov, aby jeho zamestnanci a osoby zodpovedné za jeho riadenie neboli v konflikte záujmov, aby podliehali požiadavkám na dôvernosť a aby sa zdržali akéhokoľvek konania nezlučiteľného s ich povinnosťami.

Článok 18

Právomoci dozorných orgánov

1. Členské štáty zabezpečia, aby mali dozorné orgány primerané právomoci a zdroje na vykonávanie úloh, ktorými sú poverené podľa tejto smernice vrátane právomoci požiadať o informácie a uskutočňovať vyšetrovania týkajúce sa plnenia povinností stanovených v tejto smernici.
2. Dozorný orgán môže začať vyšetrovanie z vlastného podnetu alebo z dôvodu opodstatnených obáv, ktoré mu boli oznámené v zmysle článku 19, ak usúdi, že má dostatočné informácie poukazujúce na možné porušenie povinností zo strany spoločnosti, ktoré boli stanovené vo vnútroštátnych ustanoveniach prijatých podľa tejto smernice.

3. Inšpekcie sa vykonávajú v súlade s vnútroštátnym právom členského štátu, v ktorom sa inšpekcia vykonáva a po predchádzajúcom ohlásení spoločnosti s výnimkou prípadov, že by predchádzajúce ohlásenie narušilo účinnosť inšpekcie. Ak chce dozorný orgán ako súčasť vyšetrovania vykonať inšpekciu na území iného členského štátu, požiada o pomoc dozorný orgán v uvedenom členskom štáte podľa článku 21 ods. 2.
4. Ak dozorný orgán na základe úkonov uskutočnených podľa odsekov 1 a 2 zistí, že nie sú dodržané vnútroštátne ustanovenia prijaté podľa tejto smernice, poskytne dotknutej spoločnosti primerané časové obdobie na prijatie nápravného opatrenia, ak možno takéto opatrenie prijať.
Prijatie nápravného opatrenia nebráni uloženiu správnych sankcií podľa článku 20 alebo uplatneniu občianskoprávnej zodpovednosti v prípade škôd podľa článku 22.
5. Dozorné orgány majú pri vykonávaní svojich úloh aspoň tieto právomoci:
 - a) nariadiť zastavenie porušovania vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice, zdržanie sa opakovania príslušného konania a v náležitých prípadoch nápravné opatrenie, ktoré je primerané porušeniu a nevyhnutné na jeho ukončenie;
 - b) ukladať peňažné sankcie v súlade s článkom 20;
 - c) prijímať predbežné opatrenia v záujme zabránenia riziku závažných a nenapraviteľných škôd.
6. Ak sa v právnom systéme členského štátu nestanovujú správne sankcie, tento článok a článok 20 sa môže uplatňovať tak, že podnet na uloženie sankcie podá príslušný dozorný orgán a sankciu uloží príslušný vnútroštátny súd, pričom sa zabezpečí, aby tieto právne prostriedky nápravy boli účinné a mali rovnocenný účinok ako správne sankcie ukladané dozornými orgánmi.
7. Členské štáty zabezpečia, aby každá fyzická alebo právnická osoba mala právo na účinný súdny prostriedok nápravy voči právne záväznému rozhodnutiu dozorného orgánu, ktoré sa jej týka.

Článok 19

Opodstatnené obavy

1. Členské štáty zabezpečia, aby fyzické a právnické osoby boli oprávnené predložiť každému dozornému orgánu opodstatnené obavy, keď majú na základe objektívnych okolností dôvod domnievať sa, že spoločnosť nedodržiava vnútroštátne ustanovenia prijaté podľa tejto smernice (ďalej len „opodstatnené obavy“).
2. Ak opodstatnená obava patrí do právomoci iného dozorného orgánu, orgán, ktorý obavu prijal, ju postúpi tomuto orgánu.
3. Členské štáty zabezpečia, aby dozorné orgány opodstatnené obavy posúdili a v prípade potreby uplatnili svoje právomoci uvedené v článku 18.
4. Dozorný orgán čo najskôr a v súlade s príslušnými ustanoveniami vnútroštátneho práva a v súlade s právom Únie informuje osobu uvedenú v odseku 1 o výsledku posúdenia danej opodstatnenej obavy a svoje posúdenie odôvodní.

5. Členské štáty zabezpečia, aby osoby, ktoré predkladajú odôvodnenú obavu podľa tohto článku a ktoré majú v súlade s vnútroštátnym právom oprávnený záujem v danej veci, mali prístup k súdu alebo inému nezávislému a nestrannému verejnému orgánu, ktorý je príslušný preskúmať procesnú a hmotnoprávnu zákonnosť rozhodnutí, konania alebo nekonania dozorného orgánu.

Článok 20

Sankcie

1. Členské štáty stanovujú pravidlá, pokiaľ ide o sankcie uplatniteľné pri porušení vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice, a prijímajú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich uplatňovania. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.
2. Pri rozhodovaní o uložení sankcií a pri stanovení povahy a primeranej výšky ukladaných sankcií sa náležite prihliada na snahu spoločnosti vykonať všetky nápravného opatrenia, ktoré od nej dozorný orgán vyžaduje, na všetky uskutočnené investície a každú cieľnú podporu poskytnutú podľa článkov 7 a 8, ako aj na prípadnú spoluprácu s inými subjektmi v záujme riešenia nepriaznivých vplyvov v jej hodnotových reťazcoch.
3. Ak sú uložené peňažné sankcie, musia byť založené na obrate spoločnosti.
4. Členské štáty zabezpečia, aby sa zverejnilo každé rozhodnutie dozorných orgánov, ktorého súčasťou sú sankcie súvisiace s porušením ustanovení tejto smernice.

Článok 21

Európska sieť dozorných orgánov

1. Komisia zriadi európsku sieť dozorných orgánov zloženú zo zástupcov dozorných orgánov. Sieť uľahčí spoluprácu dozorných orgánov a koordináciu a zosúladienie postupov v oblasti regulácie, vyšetrovania, uplatnenia sankcií a dohľadu zo strany dozorných orgánov a v prípade potreby výmenu informácií medzi nimi.
Komisia môže vyzvať agentúry Únie s príslušnými odbornými znalosťami v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, aby sa pripojili k európskej sieti dozorných orgánov.
2. Dozorné orgány si pri vykonávaní svojich povinností navzájom poskytujú relevantné informácie a vzájomnú pomoc a prijímajú opatrenia na účinnú vzájomnú spoluprácu. Vzájomná pomoc zahŕňa spoluprácu s cieľom uplatňovať právomoci uvedené v článku 18, a to aj v súvislosti s inšpekciami a žiadosťami o informácie.
3. Dozorné orgány prijímajú všetky vhodné opatrenia potrebné na to, aby na žiadosť iného dozorného orgánu o pomoc odpovedali bez zbytočného odkladu a najneskôr do jedného mesiaca po prijatí žiadosti. K takýmto opatreniam môže patriť napríklad zaslanie relevantných informácií o vedení vyšetrovania.

4. Žiadosti o pomoc obsahujú všetky potrebné informácie vrátane účelu a dôvodov žiadosti. Dozorné orgány použijú informácie, ktoré získali prostredníctvom žiadosti o pomoc, len na účel, na ktorý boli vyžiadané.
5. Dožiadaný dozorný orgán informuje žiadajúci dozorný orgán o výsledkoch opatrení, ktoré sa majú prijať s cieľom reagovať na žiadosť o pomoc, alebo prípadne o pokroku dosiahnutom v tejto súvislosti.
6. Dozorné orgány si vzájomne neučtujú poplatky za úkony a opatrenia, ktoré vykonali na základe žiadosti o pomoc.

Dozorné orgány sa však môžu dohodnúť na pravidlách vzájomnej náhrady v prípade osobitných výdavkov, ktoré vyplývajú z poskytnutia pomoci vo výnimočných prípadoch.
7. Dozorný orgán, ktorý je príslušný podľa článku 17 ods. 3, o tejto skutočnosti a o každej žiadosti o zmenu príslušného dozorného orgánu informuje európsku sieť dozorných orgánov.
8. Ak existujú pochybnosti, pokiaľ ide o priznanie právomocí, informácie, na ktorých je toto priznanie právomocí založené, sa poskytnú európskej sieti dozorných orgánov, ktorá môže koordinovať úsilie pri hľadaní riešenia.

Článok 22

Občianskoprávna zodpovednosť

1. Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti niesli zodpovednosť za škody, ak:
 - a) nesplnili povinnosti stanovené v článkoch 7 a 8 a
 - b) v dôsledku tohto nesplnenia povinností došlo k výskytu nepriaznivého vplyvu, ktorý mal byť prostredníctvom vhodných opatrení stanovených v článkoch 7 a 8 identifikovaný, ktorému sa malo predísť, resp. ktorý mal byť zmiernený, odstránený alebo ktorého rozsah mal byť minimalizovaný, čo viedlo k vzniku škody.
2. Bez ohľadu na odsek 1 členské štáty zabezpečia, aby v prípade, že spoločnosť prijala opatrenia uvedené v článku 7 ods. 2 písm. b) a článku 7 ods. 4 alebo v článku 8 ods. 3 písm. c) a v článku 8 ods. 5, neniesla zodpovednosť za škody spôsobené nepriaznivým vplyvom vyplývajúcim z činností nepriameho partnera, s ktorým má nadviazané obchodné vzťahy, za predpokladu, že sa vzhľadom na okolností prípadu nedalo opodstatnene očakávať, že skutočne prijaté opatrenie, aj pokiaľ ide o overenie dodržiavania, by bolo vhodné na to, aby sa predišlo nepriaznivému vplyvu, aby sa tento vplyv zmiernil, odstránil alebo aby sa minimalizoval u jeho rozsah.

Pri posúdení existencie a rozsahu zodpovednosti v zmysle tohto odseku sa náležite prihliada na snahu spoločnosti, pokiaľ sa priamo týka predmetnej škody, vykonať všetky nápravné opatrenia, ktoré od nej dozorný orgán vyžaduje, na všetky uskutočnené investície a každú cieľenú podporu poskytnutú podľa článkov 7 a 8, ako aj na akúkoľvek spoluprácu s inými subjektmi v záujme riešenia nepriaznivých vplyvov v jej hodnotových reťazcoch.

3. Občianskoprávnou zodpovednosťou spoločnosti za škody vznikajúcou podľa tohto ustanovenia nie je dotknutá občianskoprávna zodpovednosť jej dcérskych spoločností ani priamych alebo nepriamych obchodných partnerov v hodnotovom reťazci.
4. Pravidlami občianskoprávnej zodpovednosti v zmysle tejto smernice nie sú dotknuté vnútroštátne pravidlá ani pravidlá Únie týkajúce sa občianskoprávnej zodpovednosti súvisiacej s nepriaznivými vplyvmi na ľudské práva a životné prostredie, v ktorých sa upravuje zodpovednosť v situáciách, na ktoré sa nevzťahuje táto smernica alebo ktoré stanovujú prísnejšiu zodpovednosť ako táto smernica.
5. Členské štáty zabezpečia, aby zodpovednosť stanovená v ustanoveniach vnútroštátneho práva, ktorými sa transponuje tento článok, mala nadradené povinné uplatňovanie v prípadoch, keď rozhodným právom pre nároky v tomto zmysle nie je právo členského štátu.

Článok 23

Nahlasovanie porušení a ochrana nahlasujúcich osôb

Pri nahlasovaní všetkých porušení tejto smernice a na ochranu osôb nahlasujúcich takéto porušenia sa uplatňuje smernica (EÚ) 2019/1937.

Článok 24

Verejná podpora

Členské štáty zabezpečia, aby spoločnosti žiadajúce o verejnú podporu osvedčili, že im neboli uložené žiadne sankcie v dôsledku nedodržania povinností tejto smernice.

Článok 25

Povinnosť náležitej starostlivosti riaditeľov

1. Členské štáty zabezpečia, aby riaditelia spoločností uvedených v článku 2 ods. 1 pri plnení svojej povinnosti konať v najlepšom záujme spoločnosti zohľadňovali dôsledky svojich rozhodnutí na udržateľnosť vrátane prípadných dôsledkov na ľudské práva, zmenu klímy a životné prostredie, a to z krátkodobého, strednodobého a dlhodobého hľadiska.
2. Členské štáty zabezpečia, aby sa ich zákony, iné právne predpisy a administratívne opatrenia, ktorými sa stanovuje porušenie povinností riaditeľov, vzťahovali aj na ustanovenia tohto článku.

Článok 26

Zavedenie náležitej starostlivosti a dohľad nad ňou

1. Členské štáty zabezpečia, aby riaditelia spoločností uvedených v článku 2 ods. 1 boli zodpovední za zavedenie opatrení náležitej starostlivosti uvedených v článku 4 a dohľad nad nimi, a najmä za politiku náležitej starostlivosti uvedenú v článku 5, pričom náležite

prihliadajú na relevantné vstupy zainteresovaných strán a organizácií občianskej spoločnosti. Riaditelia podávajú v tejto súvislosti správu predstavenstvu.

2. Členské štáty zabezpečia, aby riaditelia prijali opatrenia na úpravu podnikovej stratégie tak, aby sa v nej zohľadňovali skutočné a potenciálne nepriaznivé vplyvy identifikované podľa článku 6 a všetky opatrenia prijaté podľa článkov 7 až 9.

Článok 27

Zmena smernice (EÚ) 2019/1937

V bode E.2 časti I prílohy k smernici (EÚ) 2019/1937 sa dopĺňa tento bod:

„vi) [smernica Európskeho parlamentu a Rady ... o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937⁺]

Článok 28

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 11 sa Komisii udeľuje na dobu neurčitú.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 11 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť žiadneho delegovaného aktu, ktorý už nadobudol účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s odborníkmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 11 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

⁺ Ú. v.: Vložte do textu číslo a dátum smernice obsiahnutej v dokumente ... a vložte odkaz v Úradnom vestníku na túto smernicu v poznámke pod čiarou.

Článok 29

Preskúmanie

Komisia najneskôr do [Úrad pre publikácie – vložiť dátum = sedem rokov po dátume nadobudnutia účinnosti tejto smernice] predloží správu Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní tejto smernice. V správe sa vyhodnotí účinnosť tejto smernice pri dosahovaní jej cieľov a posúdia sa tieto otázky:

- a) či je potrebné znížiť prahové hodnoty týkajúce sa počtu zamestnancov a čistého obratu stanovené v článku 2 ods. 1;
- b) či je potrebné zmeniť zoznam odvetví v článku 2 ods. 1 písm. b), a to aj s cieľom zosúladiť ho s usmernením Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj;
- c) či je potrebná zmena prílohy, a to aj vzhľadom na medzinárodný vývoj;
- d) či by sa mali rozšíriť články 4 až 14, aby sa vzťahovali na nepriaznivé vplyvy na klímu.

Článok 30

Transpozícia

1. Členské štáty prijímú a uverejnia najneskôr do [Ú. v. – vložiť: dvoch rokov od nadobudnutia účinnosti tejto smernice] zákony, iné právne predpisy a administratívne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto ustanovení.

Tieto ustanovenia uplatňujú takto:

- a) od ... [Ú. v. – vložiť: dva roky od nadobudnutia účinnosti tejto smernice], pokiaľ ide o spoločnosti uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) a článku 2 ods. 2 písm. a);
- b) od ... [Ú. v. – vložiť: štyri roky od nadobudnutia účinnosti tejto smernice], pokiaľ ide o spoločnosti uvedené v článku 2 ods. 1 písm. b) a článku 2 ods. 2 písm. b).

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti odkazu upravujú členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenia hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímajú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 31

Nadobudnutie platnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Článok 32

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predsedníčka*

*Za Radu
predseda*